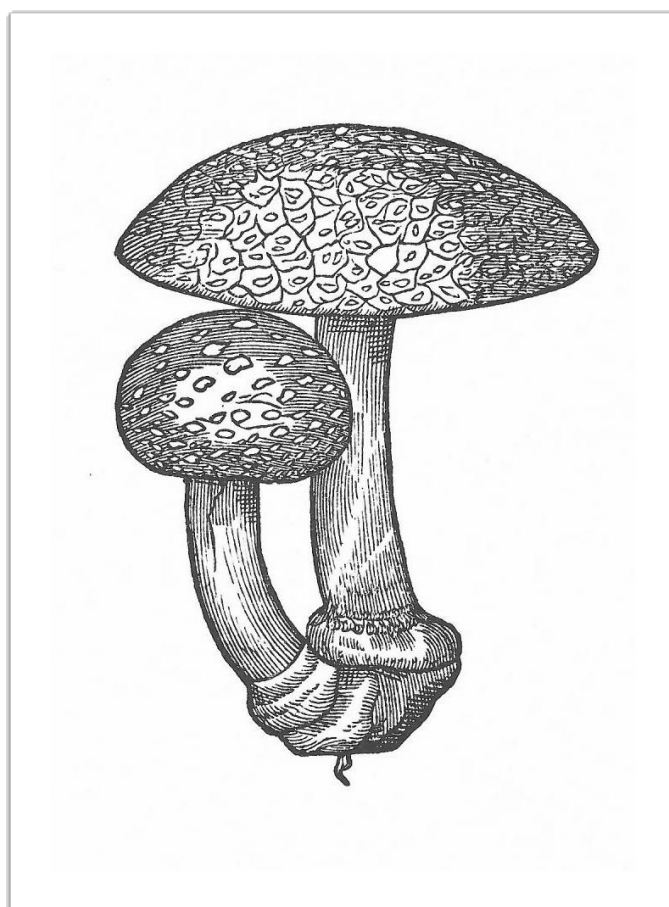

WALTER DECONINCK

ZWAMNAMEN NADER TOEGELICHT

De verklaring van de namen van 250 zwammen
die voorkomen in Kortrijk en omgeving

Carolus Clusius (1526-1609)
Stichter van de mycologie

De afbeelding van de Vliegenschwam op de titelbladzijde komt uit wellicht het eerste ooit verschenen paddenstoelenboek "Fungorum in Pannoniis observatorum brevis historia", geschreven in het Latijn, verschenen in 1601 en samengesteld door de Frans-Vlaming Charles de l'Écluse, meestal Carolus Clusius genoemd, in 1526 geboren in Atrecht, nu Arras in Frankrijk, en gestorven in Leiden in 1609, een wereldberoemde plantkundige die opgroeide en stierf in de Lage Landen.

Woord vooraf

Wie voor het eerst interesse krijgt voor zwammen – paddenstoelen en schimmels – zal zich ook wel eens afvragen wat de namen van die organismen eigenlijk betekenen. Heet de Vliegenschwam zo omdat er witte vlekjes als vliegen op de hoed van de paddenstoel zitten? Smaakt een Honingschwam naar honing? Eten herten misschien graag de Hertenschwam? Wat heeft een Eik met een haas te zien in Eikhaas, een paddenstoelennaam. Hoe komt een Bovist aan zijn naam?

Om op dergelijke vragen een antwoord te geven werd de voorliggende studie ondernomen. Voor een 250-tal soorten zwammen wordt beschreven welk verband er bestaat tussen een zwam en de wetenschappelijke en Nederlandse naam ervan. Het verband wordt verklaard, er wordt uitgelegd waarom een bepaalde zwam een bepaalde naam heeft gekregen.

In de Lage Landen, Vlaanderen en Nederland, leven misschien wel vijfduizend soorten zwammen die alle een wetenschappelijke naam hebben en meestal ook een Nederlandse naam. Voor ons Nederlands taalgebied hebben we het geluk dat een commissie van Nederlandse en Vlaamse mycologen ervoor gezorgd heeft dat de zwammen die hier voorkomen en nog geen Nederlandse naam hadden een Nederlandse naam hebben gekregen. Een zeer lovenswaardig initiatief dat een waardevolle bijdrage levert aan de Nederlandse taal. In 2016 kreeg dit pionierswerk vanwege de *Stichting Nederlands* terecht de “*Lof-prijs der Nederlandse Taal*”.

De 250 behandelde soorten werden de voorbije twintig jaar aangetroffen in de West-Vlaamse stad Kortrijk en onmiddellijke omgeving. Vertegenwoordigers van die soorten werden als vondsten opgenomen in “*Coprinus*”, het ledenblad van “*Mycologia Zuid-West-Vlaanderen*”, een vereniging van mycofielen die de zwammen die voorkomen in Kortrijk en omgeving opsporen.

Er moet uitdrukkelijk op gewezen worden dat voor elke soort zwam meestal alleen die kenmerken beschreven worden die in verband staan met de naam van die zwam. Voor een volledige beschrijving of voor afbeeldingen kan men terecht in paddenstoelenboeken en op webstekken.

Deze studie mag zonder voorbehoud meegedeeld worden aan al wie interesse heeft voor de inhoud.

Walter Deconinck
walter.deconinck@skynet.be
Kortrijk, juli 2020

Gezien in het licht van de evolutie en het ontstaan van de soorten organismen zijn de zwammen nauwer verwant met de mens die ze bestudeert, dan met de groene planten waarbij ze vroeger geïnclassificeerd werden.

Aangepaste vertaling uit:
Ainsworth & Bisby's, Dictionary of the Fungi (2008).

AGARICUS

De naam Agaricus werd gevormd naar de naam Agaricum, die zelf afgeleid is van het Griekse woord agarikon, dat kleine paddenstoel betekent.

Agaricus arvensis | Gewone anijschampignon

Arvensis is afgeleid van het Latijnse arvum, d. i. veld, akkerland, een verwijzing naar wegbermen of weilanden als groeiplaats.

Het vruchtvlies van deze zwam heeft de geur van anijs.

Kasteelpark 't Hooghe, Kortrijk.

Agaricus bitorquis | Straatchampignon

Bitorquis is afgeleid van het Latijnse bi-, d. i. tweevoudig, en het Latijnse torques, d. i. halsketting, een verwijzing naar de dubbele ring (manchet) op de steel, die wel niet altijd duidelijk zichtbaar is.

Deze paddenstoel is verwant met de Gekweekte champignon (Agaricus bisporus) en de Gewone weidechampignon (Agaricus campestris). Hij komt voor in tuinen, wegbermen en aan de randen van het wegdek, vandaar “straat” in de Nederlandse naam.

Champignon is afgeleid van het vulgair-Latijnse woord campaniolus voor een paddenstoel; dit woord is zelf afgeleid van campus, d. i. veld of vlakte, erop duidend dat een paddenstoel op het veld groeit. In de Franse naam champignon herkennen we ook het Franse woord champ voor veld of akker. De Nederlandse naam kamperfoelie bestond in de jaren 1350 als campernoele, afgeleid van het Picardische compaigneul. Het paddenstoelenboek van Franciscus Van Sterbeeck (1630-1693), verschenen in 1675, droeg als titel Theatrum fungorum oft het tooneel der Campernoelien.

Park “De Blauwe Poort”, Kortrijk.

De Gekweekte champignon en de Gewone Oesterzwam worden in onze streken het meest verkocht in groentewinkels en supermarkten. De voedingswaarde van deze paddenstoelen is zeer hoog. Onderzoekers hebben nagegaan welke voedingsmiddelen het rijkst zijn aan verschillende soorten vitaminen, mineralen, voedingsvezels en andere voor de gezondheid nuttige beschermstoffen. In een lijst van honderd voedingsmiddelen, gerangschikt van zeer rijk aan beschermstoffen tot zeer arm, komen de paddenstoelen op de elfde plaats, na Waterkers, Boerenkool, Spinazie, Raketsla, Spruiten, Wortelen, Rode kool, Broccoli, Bloemkool, Paprika. Eetveilige paddenstoelen zijn dus een rijke bron van onmisbare beschermstoffen.

AGROCYBE

De geslachtsnaam Agrocybe is samengesteld uit het Griekse agros, d. i. veld, en kybe, d. i. kop. Het achtervoegsel -cybe slaat gewoonlijk op sierlijke, kegelvormige hoeden van een paddenstoel. Veld verwijst ernaar dat die paddenstoel vooral in de nabijheid van vruchtbare gronden aangetroffen wordt.

Agrocybe cylindracea | Populierleemhoed

Cylindracea is afgeleid van het Latijnse cylindrus, d. i. cilinder of rol.

Deze paddenstoel leeft vooral bij of aan *Populieren*, heel dikwijls aan de voet van levende bomen en dan ten koste van de afgestorven wortels in de bodem. Hij wordt vooral gevonden in de nabijheid van *voedselrijke leemgrond*, vandaar *leem* in de naam.

De *Populierleemhoed* is een eetveilige soort die in sommige landen, zoals Australië, Korea, Japan en China, voor de consumptie gekweekt wordt. In de twee laatst genoemde landen wordt deze zwam zelfs gewaardeerd voor zijn geneeskrachtige eigenschappen. In Frankrijk, meer bepaald in de Midi, wordt deze zwam artisanaal gekweekt op schijfjes hout van de *Populier*; hij heet daar *Pholiote du peuplier*, naar een oudere naam *Pholiota cylindracea*, en met een dialectnaam *Pivoulade*.

Leiebos, Wevelgem.

ALEURIA

De geslachtsnaam Aleuria is afgeleid van het Griekse woord aleuron dat meel betekent en een verwijzing is naar de meelachtige, vlokkige structuur van het vruchtlichaam.

***Aleuria aurantia* | Grote oranje bekerzwam**

Aurantia is afgeleid van het Latijnse *aurantium* dat *oranjerood* betekent.

Deze zwam bezit een *beker-* tot *schotelvormig* vruchtlichaam met een diameter van 2 tot 10 cm en de binnenzijde is *oranjerood gekleurd*.

Kasteelpark 't Hooghe, Kortrijk.

AMANITA

De geslachtsnaam Amanita is afkomstig van het Griekse woord amanitai, dat eetbare of beter eetveilige paddenstoelen betekent, wat maar voor bepaalde Amanita-soorten het geval is en bijvoorbeeld zeker niet voor de Vliegenzwam. Amanitai zou kunnen afgeleid zijn van Amanos, een bergrug in de Turkse provincie Hatay, van waaruit bepaalde soorten Amanieten afkomstig zouden zijn.

***Amanita muscaria* | Vliegenzwam**

Muscaria is gewoon afgeleid van *musca*, het Latijnse woord voor *vlieg*.

De *Vliegenzwam* kreeg zijn naam omdat hij aantrekkelijk is voor vliegen die als ze ervan eten dit met de dood moeten bekopen. In het Nederlands werd die paddenstoel ook wel eens *Vliegendoder* genoemd.

Het gebruik van de *Vliegenzwam* voor het doden van vliegen is al eeuwen gekend en wordt onder meer in 1675 beschreven in het paddenstoelenboek van *Franciscus Van Sterbeeck*.

Franciscus Van Sterbeeck, in 1630 in Antwerpen geboren en daar in 1693 gestorven, was een priester die om gezondheidsredenen vrijgesteld werd van ambtsbezigheden en zich voluit kon wijden aan de studie van de planten en vooral aan het onderzoek van de zwammen. In 1675 verscheen in Antwerpen van hem het bekende boek *Theatrum fungorum oft het tooneel der Campernoelien Theatrum fungorum*, wellicht het eerste in het Nederlands geschreven paddenstoelenboek.

In 1835 eerde de Belgische plantkundige *Jean Kickx* (1803-1864) de mycoloog *Van Sterbeek* door aan een paddenstoel de naam *Agaricus Sterbeekii* te geven en in 1842 kreeg een *Boletus*-soort van dezelfde *Kickx* de naam *Boletus Sterbeekii*. Het tijdschrift van de Koninklijke Vlaamse Mycologische Vereniging heet *Sterbeekia* naar *Van Sterbeek*.

In het boek van *Van Sterbeek* draagt de *Vliegenzwam* de namen *Fliegen Schwammen* en *Vlieghe Fungi*. Hij beschrijft ook hoe deze paddenstoel aan zijn naam kwam: “*Dese Fungi eten de vlieghe soo graegh als suyker, niet teghenstaende dat sy haeren smaeck met haer leven uyt blusschen* [het leven benemen], *alsoo dese Fungi groot fenijn en doodelijck sijn.*” *Van Sterbeek* beschrijft ook hoe men van die giftigheid van de *Vliegenzwam* gebruik maakt: “*Ontrent Franck-foort in Duytsch landt, en elders daer ontrent, brenghen de boeren dese* [Vliegenzwam] *te coop, om dieswils sy wel weten dat een vergif voor de vlieghe is: ende de selve al daer in stucken ghebroken oft ghesneden synde, worden de selve stucken voor de vensters der saletten* [ontvangstkamer, salon], *winckels, keuckens gheleydt, alwaer de vlieghe en horsels comen opsitten, ende etende, daer neffens doot vallen.*” Vroeger werden die stukjes paddenstoel meestal ook overgoten met gesuikerde melk.

De *Vliegenzwam* is voor de mens een giftige paddenstoel, maar zelden met een dodelijke afloop. Hij bevat allerlei stoffen die een invloed hebben op het centraal zenuwstelsel en psychotrope effecten verwekken, o. m. iboteenzuur, muscimol, muscazone en muscarine.

Bij de consumptie van een kleine hoeveelheid van die paddenstoel treden al na 30 tot 90 minuten allerlei kwalijke symptomen op die kunnen pieken binnen de 3 uur en met gevolgen tot 10 uur lang: euforie of woede, sufheid, angstgevoelens, verwardheid, hallucinaties. Het eten van een kleine hoeveelheid heeft nog geen grote invloed op het centraal zenuwstelsel, maar bij de consumptie van een grotere hoeveelheid zijn de gevolgen veel zwaarder. Eerst treden relatief lichte symptomen op, zoals slaperigheid, verwardheid, verlies van coördinatie van de bewegingen, duizeligheid, euforie, te vergelijken met het gedrag bij een alcoholintoxicatie. Daarna volgt een toestand van felle opwindning en overdreven activiteitsdrang, afgewisseld met perioden van slaperigheid of diepe slaap. En bij een werkelijk zeer grote opname stijgt de bloeddruk eerst, daalt dan en wordt de zieke geconfronteerd met erge misselijkheid, fel braken en zware diarree. Het duurt 12 tot 24 uur vooraleer het lichaam zich hersteld heeft.

De *Vliegenzwam* wordt soms gebruikt in rituelen bij Boeddhisten, Indianen en bij sommige volkeren in Japan en Siberië.

Preshoekbos, Marke.

***Amanita rubescens* | Parelamaniet**

Rubescens komt overeen met het Latijnse woord *rubescens*, afgeleid van *rubescere*, wat *roodachtig* of *rood wordend* betekent, zelf afgeleid van het Latijnse *ruber* voor *rood*. Deze kleuraanduiding verwijst naar de roodbruine tot vleeskleurige hoed van deze Amaniet.

Deze eetveilige *Amaniet* draagt op de hoed witte tot rozerode, meelachtige *schilfertjes* die geleid hebben tot het woord *parel* in de Nederlandse naam.

Hemsrode, Anzegem.

ANNULOHYPOXYLON

De geslachtsnaam Annulohypoxylon is afgeleid van het Latijnse woord, annulatus, d. i. van ringen voorzien, het Griekse hypo, d. i. onder en het Griekse xylos, d. i. hout. Hypoxylon wijst erop dat deze zwam vooral op afgestorven hout leeft.

Het geslacht Annulohypoxylon werd pas in 2005 taxonomisch tot stand gebracht en de soorten die er nu in opgenomen worden, hoorden vroeger bij het geslacht Hypoxylon. Zo had Annulohypoxylon multiforme al in 1849 de naam Hypoxylon multiforme.

***Annulohypoxylon multiforme* | Vergroeide kogelzwam**

Multiforme is afgeleid van het Latijnse multiformis, dat “in vele vormen” betekent, wat slaat op de vele vormen die deze zwam kan aannemen.

Het vruchtlichaam is of langgerekt of korstvormig of heeft het uitzicht van *tegen elkaar groeiende bobbels*, wat aanleiding gaf tot de woorden “kogel” en “vergroeid” in de Nederlandse naam. Naargelang van de leeftijd is deze zwam grijs, okerkleurig, donkerbruin tot zwart gekleurd.

Natuurreservaat “De Kleiputten”, Kortrijk. Kennedybos, Kortrijk. Bellegembos, Bellegem. Natuurgebied 't Schrijverke, Marke. Natuurgebied 't Schrijverke, Marke. Provinciedomein “De Gavers”, Harelbeke.

ARMILLARIA

Armillaria is afgeleid van het Latijnse armilla, d. i. armband, wat slaat op de goedgevormde, witte of geelachtig gekleurde ring (manchet) rond de steel van het vruchtlichaam.

***Armillaria ostoyae* | Sombere honingzwam**

Vermoedelijk is *ostoyae* afgeleid van het Oudfrans werkwoord *ostoyer* dat *oorlog voeren* betekent en daarmee aanduidt dat deze zwam naaldbomen aantast en uiteindelijk doodt.

De hoed is oranje tot geelbruin gekleurd, vandaar “*honing*” in de Nederlandse naam, met daarop talrijke bruine tot zwarte schubjes. Deze zwam heette vroeger *Armillaria obscura*, waarbij *obscura* afgeleid is van het Latijnse *obscurus*, dat *donker* betekent en *somber* is in de nu geldende Nederlandse naam daarvan een overblijfsel.

Kasteelpark 't Hooghe, Kortrijk.

In 1998 werd ontdekt dat een *Sombere honingzwam* die groeit in het bos “Malheur National Forest” in de Amerikaanse staat Oregon het grootste organisme ter wereld is. De ondergrondse groeiende zwamdraden beslaan een oppervlakte van ongeveer negen vierkante kilometer, d. i. de oppervlakte van 1260 voetbalvelden, en de zwam zou in het totaal een gewicht hebben van 35.000 ton, d. i. het gewicht van 350 Blauwe vinvissen, de walvis die gemiddeld 100 ton weegt. Dit exemplaar zou tussen de 2.000 tot 3.000 jaar oud zijn. Dat het wel degelijk over een en hetzelfde exemplaar gaat, werd bevestigd door DNA-analyse. In de herfst verschijnen de vruchtlichamen in bundels aan de voet van aangetaste naaldbomen.

De *Sombere honingzwam* is zeer schadelijk voor de bosbouw, hij parasiteert vooral op commercieel interessante naaldbomen die er uiteindelijk aan ten onder gaan. De enige remedie

bestaat erin om een aangetast perceel volledig te ontbossen om dan over te gaan tot het aanplanten van een soort naaldboom die weerstand biedt of van loofbomen.

ARRHENIA

Het geslacht Arrhenia werd door de Zweedse mycoloog Elias Magnus Fries (1794-1878) zo genoemd ter ere van de Zweedse plantkundige Johan Peter Arrhenius (1811-1889).

***Arrhenia retiruga* | Gerimpeld mosoortje**

Retiruga is samengesteld uit het Latijnse *rete*, d. i. *net*, en het Latijnse *ruga*, d. i. *rimpel*, plooi of kreuk.

De hoed van deze paddenstoel is oorvormig, lichtgrijs tot bijna wit gekleurd en het geheel van de plaatjes vertonen een *gerimpeld uitzicht*; de zwam groeit op *mosplanten* of op de schors van bomen.

Universiteitscampus KULAK, Kortrijk.

ASCOBOLUS

De geslachtsnaam Ascobolus is afgeleid van het Griekse askos, d. i. zak en een verwijzing naar de ascus of sporenzakje van deze zwam, en van het Griekse bolis, d. i. worp of het werpen, verwant met het Griekse werkwoord balein, d. i. wegwerpen. Deze naam werd in 1791 ontworpen door de mycoloog Christiaan Hendrik Persoon (1761-1836), die dacht dat de asci of sporenzakjes van deze zwam in hun geheel weggeschoten worden.

***Ascobolus brassicae* | Rondsporig spikkelschijfje**

Brassicae is een verwijzing naar de zaadplanten van het geslacht *Brassica*, de *Kool*-soorten, waarop deze zwam aangetroffen kan worden.

Deze zwam heeft een diameter van 1 mm, is eerst wit gekleurd en wordt later purperkleurig. Hij groeit op de uitwerpselen van onder meer konijnen, hazen, vossen en muizen, maar ook op braakballen en op rottende stengels van *Kool*-soorten – *Brassica*-soorten – vandaar de tweede, soort aanduidende naam.

De sporen zijn rond, vandaar “*rondsporig*” in de naam, en ze zijn bezet met knobbeltjes of wratjes, d. w. z. *gespikkeld*, wat leidde tot de naam *Spikkelschijfje*, wat ook het geval is bij de sporen van sommige andere soorten van het geslacht *Ascobolus*.

Provinciedomein “De Gavers”, Harelbeke.

ASCOCORYNE

Ascocoryne is afgeleid van het Griekse askos, dat zakje betekent en een verwijzing is naar een ascus of sporenzakje en het Griekse koryne, dat knots of bout betekent, wat slaat op het kussenvormige vruchtlichaam.

***Ascocoryne sarcoides* | Paarse knoopzwam**

Sarcoides is afgeleid van het Griekse *sarkoeides*, d. i. *vlezig*, erop wijzend dat het vruchtlichaam er als een stuk kalfsvlees kan uitzien.

De vleeskleurige tot *paars gekleurde* zwam kan schaalvormig zijn, maar meestal *knop-* tot *kussenvormig*, vandaar “*knoop*” in de Nederlandse naam.

Natuurreservaat “*De Kleiputten*”, Kortrijk.

AURICULARIA

Auricularia is afgeleid van het Latijnse *auricularius*, d.w.z. *gelijkend op een oor*. De geslachtsnaam *Hirneola* is het Latijnse woord voor een kleine kruik, verwijzend naar het kelk- of schotelvormig vruchtlichaam dat later oorachtig gelobd wordt.

***Auricularia* (= *Hirneola*) *auricula-judae* | Echt judasoor**

Auricula is het verkleinwoord van het Latijnse *auris* voor *oor*. *Judae* verwijst naar *Judas*.

Deze zwam wordt dikwijls aangetroffen op het hout van levende en dode takken en stammen van de *Gewone vlier* (*Sambucus nigra*). De vruchtlichamen hebben ongeveer de vorm van *oren* en omdat volgens een legende *Judas Iskariot*, de verrader van Jezus, zich aan een *Vlierboom* verhangen zou hebben, kreeg deze paddenstoel de naam van *Judasoor*. Sporadisch komen volkomen witte, pigmentloze exemplaren voor: *Auricularia auricula-judae* var. *lactea*.

Mortagnebos, *Sint-Denijs*. *Preshoekbos*, *Marke*. *Heulepark*, *Heule*. Natuurreservaat “*De Kleiputten*”, Kortrijk. *Bellegembos*, *Bellegem*. *Kennedybos*, Kortrijk. *Stadsgroen Marionetten*, Kortrijk. *Universiteitscampus KULAK*, Kortrijk. *Park “De Blauwe Poort”*, Kortrijk. *Kasteelpark 't Hooghe*, Kortrijk. *Provinciedomein “De Gavers”*, *Harelbeke*. *Natuurgebied 't Schrijverke*, *Marke*.

BISPORELLA

Bisporella is afgeleid van het Latijnse *bi-*, d. i. *tweevoudig* en het Griekse *spora*, d. i. *zaad*; maar hier zijn de sporen bedoeld die alle acht in één rij in het sporenzakje (*ascus*) liggen, maar ook soms in twee rijen van vier, vandaar *bi-sporella*.

***Bisporella citrina* | Geel schijfzwammetje**

Citrina is afgeleid van het Laat-Griekse *kritinos*, d. i. *citroengeel*.

Deze *bekervormige* zwam heeft een diameter van 1 tot 3 mm, is *citroengeel* gekleurd en leeft in groepen op dode takken en stammen van loofbomen.

Kennedybos, Kortrijk. *Stadsgroen Marionetten*, Kortrijk. *Provinciedomein “De Gavers”*, *Harelbeke*.

***Bisporella sulfurina* | Zwavelgeel schijfzwammetje**

Sulfurina komt van het Latijnse *sulphureus*, dat *zwavelig* of *zwavelgeel* betekent.

Deze zwam leeft op dood hout en heeft eerst een *bekervormige* en dan een *vlakke*, *schotelvormige structuur* met een diameter van 0,5 tot 1,5 mm, en is *zwavelgeel* gekleurd.

Natuurreservaat “*De Kleiputten*”, Kortrijk.

BJERKANDERA

De naam Bjerkandera werd in 1880 aan soorten van dit geslacht gegeven door de Finse mycoloog Petter Adolf Karsten (1834-1917) ter herdenking van de Zweedse, Lutherse dominee, Clas Bjerkander (1735-1795), bioloog en paddenstoelenkenner. Karsten heeft honderden geslachten en soorten zwammen voor het eerst beschreven en wordt “de vader van de Finse mycologie” genoemd.

***Bjerkandera adusta* | Grijszame buisjeszwam**

Adusta is afgeleid van het Latijnse *adustus* dat *aangebrand, bruin of grijs geworden* betekent en verwijst naar de kleur van het vruchtlichaam.

Deze *buisjeszwam* heeft een *donkergrijze* tot zwarte kleur en leeft op stronken en levende of dode stammen van verschillende loofbomen, dikwijls bij *Beuk*.

Natuurreservaat “De Kleiputten”, Kortrijk. Bellegembos, Bellegem. Stadsgroen Marionetten, Kortrijk. Kasteelpark 't Hooghe, Kortrijk. Provinciedomein “De Gavers”, Harelbeke. Natuurgebied 't Schrijverke, Marke.

BOEREMIA

Met de geslachtsnaam *Boeremia* wordt de Nederlandse onderzoeker van plantenziekten G. H. Boerema geëerd. *Phoma* is afgeleid van het Griekse woord *phois* dat *blaas* betekent.

***Boeremia (= Phoma) hedericola* | Klimopschijnkogeltje**

Hedericola bevat een verwijzing naar de waardplant *Klimop*, met als wetenschappelijke naam *Hedera helix*, gevolgd door het Latijnse *-cola*, wat *“bewoner van”* betekent.

Deze zwam veroorzaakt een *bladvlekkenziekte* op de bladeren van *Klimop*.

Universiteitscampus KULAK, Kortrijk.

BOLBITIUS

Bolbitius is afgeleid van het Griekse *bolbiton*, dat *koemest* betekent, een verwijzing naar de groei van deze zwam op *dierlijke uitwerpselen*.

***Bolbitius titubans* | Dooiergele mestzwam**

Titubans is afgeleid van het Latijnse woord *titubantia* dat *twijfel* of *aarzelend* betekent. Het benamingsmotief ligt niet voor handen. Zou het een verwijzing zijn naar de giftigheid van deze zwam, die niet altijd in beschrijvingen sterk overtuigend aangeduid wordt? Zo vermeldt men soms *“ongenietbaar”*, wat toch een twijfelachtige beoordeling is.

Deze paddenstoel is *citroengeel* tot *dooiergeel* gekleurd en groeit op *mesthopen*, compost, humusrijke gronden, wegbermen en bosranden.

Natuurgebied 't Schrijverke, Marke.

BOVISTA

De geslachtsnaam Bovista zou een gelatiniseerde naam zijn van het Duitse woord Bovist, zelf afkomstig uit Povist, waarbij vist of fist een lichte buikwind betekent. Hiermee wordt verwezen naar het sissend geluid dat ontstaat bij het openbarsten van Bovisten en het wegschieten van de sporen. In het kruidenboek Rariorum Plantarum Historia, met het aanhangsel over de paddenstoelen, verschenen in 1601, vermeldde Carolus Clusius (1526-1609) dat een paddenstoel die we nu een Bovist noemen in het Duits de naam draagt van “Weiber fist”, d. i. “muliebrem crepitum “ of “vrouwenwindje” en in het Frans “Vesse de loup”, d. i. “buikwind van een wolf”. Het Nederlandse woord veest voor buikwind en veesten voor winden laten, danken misschien ook hun oorsprong aan het Oud Duitse woord Povist. Volgens pater Egide Paque in zijn studie De Vlaamsche volksnamen der planten van België, Fransch-Vlaanderen en Zuid-Nederland (Namen, 1896) is Boeveest een oude volksnaam voor een Bovist.

Bovista nigrescens | Zwartwordende bovist

Nigrescens, in het Latijn ook nigrescens, betekent zwart of donker wordend, afgeleid van niger, zwart, donker gekleurd.

Deze Bovist bezit aan de buitenzijde een witgele kleur, maar bij verouderen wordt een donkere, zwarte binnenste laag zichtbaar, wat in de naam van de paddenstoel vertolkt wordt.

Hemsrode, Anzegem.

Bovista plumbea | Loodgrijze bovist

Plumbea is afgeleid van het Latijnse woord plumbago, dat loodkleur of loodglans betekent.

Deze Bovist heeft een kleur die we als loodgrijs kunnen beschrijven.

Preshoekbos, Marke.

BYSSOMERULIUS

De geslachtsnaam Byssomerulius bestaat uit het Griekse byssos, wat fijn linnen betekent, verwijzend naar een korstvormig vruchtlichaam, en merulius. Sommige Byssomerulius-soorten, zoals Byssomerulius corium, werden vroeger tot het geslacht Merulius gerekend en het woord merulius is afgeleid van het Griekse meros, d. i. deel, en het Griekse oulios, d. i. schadelijk, kwaadaardig, misschien verwijzend naar sommige Merulius-soorten die schadelijk zijn, zoals de gevreesde Echte huiszwam (Merulius lacrimans).

Byssomerulius corium | Papierzwammetje

Corium is het Latijnse woord voor leder en verwijst naar het leerachtig karakter van het vruchtlichaam.

Deze zwam bezit een korstvormig, lederachtig vruchtlichaam dat wit is, te vergelijken met een blaadje wit papier, later wordt de kleur lichtgelig of bruinig. Leeft op de onderkant van loofhouttakken.

Patrijzenbos, Lendeledede. Kennedybos, Kortrijk. Stadsgroen Marionetten, Kortrijk. Universiteitscampus KULAK, Kortrijk. Park “De Blauwe Poort”, Kortrijk. Provinciedomein “De Gavers”, Harelbeke.

CALLORIA

Calloria is afgeleid van het Latijnse *callosus*, dat eeltig betekent en verwijst naar de soorten van dit geslacht die als eeltplekken op stengels groeien.

***Calloria neglecta* | Brandnetelschijfje**

Neglecta is afgeleid van het Latijnse *neglectus*, d. i. verwaarloosd, veronachtzaamd, over het hoofd gezien, een verwijzing naar de geringe grootte van deze zwam.

Het schijfvormig vruchtlichaam heeft een diameter van 0,5 tot 1 mm en de zwam groeit in groepen op dode stengels van *Brandnetels* (*Urtica*-soorten).

Kennedybos, *Kortrijk. Stadsgroen Marionetten*, *Kortrijk. Provinciedomein "De Gavers"*, *Harelbeke*.

CALOCYBE

De geslachtsnaam *Calocybe* is afgeleid van het Griekse *kalos*, d. i. mooi, schoon, en het Griekse *kybe*, d. i. kop. De combinatie van mooi en kop heeft wellicht geleid tot het woord "pronk" in de Nederlandse naam, een paddenstoel met een "pronkende kop" die wegens zijn schoonheid gezien mag worden.

***Calocybe gambosa* | Voorjaarspronkridder**

Gambosa is van het Laat-Latijnse *gambosus* afgeleid en wil zeggen "aan de enkels gezwollen", naar de gezwollen steel van deze paddenstoel.

In West-Europa verschijnt deze paddenstoel in het voorjaar (eind april tot eind juni) en vandaar *voorjaar* in de naam. Enkele anderstalige namen voor deze paddenstoel kunnen helpen verklaren hoe het woord "ridder" in de naam terecht kwam. In het Nederlands heeft deze zwam ook de naam *St.-George ridderzwam*, in het Engels *St.-George's mushroom* en in het Duits *Georgsritterling*. Telkens wordt in die namen verwezen naar de wellicht mythische heilige *Sint-Georges* of *Sint-Joris*, waarvan de naamdag op 23 april valt, een dag waarop in West-Europa deze paddenstoel meestal aangetroffen kan worden. Als hij ooit bestaan heeft, was de heilige *Sint-Joris* zelf geen ridder, maar hij is wel de *patroon van de ridders* van Ridderorden en dat heeft wellicht geleid tot het woord "ridder" in de Nederlandse naam.

Leiebos, *Wevelgem. Park "De Blauwe Poort"*, *Kortrijk*.

CALVATIA

De geslachtsnaam *Calvatia* is afgeleid van het Latijnse woord *calva* dat schedelpan of schedel betekent en verwijst naar de bolvorm van deze paddenstoel.

***Calvatia excipuliformis* | Plooiervoetstufzwam**

Excipuliformis is een samenstelling van het Latijnse *excipulum*, d. i. vat of vaas, en *-formis*, d. i. vormig, verwijzend naar het peervormig vruchtlichaam.

Deze *stufzwam* bestaat uit een bol- tot kussenvormig bovenstuk en een 5 cm-dikke steel met een *geplooid* of *gerimpelde voet*, vandaar *plooiervoet* in de Nederlandse naam.

Stadsgroen Marionetten, *Kortrijk*.

***Calvatia* (= *Langermannia*) *gigantea* | Reuzenbovist**

Gigantea is afgeleid van het Latijnse *giganteus*, d. i. *gigantisch* of *reuzengroot*.

De synonieme naam Langermannia gigantea werd in 1839 aan deze paddenstoel toegekend door Friedrich Wilhelm Gottlieb Rostkovich (1770-1848), een Duitse arts en mycoloog, waarmee hij de toen bekende Duitse psychiater Johann Gottfried Langermann (1768-1832) wou eren.

De bolvormige *Reuzenbovist* kan een diameter van 80 cm en meer bezitten. Het rijpe vruchtlichaam scheurt open en miljarden sporen komen vrij. De naam *Bovist* staat verklaard bij de geslachtsnaam *Bovista*.

Deze paddenstoel werd vroeger in de vorm van poeder of van dunne schijfjes gebruikt voor de verzorging van wonden. Uit jonge exemplaren wordt het anti-kankergeneesmiddel calvacine geëxtraheerd. Er worden in Tsjechië onderzoeken gedaan over het mogelijk kweken van deze paddenstoel voor de consumptie; jonge exemplaren zijn eetveilig, oudere niet.

Natuurreservaat “De Kleiputten”, Kortrijk. Kennedybos, Kortrijk. Stadsgroen Marionetten, Kortrijk. Provinciedomein “De Gavers”, Harelbeke. Natuurgebied ‘t Schrijverke, Marke.

CALYCELLINA

Calycellina is afgeleid van het Latijnse *calyx*, d. i. *kelk*, en het Latijnse *cellula*, d. i. *kamertje* of *celletje*.

***Calycellina* *alniella* | Elzenpropschotelkje**

Alniella is afgeleid van *Alnus*, de geslachtsnaam van *Els*-soorten.

Het vruchtlichaam heeft een diameter van 0,5 mm, is in jonge toestand *bekervormig* en wordt later *schijfvormig*; leeft op afgevallen *elzenpropjes*.

Stadsgroen Marionetten, Kortrijk.

CALYCINA

Calycina is afgeleid van het Griekse *kalyx*, d. i. *kelk* of *kom*, en *-ina*, d. w. z. “*in het bezit van*”.

***Calycina* *herbarum* | Gewoon poederkelkje**

Herbarum is afgeleid van *herba*, d. i. *kruid*, plant, kruidachtig, gras.

Het vruchtlichaam van deze zwam heeft een diameter van 2 tot 4 mm, is *bekervormig* en de buitenzijde is *viltig*, waarop “*poeder*” in de Nederlandse naam wijst. Deze zwam groeit op *kruidachtige stengels* of afgevallen bladeren, vandaar “*herbarium*” in de wetenschappelijke naam.

Universiteitscampus KULAK, Kortrijk.

CERATIOMYXA

De geslachtsnaam Ceratiomyxa is afgeleid uit het Griekse keration, de genitief van keras, d.i. hoorn, wat verwijst naar de zuiltjes waaruit het vruchtlichaam bestaat en die iets lijken op hoornen. Myxa komt van het Griekse myxa, dat slijm betekent.

Ceratiomyxa fruticulosa | Gewoon ijsvingertje

Fruticulosa is afgeleid van fruticulosus, het verkleinwoord van fruticosus, dat struikvormig betekent en verwijst naar de dicht ineengedrongen zuiltjes van deze zwam.

Een bundel vruchtlichamen van deze Slijmzwam bestaat uit roze tot witachtige zuiltjes, vandaar ijs in de naam. Deze zuiltjes kunnen ook vergeleken worden met kleine ijspegels, vandaar dat deze Slijmzwam in het Nederlands ook soms IJspiegelje genoemd wordt. Een bundel van deze zuiltjes lijkt wat op koraal, vandaar de Engelse naam Coral slime.

Mortagnebos, Sint-Denijs.

CHAETOSPHAERELLA

Chaetosphaerella is afgeleid van het Griekse chaite, dat dichte haarbos betekent, en het Latijnse sphaera, d. i. bolvormig, wat samengenomen slaat op de inbedding in de harige of viltige hyfenmat en op de kogelvormige vruchtlichamen.

Chaetosphaerella phaeostroma | Zwarte viltzwam

Phaeostroma is afgeleid van het Griekse phaios, d. i. donker of zwart, en het Griekse stroma, d. i. laag.

De kogelvormige, zwartgekleurde vruchtlichamen van deze Zakjeszwam zijn kleiner dan 1 cm en zijn ingebed in een harige hyfenmat, wat aanleiding gaf tot de naam Zwarte viltzwam. Deze zwam komt voor op takken van naaldbomen.

Natuurreservaat “De Kleiputten”, Kortrijk. Provinciedomein “De Gavers”, Harelbeke.

CHLOROCIBORIA

Chlorociboria is afgeleid van het Griekse chloros, dat licht- of geelgroen betekent, en het Latijnse ciboria, d. i. metalen drinkbeker.

Chlorociboria aeruginosa | Grootsporige kopergroenbekerzwam

Aeruginosa is afgeleid van het Latijnse aeruginosus, d. i. overtrokken met kopergroen.

Het vruchtlichaam van deze zwam is beker- tot schotelvormig en is blauwgroen gekleurd; groeit op dode takken waarvan het aangetaste hout ook groen kleurt. De Grootsporige kopergroenbekerzwam kan alleen microscopisch onderscheiden worden van de Gewone kopergroenbekerzwam (*Chlorociboria aeruginasceus*) op grond van de grootte van de sporen. Van de eerste “grootsporige” soort meten de sporen 9 tot 15 µm, van de tweede 6 tot 10 µm.

Bellegembos, Bellegem.

CHLOROPHYLLUM

Chlorophyllum is een combinatie van het Griekse woord *chloros*, dat slaat op verschillende tinten van groen en ook bleek of fris kan betekenen, en het Griekse *phyllon*, d. i. blad.

***Chlorophyllum rhacodes* | Knolparasolzwam**

Rhacodes is afgeleid van het Griekse woord *rhakodes*, wat *verscheurd* betekent, zelf afgeleid van het Griekse *rhakos*, dit zijn *lompen*, een verwijzing naar *schubben* die soms heel *rafelig* aan de rand van de hoed neerhangen.

De hoed heeft eerst de vorm van een bol die dan openbreekt tot de vorm van een *helm*, vandaar “*parasol*” en de steel heeft een *knolvorm*, wat leidde tot *Knolparasolzwam*.

Kasteelpark 't Hooghe, Kortrijk.

CHONDROSTEREUM

Chondrostereum is afgeleid van het Griekse woord *chondros*, dat *min of meer stevig* betekent, en van het Griekse *stereos*, dat ook staat voor iets hard.

***Chondrostereum purpureum* | Paarse korstzwam**

Purpureum is afgeleid van het Latijnse *purpureus*, dat op verschillende tinten van *wijnrood* tot *paars* kan wijzen.

Het vruchtlichaam van deze op stammen en takken van loofbomen groeiende zwam heeft een bladerige nogal *taaie structuur* en is eerst *paars* gekleurd en later grijs tot bruin.

Natuurreservaat “De Kleiputten”, Kortrijk. Stadsgroen Marionetten, Kortrijk. Kasteelpark 't Hooghe, Kortrijk. Provinciedomein “De Gavers”, Harelbeke. Natuurgebied 't Schrijverke, Marke.

CHROMOCYPHELLA

Chromocyphella is afgeleid van het Griekse woord *chroma*, d. i. *huid*, en van het Griekse *kypellon*, d. i. *beker*, verwijzend naar de *schelpvormige zwam* die op de opperhuid van mosbladeren leeft.

***Chromocyphella muscicola* | Mosschelpje**

Muscicola is afgeleid van het Latijnse *muscus*, d. i. *mos*, en het Latijnse *-cola*, d. w. z. “*bewoner van*”.

De *schelpvormige zwam* parasiteert op *mosplanten* en tast het mos in een wijde cirkel aan, waarna binnen de cirkel nieuwe zwammen ontstaan.

Stadsgroen Marionetten, Kortrijk. Provinciedomein “De Gavers”, Harelbeke.

CIBORIA

Ciboria is afgeleid van het Latijnse woord ciborium dat metalen beker betekent – in het Nederlands een ciborie of kelk – en dat verwijst naar het beker- tot schotelvormige vruchtlichaam.

Ciboria amentacea | Elzenkatjesmummiekelkje

Amentacea is afgeleid van amentum, het Latijnse woord voor de mannelijke of vrouwelijke katjes die we aantreffen bij bomen, zoals bij Els, Berk en Hazelaar.

Het vruchtlichaam is eerst beker- dan schotelvormig met een diameter van 3 tot 10 mm; de zwam leeft op op de grond gevallen, *gemummificeerde mannelijke katjes* van een Els.

Stadsgroen Marionetten, Kortrijk. Provinciedomein “De Gavers”, Harelbeke.

CLITOCYBE

De geslachtsnaam Clitocybe is afgeleid van het Griekse woord klitos, d. i. glooiing, heuvel, helling, en het Griekse kybe, d. i. kop, daarmee verwijzend naar de hoed van sommige paddenstoelen van dit geslacht die soms heel duidelijk zichtbare afhangende of afhellende randen hebben en zo enigszins trechtervormig zijn.

Clitocybe nebularis | Nevelzwam

Nebularis is afgeleid van het Latijnse nebula, d. i. nevel, wat slaat op de grijsgrauwe kleur van de hoed.

Nevel in Nevelzwam verwijst naar de grijsachtige kleur van de hoed.

Natuurreservaat “De Kleiputten”, Kortrijk. Kasteelpark 't Hooghe, Kortrijk.

COLEROA

De afleiding van de geslachtsnaam Coleroa is onzeker, misschien afgeleid van het Latijnse woord coleus, dat teelbal betekent en dan een verwijzing is naar de bolletjesvorm van sommige zwammen van dit geslacht. Coleus is de geslachtsnaam van bepaalde zaadplanten, vooral sierplanten, zoals bijvoorbeeld de Siernetel (Coleus blumei). Bij sommige Coleus-soorten dragen de wortels knollesachtige verdikte zijwortels, waarnaar Coleus dan verwijst.

Coleroa robertiani | Robertskruidkraterbultje

Deze zwam ziet eruit als een donkerbruin tot zwart *klein bolletje* met een diameter van 0,1 mm en met een klein stipje bovenaan, vandaar “*kraterbultje*” in de naam. Hij leeft op bladeren van Geranium-soorten, in het bijzonder van het Robertskruid (Geranium robertianum), zoals aangegeven in zowel de Nederlandse als de wetenschappelijke naam.

Natuurreservaat “De Kleiputten”, Kortrijk.

COLPOMA

Colpoma, in het Grieks *kolpoma*, betekent een vouw of plooi in een kledingstuk en verwijst hier naar *Zakjeszwammen* met een vruchtlichaam dat met twee flappen openklapt zodat een spleet met twee lippen ontstaat.

***Colpoma quercinum* | Eikenspleetlip**

Quercinum verwijst naar de *Eik* (*Quercus*-soorten).

Het vruchtlichaam van deze *Zakjeszwam* is langgerekt, lensvormig tot 10 mm lang en vertoont een min of meer brede *spleet* begrensd door twee lippen, vandaar “*spleetlip*” in de naam. Leeft op de schors van afgestorven twijgen of takken van de *Eik*.

Kasteelpark 't Hooghe, Kortrijk.

CONOCYBE

Conocybe is afgeleid van het Latijnse *conus*, d. i. kegel, en het Griekse *kybe*, d. i. kop.

***Conocybe tenera* | Kaneelkleurig breeksteeltje**

Tenera is afgeleid van het Latijnse woord *tener*, dat *teder*, *tenger* of *zacht* betekent, een verwijzing naar het *tedere*, *sierlijke uitzicht* van deze paddenstoel.

De kegelvormige hoed is *kaneelbruin* gekleurd en de dunne steel is *zeer breekbaar*, vandaar de Nederlandse naam.

Natuurgebied 't Schrijverke, Marke.

COPRINELLUS

De geslachtsnaam *Coprinellus* wijst erop dat de soorten van dit geslacht goed lijken op *Coprinus*-soorten, en het achtervoegsel *-ellus* geeft aan dat het vruchtlichaam eerder kleiner is dan dit van *Coprinus*-soorten. *Coprinus* is afgeleid van het Griekse woord *koprinos*, dat “op de mest groeiend” betekent; het Griekse woord *kopros* is het woord voor mest. De meeste *Coprinellus*-soorten groeien op gronden rijk aan plantenafval. Paddenstoelen van dit geslacht zijn *Inktzwammen* die bij verouderen vervloeien tot een *inktachtige substantie*.

***Coprinellus angulatus* | Brandplekinktzwam**

Angulatus, in het Latijn ook *angulatus*, betekent *hoekig* of *kantig* en die tweede, soort aanduidende naam verwijst naar de typische *hoekige vorm* van de zwarte sporen, die het uitzicht hebben van een bisschopsmijter.

Deze inktzwam leeft op een bodem waar een *brand* heeft gewoed; deze zwam is in staat om door de brand gedeeltelijk aangetaste lignine (houtstof) en cellulose te verteren.

Stadsgroen Marionetten, Kortrijk.

***Coprinellus (=Coprinus) disseminatus* | Zwerminktzwam**

Disseminatus is een Latijns woord dat *uitgezaaid* of *uitgestrooid* betekent, afkomstig van het werkwoord *disseminare*, waarin men het woord *semen* of *zaad* herkent. *Disseminatus* wijst dus, zoals in de Nederlandse naam, op de *groei in groepen*.

De *Zwerminktzwam* groeit meestal op dood hout van stronken of stammen van loofbomen en soms ook op de schors van levende bomen; meestal staan deze zwammen plaatselijk talrijk in grote groepen, *in een zwerm* als het ware en vandaar de naam. In tegenstelling tot vele andere *Inktzwammen* vervloeiit deze paddenstoel niet.

Patrijzenbos, Lendeledede. Kasteelpark 't Hooghe, Kortrijk.

***Coprinellus* (= *Coprinus*) *domesticus* | Grote viltinktzwam**

Domesticus betekent *aan huis verbonden*; we herkennen er het woord *domus* in, dat *huis* betekent. Deze paddenstoel groeit op dode takken en stronken en dat kan weliswaar dichtbij huizen en mesthopen zijn, maar dat is niet de regel. Heel zelden kan die paddenstoel zich wel ontwikkelen op zeer nat hout in daken of op een verwaarloosde, natte houten vloer in een badkamer, hetgeen dan toch de term *domesticus* verantwoordt.

De hoed van deze paddenstoel draagt eerst vezelige, bruine schubben die later een korrelig, uitgebreid *roestig viltig netwerk* vormen, hetgeen de Nederlandse naam verklaart.

Patrijzenbos, Lendeledede. Provinciedomein "De Gavers", Harelbeke.

***Coprinellus* (= *Coprinus*) *micaceus* | Gewone glimmerinktzwam**

Micaceus is afgeleid van het Latijnse woord *micare* dat *fonkelen* of *glimmeren* betekent.

In een bepaalde fase van de ontwikkeling is de hoed bedekt met fragmenten van het algemeen omhulsel, kleine schilfers die het *licht weerkaatsen*, vandaar *glimmer* in de naam. Over de hoed lopen straalsgewijs dunne groeven.

Heulepark, Heule. Natuurreservaat "De Kleiputten", Kortrijk. Kennedybos, Kortrijk. Kasteelpark 't Hooghe, Kortrijk.

De *Gewone glimmerinktzwam* is een paddenstoel die door een houtsnede afgebeeld staat in het kruidenboek van de Frans-Vlaming *Charles de l'Écluse*, meestal *Carolus Clusius* genoemd. *Clusius* werd in 1526 geboren in Atrecht, nu Arras in Frankrijk, en stierf in Leiden in 1609. Samen met *Rembert Dodoens* (geboren in Mechelen in 1517 en overleden in Leiden in 1585) en *Mathias de l'Obel* (geboren in Rijsel in 1538 en overleden in Londen in 1616; beter gekend onder de naam van *Matthaeus Lobelius*) wordt *Clusius* één van de drie vaders van de plantkunde genoemd.

In 1601 verscheen van *Clusius* het kruidenboek *Rariorum plantarum historia*, met een aanhangsel over de zwammen: *Fungorum in Pannoniis observatorum brevis historia*, vertaald: *Korte historie over de zwammen die in Pannonië [Hongarije] waargenomen werden*. In dit aanhangsel worden in het Latijn een 120-tal zwammen beschreven met vermelding van de Hongaarse en de Duitse naam. Dit aanhangsel wordt in de geschiedenis van de mycologie beschouwd als het eerste "paddenstoelenboek" en *Carolus Clusius* wordt wel de stichter van de mycologie genoemd.

De beroemdheid van *Carolus Clusius* is eeuwen groot gebleven en in vele wetenschappelijke namen van zaadplanten wordt zijn naam vermeld, onder meer in: *Varkensboom* (*Clusia rosea*), *Tulipa clusiana*, *Astragalus clusianus*, *Gentiana clusii*. Ook zwammen kregen een naam waarin naar *Clusius* verwezen wordt: *Parodiopsis clusiicola*, *Perisporiopsis clusiicola*, *Puccinia clusii*, *Russula clusii*.

In de beschrijving die *Clusius* van de *Gewone glimmerinktzwam* geeft legt hij vooral de nadruk op de groeven die over de hoed lopen en rept hij met geen woord over de schilfers op de hoed, noch over het vervloeien van de zwam tot een inktachtige substantie, wat toch een opmerkelijke eigenschap is van de *Inktzwammen*. De verklaring hiervoor is eenvoudig: *Clusius* beschreef in zijn kruidenboek de paddenstoelen niet aan de hand van een of meer levende of geconserveerde exemplaren, maar op grond van aquarellen van paddenstoelen die gemaakt werden door een onbekend gebleven kunstenaar. Deze historisch unieke aquarellen zijn bewaard gebleven in de Universiteitsbibliotheek van Leiden.

***Coprinellus pallidissimus* | Bleke glimmerinktzwam**

Pallidissimus is afgeleid van het Latijnse *pallidus*, d. i. *bleek*, wat weergegeven wordt in de Nederlandse naam.

Deze inktzwam bezit een *bleekgekleurde* hoed.

Natuurreservaat “*De Kleiputten*”, Kortrijk.

***Coprinellus saccharinus* | Parelglimmerinktzwam**

Saccharinus is afgeleid van het Latijnse *saccharum*, d. i. *suiker*.

De hoed van deze inktzwam is in een bepaalde groeifase bezet met *kleine schubjes* die doen denken aan *pareltjes* of aan *suikerkristalletjes*, wat respectievelijk weergegeven wordt in de Nederlandse en in de wetenschappelijke naam. Deze schubjes kunnen ook weggeregend zijn.

Natuurreservaat “*De Kleiputten*”, Kortrijk.

***Coprinellus truncorum* | Gladstelige glimmerinktzwam**

Truncorum is afgeleid van het Latijnse *truncatus*, dat *verminkt*, *geschonden* of *geknot* kan betekenen, wat wellicht slaat op de rand van de hoed die soms insnijdingen vertoont.

Deze inktzwam draagt op de hoed kleine korreltjes die door regen en dauw wel verdwenen kunnen zijn en de witte steel is *glad* tot lichtjes harig of bepoederd.

Natuurreservaat “*De Kleiputten*”, Kortrijk.

COPRINOPSIS

Paddenstoelen van dit geslacht lijken op Coprinus-soorten wat in de geslachtsnaam Coprinopsis weergegeven wordt door het Griekse -opsis, wat “lijkend op” betekent.

***Coprinopsis atramentaria* (= *Coprinus atramentarius*) | Grote kale inktzwam**

In *atramentaria* is *atra* afgeleid van Latijnse woord *ater* voor *zwart*, naar de vrijkomende zwarte substantie bij het vervloeien van de paddenstoel, en het hele woord betekent dan voorzien van een *zwarte substantie*.

De hoed is *glad* en van strepen voorzien, vandaar *kaal* in de naam, waarmee deze paddenstoel zich ook onderscheidt van de *Geschubde inktzwam* (*Coprinus comatus*) waarvan de hoed met schubben bezet is. De randen van deze *Inktzwam* vervloeien tot een zwarte vloeistof.

Heulepark, Heule. Leiebos, Wevelgem. Stadsgroen Marionetten, Kortrijk. Kasteelpark 't Hooghe, Kortrijk. Natuurgebied 't Schrijverke, Marke.

***Coprinopsis* (= *Coprinus*) *laanii* (Kits van Wav.) Redhead, Vilgalys & Moncalvo | Zaagvlakinktzwam**

Deze Inktzwam werd in 1968 voor het eerst in het Latijn beschreven in het tijdschrift *Persoonia* door de Nederlandse arts en mycoloog *Kits van Waveren* (1906-1995). Hij trof deze paddenstoel aan op het landgoed Singraven in het Nederlandse gemeente Denekamp (provincie Overijssel), dat toen in het bezit was van de grondeigenaar *Willem Frederik Jan Laan* (1891-1966), naar wie *Van Waveren laanii* als tweede, soortaanduidende naam in de wetenschappelijke naam opnam.

Deze *Inktzwam* groeit dikwijls op het natte, met mos bedekte oppervlak van de horizontale snede van de stomp van loof- en naaldbomen die overblijft na het vellen of afzagen van een boom en ook op de natte met mos bedekte schors van bomen. Die snede is het zogenaamde *zaagvlak* wat tot de Nederlandse naam leidde. De zwam is ook dikwijls als het ware vergroeid met het natte mos.

Deze zwam werd in 1961 in het tijdschrift *Taxon* een tweede maal beschreven door *Scott Redhead*, *Rytas Vilgalys* en *Jean-Marc Moncalvo*, vandaar de vele auteursnamen.

Hemsrode, Anzegem.

***Coprinopsis* (= *Coprinus*) *lagopus* | Hazenpootje**

Lagopus is afgeleid van het Griekse woord *lagos*, d.i. *haas*, en *lagopus* betekent *hazenvoet* of *hazenpoot*, want *pus* is afgeleid van *pes*, het Latijnse woord voor *voet* of *poot*.

Jonge exemplaren van deze paddenstoel lijken op een *hazenpoot*, vandaar de naam.

Heulepark, Heule. Patrijzenbos, Lendeledede.

***Coprinopsis romagnesiana* (= *Coprinus romagnesianus*) | Bruine kale inktzwam**

Met het tweede, soortaanduidende woord *romagnesianus* wordt *Henri Romagnesi* (1912-1999) geëerd, een bekende Franse mycoloog.

De hoed draagt *olijfbruine* schubben, vandaar de Nederlandse naam.

Hemsrode, Anzegem.

COPRINUS

De wetenschappelijke geslachtsnaam Coprinus is afgeleid van het Griekse woord koprinos, dat "op de mest groeiend" betekent; het Griekse woord kopros betekent mest.

***Coprinus comatus* | Geschubde inktzwam**

Comatus betekent *behaard* en dat verwijst naar de bezetting met schubben op de hoed.

De met *schubben* bezette paddenstoelhoed vervloeit bij ouder worden tot een *inktachtige* brij.
Heulepark, Heule. Hemsrode, Anzegem.

CREPIDOTUS

Crepidotus is afgeleid van het Griekse woord *krepidotos*, dat “van een pantoffel voorzien” betekent, verwijzend naar het vruchtlichaam dat de vorm van de zool van een pantoffel heeft.

***Crepidotus cesatii* | Rondsporig oorzwammetje**

Het tweede, soort aanduidende *cesatii* werd eerst toegekend aan een *Agaricus*-soort, *Agaricus cesatii*, en in 1851 werd de soort overgebracht naar het geslacht *Crepidotus* door *Ludwig Rabenhorst* (1806-1881), die bevestigde dat met *cesatii* hulde werd gebracht aan de zeer gewaardeerde Italiaanse hoogleraar plantkunde *Vincenzo Barone di Cesati* (1806-1883). *Ludwig Rabenhorst* was een Duitse plantkundige die onmisbare standaardwerken heeft geschreven over de taxonomie van de cryptogamen (zwammen, slijmzwammen, wieren, varens, mossen, korstmossen).

Zoals andere *Crepidotus*-soorten heeft het vruchtlichaam van deze paddenstoel niet zozeer de vorm van een *pantoffelzool*, maar eerder die van een *oor*, waarbij een duidelijke steel ontbreekt. Deze soorten zijn maar van elkaar te onderscheiden door microscopisch onderzoek van onder meer de sporen en zo wordt voor *Crepidotus cesatii* in de Nederlandse naam “*rondsporig*” aangegeven. Reeds in de door *Ludwig Rabenhorst* in 1851 gegeven beschrijving van *Crepidotus cesatii* staat er “*sporis rotundis*”, m. a. w. “*ronde sporen*”. Maar in een veel latere wetenschappelijke beschrijving van de soort uit 1965 staat er voor de sporen “*broadly ellipsoid*”, d. w. z. “*breed ellipsvormig*”... In het Duits heet deze paddenstoel *Kugelsporiges Stummelfüßchen* en in het Engels *Roundspored Oysterling*.

Natuurreservaat “De Kleiputten”, Kortrijk. Stadsgroen Marionetten, Kortrijk.
Universiteitscampus KULAK, Kortrijk. Kasteelpark 't Hooghe, Kortrijk.
Provinciedomein “De Gavers”, Harelbeke.

***Crepidotus mollis* | Week oorzwammetje**

Mollis, in het Latijn ook *mollis*, betekent *week* of *zacht*.

Deze paddenstoel is nier- tot schelpvormig en het vruchtlichaam zit aan de zijkant van de korte voet die bijvoorbeeld op een boomstam vastzit, waardoor als het ware een beeld van een *vastzittend oor* ontstaat, vandaar *oor* in de naam; het vruchtvlees is *zacht* en *gelatineus*, vandaar *week* in de naam.

Natuurreservaat “De Kleiputten”, Kortrijk. Kasteelpark 't Hooghe, Kortrijk.
Provinciedomein “De Gavers”, Harelbeke.

***Crepidotus variabilis* | Wit oorzwammetje**

Variabilis, in het Laat-Latijn ook *variabilis*, betekent gewoon *veranderlijk* en wijst hier op de veranderlijke kleur en vorm van de sporen van deze zwam.

Het witte vruchtlichaam van deze zwam zit zonder steel op takken en is *schelpvormig*, zodat de vergelijking met een *vastzittend oor* heel gepast is.

Natuurreservaat “De Kleiputten”, Kortrijk.

CUMMINSIELLA

Het geslacht *Cumminsiella* werd in 1933 voor het eerst beschreven en zo genoemd ter ere van de Amerikaanse mycoloog *George Baker Cummins* (1904-2007), een specialist van de *Roestzwammen* die de bijnaam “*Mister Rust*” of “*Meneer Roest*” had.

***Cumminsiella mirabilissima* | Mahoniaroest**

Mirabilissima is afgeleid van het Latijnse *mirabilis*, d. i. *wonderbaar*.

Deze paars tot rood gekleurde *Roestzwam* parasiteert op de bladeren van de *Mahonia* (*Mahonia aquifolium*).

Stadsgroen Marionetten, Kortrijk.

CYLINDROBASIDIUM

Cylindrobasidium is samengesteld uit *cylindro*, afgeleid van het Latijnse *cylindrus*, dat *cilinder* of *rol* betekent, en *basidium*, het *sporenteeltje*, het orgaan waarop sporen vastzitten, en waarmee aangegeven wordt dat deze zwam behoort tot de *Basidiomyceten* of *Steeltjeszwammen*. De sporenteeltjes zijn breed knotsvormig, waarop wellicht de geslachtsnaam slaat.

***Cylindrobasidium laeve* | Donzige korstzwam**

Laeve is afgeleid van het Latijnse *levis*, dat *glad*, *zacht* of *week* betekent.

Deze *korstvormige* zwam bezit een *glad* of *fijnviltig* oppervlak dat soms wat *bobbelig* is, vandaar *donzig* in de naam. Leeft op dode takken.

Park “De Blauwe Poort”, Kortrijk. Kasteelpark ’t Hooghe, Kortrijk.

DACRYMYCES

Dacrymyces is afgeleid van het Griekse woord *dacry*, *tranen*, en het Griekse *mykes*, d.i. *zwam*, waarmee zo het *druppelvormige* uitzicht van het organisme beschreven wordt.

***Dacrymyces stillatus* | Oranje druppelzwam**

Stillatus, in het Latijn ook *stillatus*, betekent “*druppel per druppel laten vallen*”.

Deze zwam heeft de vorm van een *oranje gekleurd bolletje* of *kussentje* met een diameter van 2 tot 5 mm, vandaar de vergelijking met *druppels*.

Natuurreservaat “De Kleiputten”, Kortrijk. Kennedybos, Kortrijk. Stadsgroen Marionetten, Kortrijk. Kasteelpark ’t Hooghe, Kortrijk. Provinciedomein “De Gavers”, Harelbeke.

DAEDALEOPSIS

De geslachtsnaam *Daedaleopsis* betekent “*heeft het uitzicht van een Daedalea-soort*”, zoals bijvoorbeeld van de *Doolhofzwam* (*Daedalea quercina*). Soms wordt *Daedalea* verkeerdelijk beschouwd als een afleiding van het Latijnse woord *daedaleus* dat *kunstvol gemaakt* betekent. Toch is *Daedalea* afgeleid van de naam van de Griek *Daedalus* uit de Griekse mythologie die de architect was van het *Labyrint*, gebouwd voor *Minos*, de koning van *Kreta*. De onderkant van de *Doolhofzwam* vertoont eerst *poriën* die dan *versmelten* tot *spleten* die een *grillig*,

doolhofachtig of labyrintisch uitzicht hebben, verwijzend naar het Labyrint van Daedalus en vandaar de geslachtsnaam Daedalea en de Nederlandse naam Doolhofzwam. Bij Daedaleopsis wordt Daedalea gevolgd door -opsis, wat gelijkend op soorten van het geslacht Daedalea betekent.

Daedaleopsis confragosa | Roodporiehoutzwam

Confragosa is afgeleid van het Latijnse woord *confragosus*, dat *oneffen* betekent, zelf afgeleid van *fragosus*, met onder meer de betekenis *onbuigzaam*, een eigenschap van het vruchtvlies.

Deze zwam leeft meestal op levende of dode *stammen* of *takken* van *Wilgen* en de poriën *kleuren rood* bij kneuzing, waarmee de naam verklaard is.

Merkwaardig is wel dat er van deze zwam papier gemaakt kan worden. Extracten ervan worden wetenschappelijk onderzocht, want ze zouden antischimmel, antioxidatie en genbeschermende eigenschappen bezitten.

Natuurreservaat "De Kleiputten", Kortrijk. Bellegembos, Bellegem. Kennedybos, Kortrijk. Stadsgroen Marionetten, Kortrijk. Park "De Blauwe Poort", Kortrijk. Provinciedomein "De Gavers", Harelbeke.

Daedaleopsis tricolor | Roodplaathoutzwam

Tricolor betekent *driekleurig* en verwijst naar de gekleurde banden op de bovenzijde van de paddenstoel.

Deze paddenstoel heeft een *donkerroodbruin* gekleurde hoed, draagt aan de onderzijde *plaatjes* en groeit op hout van dode of levende *loofbomen*, vooral *Wilgen*, waarmee de hele naam verklaard is.

Natuurreservaat "De Kleiputten", Kortrijk. Kennedybos, Kortrijk. Provinciedomein "De Gavers", Harelbeke.

DALDINIA

Met de geslachtsnaam Daldinia wordt de Zwitserse pater kapucijn Agostino Daldini (1817-1895) geëerd. Hij is de medeauteur van werken over in Italië voorkomende zwammen.

Daldinia concentrica | Kogelhoutskoolzwam

Concentrica is afgeleid van het Latijnse *concentricus*, d.w.z. *concentrisch*, verwijzend naar de concentrische lagen in het vruchtvlies.

Deze zwam is min of meer *bol-* tot *kogelvormig* en wordt bij verouderen zo *zwart* als houtskool. Op een doorsnede vertoont het vruchtvlies *concentrische lagen*.

Bellegembos, Bellegem.

DASYSCYPHELLA

De geslachtsnaam Dasyscyphella is een combinatie van het Griekse woord dasys, dat onder mee behaard kan betekenen, en het Griekse woord kypellon, d. i. beker.

***Dasyscyphella nivea* | Sneeuwit franjekelkje**

Nivea is afgeleid van het Latijnse niveus dat sneeuw wit betekent.

Het vruchtlichaam is *beker-* tot *schotelvormig* en binnenin *wit-* tot *crèmekleurig* en de rand is bezet met *witte haren*, vandaar *franje* in de Nederlandse naam. Deze zwam groeit op dode takken van loofbomen.

Provinciedomein “De Gavers”, Harelbeke.

DIALONECTRIA

De geslachtsnaam Dialonectria bestaat uit het Griekse woord dialyein, dat losmaken of ontbinden betekent. Aangezien deze zwam op andere zwammen leeft, slaat dialyein op de afbrekende werking op de waard-paddenstoelen. Vermoedelijk heeft ook het tweede deel nectria dezelfde betekenis, want misschien wel afgeleid van necatrix, dat moordnares betekent.

***Dialonectria episphaeria* | Kogelmeniezwammetje**

Episphaeria bestaat uit het Griekse *epi*, d. i. *op*, en het Griekse *sphaira*, d. i. *bol*, en hiermee wordt weergegeven dat de zwam op andere zwammen leeft.

Dit *kogelvormige* zwammetje, met een diameter van amper enkele tienden van een mm, leeft onder meer op andere zwammen, zoals bijvoorbeeld op *Schorsschijfjes* (*Diatrype*-soorten) en is *oranje* tot *rood* gekleurd, de kleur van *loodmenie*.

Leiebos, Wevelgem.

DIATRYPE

Diatrype is afgeleid van het Griekse woord diatrypan, dat doorboren betekent, wat erop slaat dat het vruchtlichaam van deze Zakjeszwammen doorheen de schors van zelfs frisse takken kan groeien.

***Diatrype bullata* | Wilgenschorschijfje**

Bullata is afgeleid van het Latijnse *bullatus*, d. i. *blaasvormig*.

Het vruchtlichaam is *ovaal-kussenvormig*, waarop het tweede, soortaanduidende *bullata* of *blaasvormig* wijst, en groeit op dode *wilgentakken*.

Kennedybos, Kortrijk. Universiteitscampus KULAK, Kortrijk.

***Diatrype disciformis* | Hoekig schorsschijfje**

Disciformis is afgeleid van het Latijnse *discus*, d. i. *schijf*, en het Latijnse *-formis*, d. i. *-vormig*.

Het vruchtlichaam van deze zwam heeft een *hoekige kussenvorm* en groeit doorheen de *schors* van onder meer takken van de *Beuk*.

Bellegembos, Bellegem. Kasteelpark 't Hooghe, Kortrijk. Provinciedomein “De Gavers”, Harelbeke.

***Diatrype stigma* | Korstvormig schorsschijfje**

Stigma of het Griekse woord *stigma* betekent *vlekje* of *stip* en verwijst naar de vlekjes op het vruchtlichaam.

Het vruchtlichaam van deze zwam is *korstvormig* en voorzien van barstjes; met de loep bekeken vertoont het vruchtlichaam talrijke stippen of vlekjes die openingen zijn van waaruit de sporen vrijkomen. Deze zwam ontwikkelt zich eerst onder de *schors* van takken en stammen, dikwijls van de *Berk*.

Patrijzenbos, Lendeledede. Hemsrode, Anzegem. Natuurreservaat “De Kleiputten”, Kortrijk. Bellegebos, Bellegem. Kennedybos, Kortrijk. Universiteitscampus KULAK, Kortrijk. Park “De Blauwe Poort”, Kortrijk. Provinciedomein “De Gavers”, Harelbeke. Natuurgebied 't Schrijverke, Marke.

DIATRYPELLA

Diatrypella staat in verband met de geslachtsnaam *Diatrype*, die hiervoor besproken werd en die erop wijst dat het vruchtlichaam van deze *Zakjeszwammen* door de *schors* heen van stammen en takken groeit.

***Diatrypella favacea* | Berkenschorsschijfje**

Een oudere naam voor deze zwam is *Diatrype flavacea*, waarin *flavacea* afgeleid is van het Latijnse *flavus*, wat *lichtgeel* betekent en wat in tegenstelling staat met de eerder donkere kleur van deze zwam. Bij het invoeren van de nieuwe naam *Diatrypella favacea* heeft men in vergelijking met de oudere naam in het tweede, soortaanduidende *flavacea* de “1” weggelaten en zo is dat nu *favacea* geworden, wat gezien kan worden als een afleiding van het Latijnse *favus* dat *honingraat* of *honing* betekent, maar daarmee is er geen duidelijk verband met de structuur van het *Berkenschorsschijfje*; een duidelijk naamgevingsmotief ontbreekt.

Deze zwam groeit door de *schors* heen van dode stammen en takken van de *Berk* (*Betula*-soorten). Het vruchtlichaam is donkerbruin tot zwart gekleurd.

Natuurreservaat “De Kleiputten”, Kortrijk.

***Diatrypella quercina* | Eikenschorsschijfje**

Quercina is afgeleid van *Quercus*, de geslachtsnaam van de soorten *Eik* en verwijst naar het substraat waarop de zwam zich ontwikkelt.

Deze zwam leeft op de *schors van dode takken van de Eik* en heeft het uitzicht van een klein *schijfje* van enkele millimeter in doorsnede waarvan er een aantal in groepen bij elkaar liggen.

Patrijzenbos, Lendeledede. Kennedybos, Kortrijk. Universiteitscampus KULAK, Kortrijk.

DIDYMIUM

Didymium is afgeleid van het Griekse *didymos*, wat *tweevoudig* of *dubbel* betekent.

***Didymium squamulosum* | Variabel kristalkopje**

Squamulosum is afgeleid van het Latijnse woord *squamula*, dat *kleine schub* betekent, een verwijzing naar de kalkkristalletjes op het “kopje” van de Slijmzwam.

Het vruchtlichaam van deze Slijmzwam bestaat uit een “kopje” (sporocarp) met een diameter van 0,3 tot 1 mm dat al of niet gesteeld is, vandaar wellicht “*variabel*” in de Nederlandse naam. Het “kopje” is bedekt met een korst van *kleine kalkkristallen*.

Park “De Blauwe Poort”, Kortrijk.

DISCIOTIS

Disciotis is samengesteld uit het Latijnse woord discus dat schijf betekent en de genitief otos van het Griekse woord ous voor oor. Het aanvankelijk bekervormig vruchtlichaam breidt zich schijfvormig uit en neemt dan de vorm van een oor aan.

***Disciotis venosa* | Grote aderbekerszwam**

Venosa is afgeleid van vena dat bloedvat, ader of vene betekent.

Het vruchtlichaam van deze zwam is *beker- tot schotelvormig* en de binnenzijde ervan is radiair *geaderd* en gerimpeld, waarmee de Nederlandse naam verklaard is. Bij verouderen verfrommelt het vruchtlichaam tot het lijkt op een oorachtige structuur, zoals het woord *oor* dat in de wetenschappelijke geslachtsnaam weergeeft.

Leiebos, Wevelgem. Park “De Blauwe Poort”, Kortrijk.

EXIDIA

Exidia is afgeleid van het Griekse exidiein, d. i. zweten, en dat verwijst naar het bij droogte uitzweten van de glibberige massa, waarbij het vruchtlichaam dan een dunne, glazige laag op droog hout vormt.

***Exidia nucleata* (= *Myxarium nucleatum*) | Klontjestrilzwam**

Nucleata is afgeleid van het Latijnse nucleus dat kern of pit betekent, wat slaat op de kleine, harde, witte korreltjes van 0,5 mm die in het vruchtvlees zitten.

Deze zwam bestaat uit een min of meer grote groep van samengepakte delen van het vruchtlichaam die bij vochtige omstandigheden een geleachtige *klonter* vormen, die bij aanraking heel lichtjes *beweeglijk* is, vandaar *tril* in de naam.

Natuurreservaat “De Kleiputten”, Kortrijk. Stadsgroen Marionetten, Kortrijk.

Kasteelpark 't Hooghe, Kortrijk. Provinciedomein “De Gavers”, Harelbeke.

***Exidia plana* | Zwarte trilzwam**

Plana is afgeleid van het Griekse platys, d. i. vlak of breed, verwijzend naar het korstvormige vruchtlichaam.

Het vruchtlichaam is *geleiachtig*, vandaar *tril* in de naam, en donkersepia tot *zwart* gekleurd. Deze schimmel leeft op dood loofhout.

Natuurreservaat “De Kleiputten”, Kortrijk. Stadsgroen Marionetten, Kortrijk.

Universiteitscampus KULAK, Kortrijk. Provinciedomein “De Gavers”, Harelbeke.

***Exidia truncata* | Eikentrilzwam**

Truncata afgeleid van het Latijnse *truncatus*, dat bijgesneden, gesnoeid of verminkt betekent, zonder dat een verband met de structuur van het vruchtlichaam voor de hand ligt.

Het enkele cm-grote vruchtlichaam heeft een klodderachtig uitzicht en bij uitdrogen verschrompelt het tot een dunne laag. Deze zwam leeft op het *dode hout* van *Eiken* en andere loofbomen.

*Stadsgroen Marionetten, Kortrijk. Universiteitscampus KULAK, Kortrijk.
Provinciedomein “De Gavers”, Harelbeke.*

EXIDIOPSIS

Exidiopsis is afgeleid van het Griekse woord *exidiein*, dat uitzweten betekent, en *-opsis*, d. i. “lijkend op”, waarmee aangegeven wordt dat er gelijkenissen zijn met soorten van het geslacht *Exidia*.

***Exidiopsis effusa* | Rozeblauwig waskorstje**

Effusa is afgeleid van het Latijnse *effusus*, dat losgelaten, vrij vliegend betekent.

Deze korstvormige zwam heeft een *wasachtig* uitzicht, vertoont *tinten van blauw* en groeit op dode takken.

Deze zwam is betrokken bij het tevoorschijn brengen van ijshaar (hair ice), een wollig geheel van duizenden haren met een diameter van 0,02 mm en een lengte tot 20 cm die bestaan uit ijs met daarin opgelost allerlei organische verbindingen; de haren ontwikkelen zich op dood hout bij een hoge luchtvochtigheid en een temperatuur die lichtjes onder 0° C ligt. Het verschijnsel was al lang gekend, maar de verklaring van de rol van deze zwam werd pas in 2015 aannemelijk gemaakt. Ook andere soorten zwammen kunnen met dit verschijnsel in verband gebracht worden.

Universiteitscampus KULAK, Kortrijk.

FISTULINA

De geslachtsnaam Fistulina is afgeleid van het Latijnse *fistula*, dat buisje betekent, verwijzend naar de poriën of buisjes waarvan men de openingen aan de onderzijde van de paddenstoel ziet. We kennen het Nederlandse woord *fistel* voor een kanaalvormige zweer in de huid of een inwendige lichaamsholte.

***Fistulina hepatica* | Biefstukzwam**

Hepatica is afgeleid van het Latijnse *hepaticus* voor *lever*.

Het vleeskleurige lichaam lijkt op een lap *biefstuk*, vandaar de naam. Meestal aangetroffen aan de voet van *Eiken* of op een stam, een stronk of een wonde van andere levende loofbomen.

Heulepark, Heule.

FLAMMULINA

De geslachtsnaam Flammulina is het verkleinwoord van het Latijnse woord flammula, dat gevlamd betekent, wat slaat op de glanzende, honinggele tot roodbruine hoed van de paddenstoel.

***Flammulina velutipes* | Gewoon fluweelpootje**

Het eerste deel *velu* van *velutipes* is afgeleid van een Oudfrans woord *velos*, dat *fluwelig* of *viltig* betekent en het tweede deel *pes* is het Latijnse woord voor *voet* of hier de *steel*, zodat *velutipes* in zijn geheel slaat op de fluwelige steel van de paddenstoel.

De steel – hier het “*pootje*” – van deze paddenstoel is *bruinfluwelig behaard* en daarmee is de Nederlandse naam verklaard.

Universiteitscampus KULAK, Kortrijk. Provinciedomein “De Gavers”, Harelbeke.

FOMES

Fomes, in het Latijn ook fomes, betekent tonder, materiaal dat aan het smeulen gebracht kan worden, zelf afgeleid van het Latijnse fovere, d. i. branden.

***Fomes fomentarius* | Echte tonderzwam**

Fomentarius is afgeleid van het Latijnse *fomentum*, d. i. een *verwarmende omslag*, maar in Laat-Latijn ook “*bruikbaar als tonder*”, afgeleid van *fomes*, *tonder*.

Het vruchtlichaam van deze zwam kan gebruikt worden om er *tonder* van te maken. *Echte* in de Nederlandse naam verwijst ernaar dat er nog andere zwammen zijn die de naam *Tonderzwammen* dragen, zoals bijvoorbeeld de *Platte tonderzwam* (*Ganoderma lipsiense*), en vooral naar het feit dat voor de aanmaak van tonder de *Echte tonderzwam* het best geschikt is.

Bellegembos, Bellegem. Kennedybos, Kortrijk. Provinciedomein “De Gavers”, Harelbeke.

Al vele eeuwen en wellicht al miljoenen jaren werden tot poeder verpulverde stukjes van een of andere tonderzwam in een tonderdoos bewaard om ermee een smeulend vuurtje aan te steken. Het vezelige, kurkachtige vruchtlichaam van de *Echte tonderzwam* werd het meest gebruikt en leverde het best een goed smeulende tonder op.

Door een brok pyriet of marcasië tegen een silexkei te schrapen of door twee keien – vuurstenen – tegen elkaar te slaan konden vonken of gensters het tonderpoeder doen smeulen dat dan gebruikt kon worden om andere materialen te doen ontbranden.

Bij de gemummificeerde IJsmen van Ötzi die in 1991 gevonden werd in de Ötztal-Alpen tussen Oostenrijk en Italië en die geleefd heeft tussen 3.400 en 3.100 voor Christus heeft men een stukje van de *Echte tonderzwam* en een brokje pyriet gevonden, zodat hij alles had wat nodig was om vuur aan te maken. De IJsmen droeg ook een brokje van de *Berkenzwam* (*Piptoporus betulinus*) bij zich; van die zwam is het gekend dat hij kan dienen om wormen af te drijven, waarschijnlijk door hem gebruikt ter bestrijding van de *Zweepworm* (*Trichuris trichiura*) waarmee hij besmet was.

Tot ver in de twintigste eeuw werd de methode van de tonderdoos gebruikt in Belgische gevangnissen waar geen lucifers toegelaten waren. Men maakte draadjes uit het weefsel van kledingstukken los die als een hoopje plusjes ter vervanging dienden van het zwampoeder. Voor vonken gebruikte men vuursteentjes uit een aansteker voor sigaretten, die ingenaaid in de naden van vers wasgoed binnengesmokkeld werden. Door een stukje metaal, bijvoorbeeld een gillemesje, tegen het vuursteentje te schrapen konden vonken opgewekt worden en kon men de plusjes doen smeulen. Zo konden de gevangenen toch zonder lucifers een sigaret aansteken.

FOMITOPSIS

Fomitopsis is samengesteld uit het Latijnse *fomes*, d. i. tonder, en het Griekse *opsis*, wat “er uitzien als” of “gelijkend op” betekent, verwijzend naar de gelijkenis met *Fomes fomentarius*, de Echte tonderzwam.

***Fomitopsis pinicola* | Roodgerande houtzwam**

Pinicola is afgeleid van het Latijnse *pinus*, d. i. *spar* of *den*, en *-cola*, d. i. “wonend op”.

Het console- of balkonvormige vruchtlichaam vertoont concentrische banden die *oranjerood* tot geel of grijs gekleurd zijn. Deze zwam lijkt op een *Tonderzwam* en groeit meestal op stammen van de *Spar*, vandaar *Houtzwam*, maar ook soms op loofbomen.

Bellegembos, Bellegem.

FULIGO

Fuligo, in het Laat-Latijn ook *fuligo*, betekent roet- of zwartkleurig, verwijzend naar de donkerpaars gekleurde sporen van soorten van dit geslacht.

***Fuligo septica* | Heksenboter**

Septica is afgeleid van het Latijnse *septicus*, woord dat een Latijnse transcriptie is van het Griekse *septikos*, dat *doen verrotten* betekent, wat slaat op de verterende werking die de Slijmzwam op het substraat uitoefent.

Heksenboter is een Slijmzwam waarvan het plasmodium in allerlei *tinten van geel* gekleurd is, vandaar het woord *boter* in de naam. En volgens een oud, Scandinavisch volksgeloof haalden de heksen hun neus op en kwam het *uitgespuugde snot* als *Heksenboter* op de grond terecht.

Natuurreservaat “De Kleiputten”, Kortrijk. Stadsgroen Marionetten, Kortrijk.

FUSCOPORIA

De geslachtsnaam *Fuscoporia* is gevormd uit het Latijnse *fuscus*, d. i. *bruin*, *donkerbruin* tot *donker getint*, en het Latijnse *pori*, d. i. *poriën*.

***Fuscoporia ferruginosa* | Gewone korstvuurzwam**

Ferruginosa komt van het Latijnse *ferrugineus*, dat *roestig* of *ijzerkleurig* betekent, wat slaat op het *vuurkleurige* van deze zwam.

Deze *korstvormige* zwam heeft een roestbruin tot *vuurrood* vruchtlichaam, vandaar de naam. Leeft op stammen en takken van loofbomen en op de grond liggende takken van loofbomen.

Natuurreservaat “De Kleiputten”, Kortrijk.

GALERINA

Galerina, afgeleid van het Latijnse *galerus*, betekent *bontmuts of helm*.

***Galerina cerina* | Roodbruin mosklokje**

Cerina is afgeleid van het Griekse *kerinos*, de genitief van *keros*, d. i. *was*.

Deze paddenstoel heeft een *klokvormige hoed*, is in tinten van *bruin* gekleurd en groeit meestal tussen *mosplanten*.

Universiteitscampus KULAK, Kortrijk.

GANODERMA

Ganoderma is samengesteld uit het Griekse *ganos*, d. i. *glans*, en het Griekse *derma*, *huid*. De *hoed van bijvoorbeeld de Platte tonderzwam is immers bedekt met een glanzende, lakachtige korst*.

***Ganoderma adpersum* | Dikrandtonderzwam**

Adpersum is afgeleid van het Latijnse *adsperegere*, dat *bespatten* of *besprenkelen* betekent, een verwijzing naar de donker- tot roestbruine bovenzijde die dikwijls met *roestbruine sporen besprenkeld* is.

Consolevormende zwam die lijkt op de *Echte tonderzwam (Fomes fomentarius)*, met een 4 tot 10 cm-dik vruchtvlies met een *crèmekleurige onderzijde en rand*, vandaar *dikrand* in de Nederlandse naam.

Kasteelpark 't Hooghe, Kortrijk.

***Ganoderma lipsiense* | Platte tonderzwam**

De *Platte tonderzwam* werd voor het eerst onder de naam *Boleti lipsiensis* beschreven door de Duitse mycoloog *August Batsch* (1761-1802) in het werk *Elenchi Fungorum. Continuatio Prima* uit 1786. *Batsch* vermeldt daar dat hij deze paddenstoel in september 1783 in het Rosental-park bij de Duitse stad *Leipzig (Lipsiae* in de Latijnse tekst) aangetroffen heeft, zodat we mogen aannemen dat *lipsiense* afgeleid is van de oude, Latijnse naam van de stad *Leipzig*.

Deze console- of balkonvormende zwam zit vast op boomstammen en bezit *afgeplatte* vruchtlichamen die bovenaan glad zijn. Het woord *tonder* in de naam verwijst naar het gebruik van gelijkaardige paddenstoelen die als *tonder* of *tondel* dienen om vuur aan te maken, zoals bijvoorbeeld met stukjes vruchtlichaam van de *Echte tonderzwam (Fomes fomentarius)*. Of in het verleden de *Platte tonderzwam* gebruikt werd om er tonder van te maken is moeilijk te achterhalen.

Kennedybos, Kortrijk. Leiebos, Wevelgem. Stadsgroen Marionetten, Kortrijk. Park "De Blauwe Poort", Kortrijk. Kasteelpark 't Hooghe, Kortrijk. Provinciedomein "De Gavers", Harelbeke. Natuurgebied 't Schrijverke, Marke.

***Ganoderma resinaceum* | Harslakzwam**

Resinaceum is afgeleid van het Latijnse woord *resinosus*, wat *harsrijk* betekent.

Deze consolevormende zwam groeit op de stam van onder meer *Eik* en *Berk*. Wanneer hij aangesneden wordt, komt een dikke, *gele vloeistof* vrij, vandaar *hars* in de naam, die snel een harde, *glanzende massa* vormt, vandaar *lak* in de Nederlandse naam.

Park "De Blauwe Poort", Kortrijk.

GEASTRUM

Geastrum is afgeleid van het Griekse *ge*, d. i. *aarde*, en het Latijnse *aster*, d. i. *ster*, overeenkomend met de Nederlandse naam *Aardster*.

***Geastrum triplex* | Gekraagde aardster**

Triplex, ook in het Latijn *triplex*, betekent *drievoudig*, verwijzend naar de drielagige wand van het vruchtlichaam.

Het vruchtlichaam van deze zwam ontwikkelt zich eerst ondergronds als een soort knol en ontplooit zich dan door strekking bovengronds, waarbij de zwam zich door uitdrogen stervormig uitbreidt. *Aardster* verwijst naar de voor *Aardsterren* typische slippen die naar buiten geplooid aan de zwam de indruk geven van een *geïdealiseerde ster* met de typische uitsteeksels. Bij de *Gekraagde aardster* is een deel van de buitenwand van het vruchtlichaam niet taai genoeg om de omkrullende slippen te volgen en blijft er een duidelijke, vlezige *kraag* om het centrale bolletje, de sporezak, zitten; die kraag kan ook ontbreken.

Natuurreservaat "De Kleiputten", Kortrijk.

GLOEOPHYLLUM

Gloeophyllum is afgeleid van het Griekse *gloios*, wat *kleverige vochtigheid* betekent, en het Griekse *phyllon*, d. i. *blad*. Hiermee wordt verwezen naar de *kleverige, hars bevattende knoppen* van *Abies*-soorten, waarop soorten van dit geslacht groeien.

***Gloeophyllum abietinum* | Sparrenplaatjeshoutzwam**

Abietinum verwijst naar *Abies*-soorten waarop deze paddenstoel groeit.

Deze consolevormende zwam heeft hoeden die in rijen of dakpansgewijs groeien op stammen van naaldbomen, bijvoorbeeld van de *Zilverspar* (*Abies alba*) en hij bezit onderaan poriën die een *doolhofachtig* tot *lamelachtig* uitzicht hebben, vandaar *sparren* en *plaatjes* in de naam.

Kennedybos, Kortrijk.

***Gloeophyllum sepiarium* | Geelbruine plaatjeshoutzwam**

Separium is afgeleid van het Latijnse *saepes*, wat *rand* of *zoom* betekent, een verwijzing naar het *gezoneerde* vruchtlichaam.

Van deze consolevormende zwam is de bovenzijde *rood* tot *donkerbruin* gekleurd is en concentrisch gezoneerd. Hij groeit op *stammen* van meestal naaldbomen.

Kennedybos, Kortrijk.

GRIFOLA

De geslachtsnaam Grifola zou voor het eerst opgenomen zijn in het werk Nova plantarum genera verschenen in 1729 en samengesteld door de Italiaan Pier Antonio Micheli (1679-1737), die wel eens “de vader van de moderne mycologie” genoemd wordt. In dat werk wordt Agaricum Grifole beschreven als een synoniem van een andere Agaricum-soort. Grifole, later Grifola, zou afgeleid zijn van het Griekse woord grifos, de naam voor een mythologisch dier dat in het Nederlands griffioen heet. Een griffioen heeft een hoofd, vleugels en voorpoten als van een arend en achterpoten als van een leeuw. Zo zou een bundel samengepakte paddenstoelen van de soort Eikhaas aan de voet van een Eik vergeleken worden met een griffioen zoals die afgebeeld wordt in oude documenten en vandaar de naam Grifola. Zo hypothetisch is dat niet, want in het Frans en in het Engels wordt een geheel van samengroeiende hoeden van Grifola frondosa eveneens vergeleken met een dier, meer bepaald een kip, want deze zwam heet in het Engels “Hen of the woods” en in het Frans “Poule des bois”.

Er is ook een andere naamsverklaring mogelijk. Micheli, de Italiaanse ontwerper van de naam Grifole, zag in een bundel van grijsbruine paddenstoelen die nu Grifola frondosa heten misschien wel een bundel van grijsbruine bladeren en vormde de naam Grifole door een deel van het Italiaanse woord grigio voor grijs te combineren met het Italiaanse foglia of het Latijnse woord folium voor blad, waardoor eerst de naam Gri-fole gevormd werd die later Grifola werd.

Grifola frondosa | Eikhaas

Frondosa is afgeleid van het Latijnse frondosus, wat rijk bebladerd betekent, wat slaat op de grote groep samengepakte vruchtlichamen van een Eikhaas.

Deze zwam groeit meestal aan de voet van oude boomstammen, vooral van de Eik, vandaar eik in de naam. Hij bestaat uit talrijke, halfcirkelvormige hoeden die als dakpannen over elkaar groeien en die meestal grijsbruin gekleurd zijn. Het verband tussen de naam Eikhaas en haas ligt hierin dat een bundel van de samengepakte hoeden van deze zwam van ver gezien het idee geven van een ineengedoken haas die zich tegen de voet van een Eik aanschurkt. Een steun voor deze verklaring wordt gegeven door de Engelse en de Franse namen die bij de bespreking van de geslachtsnaam vermeld worden. Er wordt ook wel geschreven dat “haas” in de naam van de zwam een verband aangeeft tussen de grauwe tot bruinachtige kleur van de zwam en de kleur van de pels van een haas.

De naam Eikhaas is hoogst waarschijnlijk in het Nederlands terechtgekomen als een vertaling van de Duitse naam Eichhasen voor een soort paddenstoel, maar Eichhasen is echter niet de Duitse naam voor Grifola frondosa, maar voor Polyporus umbellatus, die ook het uitzicht heeft van een bundel van verscheidene vruchtlichamen die geel tot grauwbrown gekleurd zijn en die in het Nederlands Schermpjeseikhaas heet. Grifola frondosa draagt in het Duits de naam Gemeine Klapperschwamm.

In Japan en China heeft de Eikhaas de naam Maitake en hij wordt daar al vele duizenden jaren op grote schaal als een eetveilige paddenstoel gegeten. Van Maitake wordt vermoed dat deze paddenstoel stoffen bevat die talrijke ziekten zou kunnen bestrijden. Zo worden voor deze zwam antivirale, antitumorale en immuunversterkende eigenschappen beschreven en zouden extracten ook gebruikt kunnen worden bij de behandeling van suikerziekte, hoge bloeddruk en

zwaarlijvigheid. Veel uitgebreide wetenschappelijke onderzoeken over mogelijke medische toepassingen van *Maitake* zijn aan de gang.

Hemsrode, Anzegem.

GYMNOPIIUS

Gymnopilus is afgeleid van het Griekse *gymnos*, d. i. naakt of bloot, en het Griekse *pilos*, d. i. vilt, naar de viltige, glanzende hoed van de paddenstoel.

***Gymnopilus junonius* | Prachtvlamhoed**

Junonius is afgeleid van *Juno*, de schone godin en vrouw van de oppergod Jupiter, en de schoonheid en pracht van *Juno* is daarmee verwoord in de Nederlandse naam van de paddenstoel.

De *Prachtvlamhoed* had vroeger de naam *Gymnopilus spectabilis*, waarbij *spectabilis* statig of *zienswaardig* betekent en dat leidde zo tot het woord *pracht* in de Nederlandse naam. Over de opname van het woord *vlam* in de Nederlandse naam kunnen drie mogelijke verklaringen gegeven worden. Ofwel wordt er verwezen naar de *geelbruine* tot *roestbruine kleur* van de hoed die misschien het idee van vlammen oproept, ofwel zijn er *Gymnopilus*-soorten die dikwijls voorkomen op *door vuur geteisterde brandplekken*, ofwel is er een herinnering aan het feit dat bepaalde soorten van het geslacht *Gymnopilus* vroeger bij het geslacht *Flammula* thuishoorden en *flammula* is het verkleinwoord van het Latijnse *flamma*, d. i. *vlam*, en zo raakte het woord *vlam* in de naam; dit is bijvoorbeeld het geval voor de *Dennenvlamhoed* (*Gymnopilus sapineus*) die vroeger *Flammula sapinea* heette.

Natuurreservaat "De Kleiputten", Kortrijk. Kasteelpark 't Hooghe, Kortrijk.

GYMNOPIUS

Gymnopus is afgeleid uit het Griekse *gymnos*, wat naakt of bloot betekent, en het Griekse *pous*, d. i. voet, been of hier steel.

***Gymnopus confluens* | Bundelcollybia**

Confluens, in het Latijn ook *confluens*, betekent *samenvloeiend*, wat wijst op het groeien in bundels.

De hoed van deze paddenstoel heeft een diameter van 3 tot 5 cm en het woord *collybia* in de Nederlandse naam wijst erop dat de hoed de grootte van een muntstuk heeft, want *collybia* is afgeleid van het Griekse woord *kollybos*, dat *klein wisselgeld* betekent. De paddenstoelen van deze soort groeien *in bundels* dicht bijeen, vandaar *bundel* in de naam.

Natuurreservaat "De Kleiputten", Kortrijk.

HEBELOMA

De geslachtsnaam *Hebeloma* is afgeleid van het Griekse woord *hebe*, dat *beharig of donshaar* betekent, en het Griekse *loma*, d. i. *zoom of rand*, en hiermee wordt verwezen naar de *fijne vezels aan de rand van de hoed, overblijfselen van het algemeen omhulsel (velum universale)*.

***Hebeloma mesophaeum* | Tweekleurige vaalhoed**

Mesophaeum is afgeleid van het Griekse *mesos*, d. i. *middelste*, en het Griekse *phaios*, d. i. *donker*, en dat wijst op de donkerbruine kleur van het *centrum* van het hoedoppervlak.

De hoed van deze paddenstoel vertoont *twee kleuren*: in het centrum donkerbruin en in de rand een lichtbruine of *vaalbruine kleur*.

Natuurgebied 't Schrijverke, Marke.

HELVELLA

Helvella is afgeleid van het Latijnse *helvus*, d. i. *honinggeel*, verwijzend naar de kleur van de Witte kluiſzwam (*Helvella crispa*). Het Latijnse woord *helvella* betekent "kleine groente", een gevaarlijke benaming want *Helvella*-soorten zijn giftig. De geslachtsnaam *Helvella* ontstond misschien doordat Kluiſzwammen enigszins lijken op morieljes of *Morchella*-soorten die als groente wel eetveilig zijn, terwijl *Helvella*-soorten dat niet zijn.

***Helvella acetabulum* | Bokaalkluiſzwam**

Acetabulum, in het Latijn ook *acetabulum*, betekent *schaal*, *beker* en ook *azijnfles*.

Het vruchtlichaam van deze langs binnen bruingekleurde paddenstoel heeft een *bekervormige structuur*, wat aanleiding gaf tot het woord *bokaal* in de Nederlandse naam.

Park "De Blauwe Poort", Kortrijk.

***Helvella crispa* | Witte kluiſzwam**

Crispa is afgeleid van het Latijnse *crispus*, dat *krullend* betekent en verwijst naar de gekliefde hoed.

Een oude betekenis van het woord *kluiſ* is *klauw* of *gekliefd* en *kluiſ* verwijst hier naar de *grillig gevormde*, *gekliefde* hoed van het *vuilwit* gekleurde vruchtlichaam.

Natuurreserveaat "De Kleiputten", Kortrijk. Universiteitscampus KULAK, Kortrijk.

HEMIMYCENA

Hemi is Grieks voor *half* en *mycena* is afgeleid van het Griekse *mykes* voor *zwam*. Sommige *Hemimycena*-soorten hadden vroeger de geslachtsnaam *Mycena*, zodat met het voorvoegsel *hemi* de nieuwe geslachtsnaam toch nog enige band met *Mycena*-soorten aangeeft.

***Hemimycena candida* | Smeerwortelmycena**

Candida is afgeleid van het Latijnse *candidus*, dat *wit* betekent, de kleur van deze paddenstoel.

De hoed van deze paddenstoel is gestreept en *wit gekleurd* en hij komt voor aan de basis van *stengels van de Smeerwortel* (*Symphytum officinale*).

Natuurgebied 't Schrijverke, Marke.

HYMENOAETE

Hymenochaete is afgeleid van het Griekse *hymen*, d. i. huidje of vliesje, en het Griekse *chaete*, d. i. borstel of stekel, een verwijzing naar het kiemvlies (*hymenium*) waarin microscopisch kleine, bruine, stekelachtige borstelharen zitten.

***Hymenochaete rubiginosa* | Roestkleurige borstelzwam**

Rubiginosa is afgeleid van het Latijnse *rubiginosus* dat roestkleurig of roestrood betekent.

Het vruchtlichaam is korstvormig met dakpansgewijs groeiende hoeden die roestrood tot zwart gekleurd zijn. Het woord *borstel* in de naam slaat op de aanwezigheid van microscopisch zichtbare stekelachtige borstelharen in het kiemvlies (*hymenium*). Te vinden op dode stammen en stronken van loofbomen, vooral van de *Eik*.

Bellegembos, Bellegem.

HYPHODISCUS

Hyphodiscus is afgeleid van het Griekse *hyphos*, d. i. weefsel, maar kan ook vezelig betekenen, en het Latijnse *discus*, wat slaat op de schijfvorm van jonge exemplaren.

***Hyphodiscus gemmarum* | Peppelknoprijkelkje**

Gemmarum is afgeleid van het Latijnse *gemma*, dat bladknop betekent en verwijst naar de groei van de zwam op rottende bladknoppen.

Deze zwam wordt meestal gevonden op afgevallen, rottende knoppen van de Zwarte populier (*Populus nigra*). Peppelknop in de naam verwijst naar *peppel*, een oude naam voor een Populier. Het witte, beker- tot kelkvormige vruchtlichaam heeft een diameter van 0,3 tot 0,7 mm en de rand ervan is wat donzig, wat rijp of rijm, d. i. een witte aanslag, in de naam verklaart.

Kennedybos, Kortrijk. Stadsgroen Marionetten, Kortrijk.

HYPHODONTIA

De geslachtsnaam *Hyphodontia* is afgeleid van het Griekse *hyphos*, d.i. weefsel, en het Griekse woord *odon*, d.i. tand. Deze zwam ligt inderdaad als een vlak weefsel over een tak uitgespreid. Vele soorten van het geslacht *Hyphodontia* hebben in de Nederlandse naam het woord *tand*, zoals bijvoorbeeld ook de Penseeltandjeszwam (*Hyphodontia nespori*). Wat *odon* of *tand* in de naam komt doen is niet duidelijk.

***Hyphodontia* (= *Rogersella*) *sambuci* | Witte vlierschorszwam**

De geslachtsnaam *Rogersella* verwijst naar Donald P. Rogers (1908-2001), een Amerikaanse hoogleraar plantkunde die voor de uitbreiding van de kennis van de zwammen veel verdiensten heeft gehad.

Sambuci verwijst naar de Gewone vlier, met zijn wetenschappelijke naam *Sambucus nigra*.

Het hele jaar door kan deze witgekleurde zwam leven op dode takken en stammen van de Gewone vlier, vandaar de naam.

Mortagnebos, Sint-Denijs. Preshoekbos, Marke. Natuurreservaat "De Kleiputten", Kortrijk. Stadsgroen Marionetten, Kortrijk. Provinciedomein "De Gavers", Harelbeke. Natuurgebied 't Schrijverke, Marke.

HYPHOLOMA

De geslachtsnaam Hypholoma bestaat uit het Griekse woord hyphos, d. i. weefsel, en loma, dat zoom of rand betekent en die naam verwijst naar de vezelige, spinnenwebachtige resten van het sluiervlies (velum partiale) aan de rand van de hoed van jonge vruchtlichamen.

***Hypholoma fasciculare* | Gewone zwavelkop**

Fasciculare is afgeleid van het Latijnse woord fasciculus, dat kleine bundel betekent en verwijst naar de vruchtlichamen van die paddenstoelen die meestal in dichte bundels bij elkaar staan.

Zwavel in de Nederlandse naam verwijst naar de zwavelgele kleur van de vruchtlichamen en de hoed heeft de vorm van een kapje, wat in de naam tot “kop” leidde.

Heulepark, Heule. Natuurreservaat “De Kleiputten”, Kortrijk. Bellegembos, Bellegem. Kennedybos, Kortrijk. Universiteitscampus KULAK, Kortrijk. Park “De Blauwe Poort”, Kortrijk. Kasteelpark 't Hooghe, Kortrijk. Provinciedomein “De Gavers”, Harelbeke. Natuurgebied 't Schrijverke, Marke.

***Hypholoma lateritium* | Rode zwavelkop**

Lateritium is afgeleid van het Latijnse latericius, dit betekent “gemaakt uit dakpannen of bakstenen”, een verwijzing naar de dakpanrode kleur van het centrale gedeelte van de paddenstoelenhoed.

Het centrale gedeelte van de hoed is steenrood gekleurd en de rand licht zwavelgeel of heldergeel, weliswaar niet altijd duidelijk zichtbaar.

Kasteelpark 't Hooghe, Kortrijk.

HYPOCREA

Hypocrea is afgeleid van het Griekse hypo, d. i. onder of beneden, en het Griekse kreas, d. i. vlees, wat slaat op de structuur van het vruchtlichaam.

***Hypocrea aureoviridis* | Gele kussentjeszwam**

Aureoviridis is afgeleid van het Latijnse aureus, d. i. goudgeel, en van het Latijnse werkwoord vividare, d. i. groen worden, een verwijzing naar de gele kleur van het vruchtlichaam die bij rijpheid groene tot zwartachtige, wratvormige puntjes vertoont.

Deze zwam heeft de vorm van kussentjes met een diameter van 0,5 tot 1 cm en is geel gekleurd.

Natuurgebied 't Schrijverke, Marke.

***Hypocrea pulvinata* | Poederige kussentjeszwam**

Pulvinata is afgeleid van het Latijnse pulvinatus, d. i. kussenvormig, verwijzend naar de structuur van het vruchtlichaam.

*Het okergele tot bleekbruinige, kussenvormige vruchtlichaam is poederig bestoven, vandaar de Nederlandse naam. Deze zwam wordt dikwijls aangetroffen groeiend op op de grond gevallen exemplaren van de Berkenzwam (*Piptoporus betulinus*).*

Kennedybos, Kortrijk.

HYPODERMA

Hypoderma is afgeleid van het Griekse *hypo*, d. i. onder of lager, en het Griekse *derma*, d. i. huid, hier een verwijzing naar de groei op de opperhuid van planten.

***Hypoderma rubi* | Bramenbootje**

Rubi is een verwijzing naar de waardplant, bijvoorbeeld *Gewone braam* (*Rubus fruticosus*).

Het vruchtlichaam is 1 tot 2 mm lang en *spoelvormig*, vandaar *bootje* in de naam en deze zwam leeft op *dode stengels van de Braam*.

Natuurgebied 't Schrijverke, Marke.

HYPOMYCES

Hypomyces is afgeleid van het Griekse *hypo*, d. i. onder of lager, en het Griekse *mykes*, d. i. zwam, wat wijst op de groei op andere zwammen.

***Hypomyces aurantius* | Oranjezwameter**

Aurantius, in het Latijn ook *aurantius*, betekent *oranjerood*.

Deze zwam is *oranje* gekleurd en *parasiteert* op oude of rottende andere zwammen.

Bellegembos, Bellegem.

***Hypomyces chrysospermus* | Goudgele zwameter**

Chrysospermus is afgeleid van het Griekse *chrysos*, d. i. *goud*, en het Griekse *sperma*, d. i. *zaad*, wat in zijn geheel betrekking heeft op de kleur van de sporen.

Deze zwam ontwikkelt zich op *afstervende andere zwammen*, o. m. op rottende *Boleten*, die eerst bedekt worden met een wit en later met een gele, watachtige schimmellaag, vandaar *Zwameter*; de sporen krijgen bij verouderen een *goudgele* kleur.

Natuurreservaat "De Kleiputten", Kortrijk.

HYPOXYLON

De geslachtsnaam *Hypoxylon* valt uiteen in het Griekse *hypo*, d.i. onder of lager, en het Griekse woord *xylon* voor *hout*, wat erop wijst dat die zwam op *dode takken en liggende stammen* leeft, dikwijls afkomstig van de *Beuk*.

***Hypoxylon fragiforme* | Roestbruine kogelzwam**

Fragiforme bevat *fragum*, dat *aardbei* of iets dat erop lijkt betekent, en *forme*, afgeleid van het Latijnse *forma* dat *vorm* of *gedaante* betekent, zodat *fragiforme* een verwijzing is naar de vorm van deze zwam.

Deze zwam is min of meer bolvormig en heeft de grootte gaande van een *erwt* tot soms die van een *hazelnoot* of *kleine aardbei*, vandaar *kogel* in de naam. In een van de ontwikkelingsfasen is de zwam min of meer *bruin* tot diep *roestkleurig*, vandaar de aanduiding *roestbruin*.

Patrijzenbos, Lendeledede. Hemsrode, Anzegem. Natuurreservaat "De Kleiputten", Kortrijk. Provinciedomein "De Gavers", Harelbeke. Natuurgebied 't Schrijverke, Marke.

***Hypoxylon fuscum* | Gladde kogelzwam**

Fuscum, afgeleid van het Latijnse *fuscus*, betekent *bruin* tot *zwart*.

Deze *bolvormige*, roodbruin gekleurde zwam met een diameter van 4 tot 6 mm heeft een *gladde buitenkant* en groeit op de al of niet ontschorste takken van verschillende boomsoorten.

Kennedybos, Kortrijk.

***Hypoxylon rubiginosum* | Rode korstkogelzwam**

Rubiginosum is afgeleid van het Latijnse *rubiginosus* dat *roestig* of *roestrood* betekent.

Deze zwam heeft een *korstvorm* en is eerst *steen- tot wijnrood* gekleurd en later oker- tot roestbruin.

Natuurreservaat “De Kleiputten”, Kortrijk. Universiteitscampus KULAK, Kortrijk. Provinciedomein “De Gavers”, Harelbeke.

***Hypoxylon* (= *Nemania*) *serpens* | Griuze korstkogelzwam**

Serpens, in het Latijn ook *serpens*, betekent *kruipend*.

De geslachtsnaam Nemania is afgeleid van het Griekse woord nema, d. i. draad of spinsel, een verwijzing naar de korstvorm van de zwam.

Deze *grijs* tot *zwart* gekleurde zwam is soms *korstvormig* met een grillig, slingerend uitzicht, maar soms ook eerder *bolvormig*, vandaar de woorden “*korst*” en “*kogel*” in de naam.

Provinciedomein “De Gavers”, Harelbeke.

De wetenschappelijke naam *Hypoxylon serpens* (Pers) J. Kickx f. werd door Jean Kickx (1803-1864) gegeven in zijn studie *Flore cryptogamique des environs de Louvain*, verschenen in 1835. Jean Kickx was hoogleraar plantkunde aan de Gentse universiteit en auteur van het in 1867 postuum verschenen tweedelige werk *Flore cryptogamique des Flandres*.

Jean Kickx wordt als een van de grondleggers van de mycologie beschouwd en hij werd geëerd door zijn naam in tientallen wetenschappelijke namen van zwammen op te nemen, bijvoorbeeld *Hypoxylon kickii*, *Neohendersonia kickxii*, *Cercospora kickxiae*, *Polyporus kickxianus*.

In het boek *Flore cryptogamique des Flandres* van Jean Kickx wordt herhaaldelijk verwezen naar de mycoloog Gérard Daniel Westendorp (1813-1868), in Nederland geboren maar later een Belgische legerarts, die vele vondsten van zwammen in het Kortrijkse beschreven heeft. Westendorp stelde ook een commercieel uitgegeven herbarium van cryptogamen samen dat bestaat uit 28 afzonderlijke delen: *Herbier cryptogamique ou collection des plantes cryptogames et agames qui croissent en Belgique*, verschenen tussen 1845 en 1859. Deze delen zijn onder meer aanwezig in de Plantentuin Meise, in het herbarium van de universiteit Gent en er zijn ook een 15-tal delen in de Openbare Bibliotheek van Kortrijk. Enkele delen zijn gedrukt door een Kortrijkse drukker. Westendorp werd met zijn naam in enkele soorten zwammen geëerd, onder meer in 2013 met de naam van de zwam *Sphaerulina westendorpii*, een schimmel die Westendorp zelf in 1854 beschreven had onder de naam *Septoria rubi*, *rubi* omdat hij die schimmel gevonden had op bladeren van een *Braam* (*Rubus*-soort) in Oostakker bij Gent.

Na Jean Kickx heeft de Gentse universiteit nog enkele hoogleraar plantkunde gekend die een bijzondere aandacht hadden voor de studie van de zwammen. Charles Van Bambeke (1829-

1918) was hoogleraar dierlijke histologie en embryologie, maar publiceerde ook studies over zwammen. Hoogleraar *Germain Verplancke* (1898-1964) bestudeerde schimmels die plantenziekten veroorzaken. Hoogleraar *Paul Van der Veken* (1928-2012) was eveneens gespecialiseerd in de studie van de zwammen. Zijn naam werd in 1997 vereeuwigd in *Hypoxyton vandervekenii*, een zwam die als nieuwe soort aangetroffen werd in Papoea-Nieuw-Guinea. In de huidige tijd – 2020 – publiceert de Gentse hoogleraar *Annemieke Verbeken* ook over zwammen en haar naam werd opgenomen in de zwam *Lactarius verbekena*, een nieuwe soort die in India gevonden werd.

HYSTERIUM

De geslachtsnaam Hysterium van deze Zakjeszwammen is afgeleid van het Griekse hystera, baarmoeder, naar de sporenzakjes (asci) waarin de sporen gevormd worden.

***Hysterium angustatum* | Schorsspleetlipkogelzwam**

Angustatum komt van het Latijnse *angustus*, d. i. *verengd*, verwijzend naar de enge, overlangse spleet in het vruchtlichaam.

Deze zwam leeft op de *schors* van loofhout, is *kogel-* tot *wormvorming* en bezit een door *lippen* begrensde overlangse *spleet*, waarmee de naam verklaard is. De zwam draagt ook de naam *Schorsspleetkooltje*, waarin *kooltje* slaat op de *zwarte kleur* zoals van een brokje steenkool.

Natuurreservaat “De Kleiputten”, Kortrijk. Bellegembos, Bellegem. Kennedybos, Kortrijk. Stadsgroen Marionetten, Kortrijk. Provinciedomein “De Gavers”, Harelbeke.

***Hysterium pulicare* | Loofbosspleetkooltje**

Pulicare is afgeleid van *pulicus* de genitief van het Latijnse *pulex*, d. i. *vlo*, waarmee weergegeven wordt dat een groep van deze zwammen eruit zien als vlooiën die op de schors van een tak leven.

Deze eerder ovaalvormige zwam van 0,3 tot 1 mm lang vertoont een overlangse *spleet*, vandaar *spleet* in de naam, is *zwart* gekleurd, vandaar *kooltje* in de naam, en groeit doorheen de schors of op ontschorst hout van levende of dode takken van *loof-* of *naaldbomen*.

Kennedybos, Kortrijk.

INOCYBE

Inocybe is samengesteld uit het Griekse *inos*, d. i. de genitief van het Griekse *is*, d. i. *draad* of *vezel*, en *kybe*, d. i. *kop* en hier de *hoed*, erop wijzend dat de *hoed* en de *steel* van paddenstoelen van dit geslacht licht vezelig zijn.

***Inocybe geophylla* | Witte satijnvezelkop**

Geophylla is afgeleid van het Griekse *ge*, *aarde*, en *phyllon*, *blad*, naar de kleur van de aard- of leemkleurige plaatjes.

De hoed van deze paddenstoel is *wit* gekleurd, *zijdeachtig* en samen met vooral de *steel* *vezelig*, waarmee de hele Nederlandse naam verklaard is.

Natuurreservaat “De Kleiputten”, Kortrijk. Universiteitscampus KULAK, Kortrijk. Natuurgebied 't Schrijverke, Marke.

KRETZSCHMARIA

De geslachtsnaam Kretzschmaria werd in 1849 vastgelegd door de mycoloog Elias Magnus Fries (1794-1878) in zijn werk Summa vegetabilium Scandinaviae [daar wel Kretzschmaria] om de Duitse mycoloog Eduard Kretzschmar te eren. Kretzschmar werd ook al in 1844 geëerd door de mycoloog Ludwig Rabenhorst (1806-1881) die in zijn werk Deutschlands Kryptogamenflora aan een paddenstoel de wetenschappelijke naam Agaricus Kretzschmarii en de Duitse naam Kretzschmar's Blätterpilz gaf.

***Kretzschmaria deusta* | Korsthoutskoolzwam**

Deusta is afgeleid van het Latijnse *deustus*, wat *verbrand* betekent.

Deze zwam is *korstvormig* en leeft op de bladeren van onder meer *Berk*, *Eik*, *Paardenkastanje* en andere bomen en lijkt in een bepaald ontwikkelingsstadium op een *brokje houtskool* of asfalt, vandaar de Nederlandse naam.

Park "De Blauwe Poort", Kortrijk. Kasteelpark 't Hooghe, Kortrijk.

KUEHNEROMYCES

De geslachtsnaam Kuehneromyces bewijst de eer aan de Franse mycoloog Robert Kuehner (1903-1996) en myces is afgeleid van het Griekse woord mykes voor paddenstoel.

***Kuehneromyces mutabilis* | Stobbezwammetje**

Mutabilis, in het Latijn ook *mutabilis*, betekent *veranderlijkheid*, afgeleid van het Latijnse *mutare*, d. i. *veranderen*, heel waarschijnlijk hier gebruikt omdat de kleur van deze zwam zeer veranderlijk is.

Deze paddenstoel groeit in dichte bundels op dood hout van loofbomen, bijvoorbeeld ook op *stobben* of wortelstronken, de stopen met wortels die overblijven als een boom geveld is.

Leiebos, Wevelgem.

LACCARIA

De woorden Laccaria en laccata zijn beide afgeleid van het Nieuw-Latijnse lacca, d. i. lak, verwijzend naar de hoed die veelal de specifieke rode kleur van zegellak heeft.

***Laccaria laccata* | Gewone fopzwam**

De hoed van deze paddenstoel kan heel verschillend gekleurd zijn naargelang van de droogte: rood, roze en verschillende tinten van oranje tot bruin. Hij lijkt ook bedrieglijk op andere soorten. Vandaar dat zelfs een zwamkundige gemakkelijk misleid en *gefopt* wordt en zo ontstond de naam *Fopzwam*. In het Engels wordt deze paddenstoel "The deceiver" – de bedrieger – genoemd en een Duitse volksnaam is Chamäleon-Trichterling...

Universiteitscampus KULAK, Kortrijk. Kasteelpark 't Hooghe, Kortrijk. Provinciedomein "De Gavers", Harelbeke.

LACHNUM

Lachnum is afgeleid van het Griekse *lachne*, d. i. wollig haar, verwijzend naar de rand van de hoed die met witte haren bezet is.

***Lachnum virgineum* | Gewoon franjekelkje**

Virgineum is afgeleid van het Latijnse *virgineus*, d. i. jong meisje of maagd, wellicht een verwijzing naar de witte kleur van de zwam.

Het vruchtlichaam is *bekervormig* – vandaar *kelkje* in de naam – , wit gekleurd en de rand is dicht bezet met witte haren, wat leidt tot een *franjeachtig uitzicht*.

Bellegembos, Bellegem. Kennedybos, Kortrijk. Stadsgroen Marionetten, Kortrijk. Park “De Blauwe Poort”, Kortrijk.

LACHNELLA

Lachnella is afgeleid van het Griekse woord *lachne* dat wollig haar betekent.

***Lachnella alboviolascens* | Dofpaars wolschijfje**

Alboviolascens is een combinatie van het Latijnse woord *albus*, d. i. wit, en het Latijnse *violaceus*, d. i. paars of violet.

Deze zwam heeft een diameter van 0,5 tot 3 mm en is wit, grijs tot met *tinten van paars* gekleurd, vandaar *dofpaars* in de naam. De buitenzijde en de rand is bezet met *witte haren*, vandaar *wolschijfje*.

Stadsgroen Marionetten, Kortrijk. Park “De Blauwe Poort”, Kortrijk. Provinciedomein “De Gavers”, Harelbeke.

LACRYMARIA

In de wetenschappelijke naam *lacrymaria* zit het Latijnse woord *lacrima*, d.i. traan, en *lacrimare* betekent tranen of druppels vocht uitscheiden, waarmee gewezen wordt op die eigenaardige eigenschap van de paddenstoelen van dit geslacht.

***Lacrymaria lacrymabunda* | Tranende franjehoed**

Lacrymabunda is afgeleid van het Latijnse *lacrimabundus* dat “in tranen uitbarsten” betekent. Eigenlijk zijn die vochtdruppels relatief grote cellen, cheilocystiden genoemd, waarvan de structuur soms belangrijk is voor de identificatie van bepaalde soorten paddenstoelen.

Aan de rand van de hoed van deze paddenstoel zitten er nog *franjeachtige resten* van het algemeen omhulsel (velum universale), wat geleid heeft tot de naam *Franjehoed*. Bij vochtig weer hangen aan de randen van de plaatjes *druppeltjes*, vandaar *Tranende franjehoed*.

Hemsrode, Anzegem.

LACTARIUS

De geslachtsnaam Lactarius is afgeleid van het Latijnse lactarius, da” melk gevend” betekent, afgeleid van lac, melk, genitief lactis, wat verwijst naar het vrijkomen van een sap, het zogenaamde melksap, bij beschadiging van het vruchtvlees.

***Lactarius necator* | Zwartgroene melkzwam**

Necator komt overeen met het Latijnse woord *necator*, d.i. *moordenaar* of *doder*, afgeleid van het Latijnse *necare*, d.i. *doden*. *Necator* wijst op de ongenietbare smaak van deze paddenstoel, alhoewel hij toch na koken in bepaalde streken van Oost-Europa en Siberië gegeten wordt.

De hoed is donker *olijfgroen* tot *olijfzwart* gekleurd en bij aanprikken komt er een *melkachtig, scherp brandend melksap* vrij, waarmee de Nederlandse naam verklaard is.

Hemsrode, Anzegem.

***Lactarius pubescens* | Donzige melkzwam**

Pubescens is afgeleid van het Latijnse werkwoord *pubescere*, wat betekent “*die volwassen wordt en de eerste baarddons krijgt*”.

De hoed van deze paddenstoel is vooral naar de rand toe *wollig behaard*, vandaar *donzig* in de Nederlandse naam.

Natuurgebied 't Schrijverke, Marke.

***Lactarius quietus* | Kaneelkleurige melkzwam**

Quietus, in het Latijn ook *quietus*, betekent *zacht* wat dan slaat op de *zachte smaak* van het melksap.

De hoed heeft een *kaneelkleurige tint* en vormt bij aanprikken een *melksap* dat eerst zacht van smaak is en later bitter.

Natuurreservaat “De Kleiputten”, Kortrijk.

***Lactarius subdulcis* | Bitterzoete melkzwam**

Subdulcis, in het Latijn ook *subdulcis*, is samengesteld uit *sub-*, dit is *onder*, en *dulcis*, wat *zoet* betekent, hier verwijzend naar het licht zoetig, waterige melksap.

Het vruchtvlees van deze paddenstoel heeft een *mild zoete smaak* die in de mond toch *lichtjes bitter* kan worden.

Kasteelpark 't Hooghe, Kortrijk.

***Lactarius theiogalus* = *Lactarius tabidus* | Rimpelende melkzwam**

In *thiogalus* is *thio* afgeleid van het Griekse woord *theion*, dat *zwavel* of *zwavelgeel* betekent, en is *galus* afgeleid van het Griekse *gala* dat *melk* betekent, wat voor deze paddenstoel een aanduiding is dat het witte melksap bij opdrogen zwavelgeel wordt, wat weliswaar niet altijd duidelijk zichtbaar is. In het Engels heeft deze paddenstoel onder meer de naam *Sulphur-milk Lactarius*.

Tabidus is een Latijns woord dat onder meer het “geleidelijk overgaan van kleuren” kan betekenen, hetgeen hier dan slaat op de kleurverandering van het melksap van wit naar zwavelgeel.

De hoed van deze *Melkzwam* is vooral aan de randen *gerimpeld*, en daarmee is de Nederlandse naam verklaard.

Preshoekbos, Marke.

LAETIPORUS

De geslachtsnaam is afgeleid uit het Latijnse laetus, dat vreugdevol, helder, weelderig betekent en het Griekse poroi of poriën. Deze naam verwijst dus naar het opvallend vruchtlichaam dat van poriën voorzien is.

Laetiporus sulphureus | Zwavelzwam

Sulphureus is het Latijnse woord voor *zwavelgeel* of *zwavelachtig*.

De Nederlandse naam verwijst naar de kleur van het vruchtlichaam die overeenkomt met de specifieke kleur van *zwavelbloem*.

Mortagnebos, Sint-Denijs. Bellegembos, Bellegem.

LECCINUM

De geslachtsnaam Leccinum is afgeleid van Leccio, de Italiaanse naam van de Steeneik (Quercus ilex). In Italië groeit een Leccinum-soort, namelijk de Eikenboleet (Leccinum quercinum) in een zwam-wortel-symbiose met deze Eiken-soort. Zo kwam de geslachtsnaam Leccinum tot stand die ook geldt voor nog andere soorten Boleten die met andere boomsoorten in symbiose leven.

Leccinum scabrum | Gewone berkenboleet

Scabrum is afgeleid van het Latijnse *scaber*, dat *ruw* of *gekrast* betekent en verwijst naar het lichtjes ruwe oppervlak van de steel van deze *Boleet*.

Deze *Boleet* is zoals alle *Boleten* een vlezig paddenstoelen met een steel en een hoed die onderaan gaatjes draagt, ook buisjes genoemd, en hij leeft met een zwam-wortel-symbiose of mycorrhiza bij *Berken*, vandaar de Nederlandse naam.

Zowel de Latijnse naam *Boletus*, met als meervoudsvorm *Boleti*, als de Griekse naam *Bolites* duiden vroeger niet een *Boletus*-soort aan zoals we die nu kennen, maar dat waren de algemene termen voor eetveilige paddenstoelen. Bij de Romeinen was *Boletus* onder meer de naam voor de uitzonderlijk lekkere, eetveilige *Keizerzwam* of *Keizersamaniet* (*Amanita caesarea* = *Agaricus caesareus*), waarin we de naam zien van de Romeinse veldheer Julius Caesar (100 v. Chr. - 44 v. Chr.). Van de *Keizerzwam* wordt gezegd dat het “de beste paddenstoel van de wereld” is, of nog: de “Koning van de Paddenstoelen”. Deze paddenstoel komt niet voor in Vlaanderen noch in Nederland, wel in Zuid-Europa en Noord-Afrika.

Ook in onze contreien was *Boleti* nog in de 16de eeuw de algemene naam voor eetveilige paddenstoelen. In het *Kruydtboeck* (1581) van *Matthias de l’Obel*, ook *Lobelius* genoemd, staat een afbeelding van een tiental *Plaatjeszwammen* zonder één afbeelding van een *Boleet* zoals we die nu kennen, met rechts daarnaast als verklarend bijschrift het woord *Boleti*. *De l’Obel*

schrijft ook het volgende: “Aengaande Boleti [...] zijn een zekere soorte van cleyn Campernoellen de welcke me duncken best te overcomen [best overeenkomen] met onze gemeyne etelijcke Compernoellen.” Met *Campernoellen* wordt gewoon paddenstoelen bedoeld.

Over de herkomst van bijvoorbeeld de Griekse term *Bolites* is er onzekerheid. Het is mogelijk dat het woord afkomstig is van het Griekse woord *bolos* dat *kluit*, *klomp* of *knol* betekent en dat daarmee verwezen wordt naar eetveilige paddenstoelen die er nogal dik of knolvormig uitzien. Aangezien de term *Boletes* oorspronkelijk gebruikt werd voor eetveilige paddenstoelen, kan dat bijvoorbeeld slaan op de eetveilige soorten paddenstoelen die we nu *Boleten* noemen en die dikwijls een *opgezwollen steel* bezitten. Ook jonge exemplaren van de beroemde, eetveilige *Keizerzwam* waarvan het algemeen omhulsel nog niet opengescheurd is, vertoont een *bolvormige structuur*.

Preshoekbos, Marke. Natuurgebied 't Schrijverke, Marke.

LEPISTA

Lepista, in het Latijn ook *lepista*, betekent *wijnkelk* of *drinkbeker*, verwijzend naar de *trechtersvormige hoed*.

***Lepista flaccida* | Roodbruine schijnridderzwam**

Flaccida is afgeleid van het Latijnse *flaccidus* dat *slap* of *verwelkt* betekent.

De hoed van deze paddenstoel is gewelfd tot diep *trechtersvormig* en vertoont verschillende tinten van bruin, vandaar dat hij *Roodbruine trechterzwam* wordt genoemd. “*Schijnridder*” in de naam wijst erop dat deze soort niet verward mag worden met *Tricholoma*-soorten die in het Nederlands het woord “*ridder*” in de naam hebben.

Kasteelpark 't Hooghe, Kortrijk. Natuurgebied 't Schrijverke, Marke.

***Lepista nuda* | Paarse schijnridderzwam**

Nuda is afgeleid van het Latijnse *nudus*, d. i. *naakt* of *bloot*, verwijzend naar het hoedoppervlak dat opmerkelijk glad is.

Deze zwam heeft een *blauwachtige* tot *paarslilachtige* tot bruine hoed en wijkt in structuur af van paddenstoelen die “*ridderzwam*” in hun naam hebben, zoals de *Tricholoma*-soorten, bijvoorbeeld de *Gele ridderzwam* (*Tricholoma equestre*) of de *Berkenridderzwam* (*Tricholoma fulvum*), vandaar *schijn* in de naam.

Natuurreservaat “De Kleiputten”, Kortrijk. Kasteelpark 't Hooghe, Kortrijk.

LEPTOSPHERA

Leptosphaeria is afgeleid uit het Griekse *leptos*, dat *mager* of *fijn* betekent, en het Latijnse *sphaera*, d. i. *bol*, verwijzend naar de *geringe grootte* van de zwam.

***Leptosphaeria acuta* | Brandnetelvulkaantje**

Acuta is afgeleid van het Latijnse *acutus*, *spits* of *scherp*, verwijzend naar de top van het kegelvormige vruchtlichaam dat “*vulkaantje*” genoemd wordt. .

Deze kleine, zwart gekleurde zwam met een diameter van 0,5 mm heeft meestal de vorm van een *kegel*, zodat “*vulkaantje*” in de naam niet alleen prozaïsch, maar ook waarheidsgetrouw is. Groeit op afgestorven stengels van *Brandnetels* (*Urtica*-soorten).

Natuurreservaat “De Kleiputten”, Kortrijk. Kennedybos, Kortrijk. Stadsgroen Marionetten, Kortrijk. Universiteitscampus KULAK, Kortrijk. Provinciedomein “De Gavers”, Harelbeke. Natuurgebied ’t Schrijverke, Marke.

LOPHIOSTOMA

Lophiostoma is samengesteld uit het Griekse *lophos*, d. i. *helmkam* of *kam*, en het Griekse *stoma*, d. i. *mond* of *opening*.

***Lophiostoma arundinis* | Grootsporig rietknapzakje**

Arundinis is een verwijzing naar *Riet* (*Arundo phragmites* = *Phragmites communis*).

Deze zwam bezit relatief *grote sporen* en verheft zich als een *kammetje* boven het substraat, wat waarschijnlijk aanleiding gaf tot het woord “*knapzakje*” in de Nederlandse naam; of is een heuptasje bedoeld? Groeit op *afstervende bladeren* van onder meer *Riet*.

Universiteitscampus KULAK, Kortrijk.

LOPHODERMIIUM

Lophodermium is afgeleid van het Griekse woord *lophos* dat *haarbos*, *vederbos* of *helmpluim* betekent, misschien verwijzend naar de *Grassen* met *pluimvormige bloemgestellen* waarop sommige soorten van dit geslacht groeien, en het Griekse *derma*, d. i. *huid*.

***Lophodermium arundinaceum* | Rietspleetlip**

Arundinaceum is afgeleid van het Latijnse *arundinaceus* dat slaat op de bladeren van *Grassen* zoals van het *Riet* waarvan *Arundo* een oudere geslachtsnaam is.

Deze zwam groeit op de bladeren van *Grassen*, o. m. van *Riet* (*Arundo phragmites* = *Phragmites communis*), *Helm* (*Ammophila arundinacea* = *A. arenaria*) en *Rietgras* (*Phalaris arundinacea*). Hij ontwikkelt zich eerst onder de opperhuid, breekt door en heeft dan een elliptische vorm met een *overlangse spleet* begrensd door twee *lippen*, van daar *Rietspleetlip*; ook soms ondeugend *Venuszwammetje* genoemd.

Natuurreservaat “De Kleiputten”, Kortrijk. Natuurgebied ’t Schrijverke, Marke.

LYCOGALA

De naam *Lycogala* voor de *Slijmzwammen* van dit geslacht bestaat uit het Griekse *lykos*, d.i. *wolf*, en het Griekse *gala*, *melk*, zodat deze *Slijmzwammen* in het Nederlands *Wolfsmelk* zouden genoemd kunnen worden, wat tot uiting komt in de Engelse naam *Wolf’s milk*. Bij het opensnijden van de zwam stoot men op een *kleverige brij* en dat gaf wellicht aanleiding tot de naam *Lycogala* of *Wolfsmelk*, waarbij het woord *wolf* dan het symbool is voor iets mysterieus.

***Lycogala epidendrum* | Bloedweizwam**

Epidendrum bestaat uit *epi*, d.i. *op*, en *dendrum*, afgeleid van het Griekse woord *dendron* voor *boom*. Hiermee wordt aangeduid dat deze Slijmzwam op dood, rottend hout leeft, bijvoorbeeld van de *Beuk*.

De Slijmzwam *Bloedweizwam* wordt ook *Gewone boomwrat* en *Blotebiljetjeszwam* genoemd; deze laatste naam omdat twee bolvormige vruchtlichamen soms dichtbij elkaar liggen en zo het beeld van een achterwerk geven. De zwam is in een bepaald ontwikkelingsstadium *rozerood* gekleurd als *bloedwei*, de kleur van sterk verdund bloed. Eigenlijk is bloedwei of serum het vloeibaar deel van bloed dat overblijft als de rode bloedcellen verwijderd zijn en de wei is dan ofwel lichtjes rood of niet meer rood gekleurd.

Patrijzenbos, Lendelede.

LYCOPERDON

De geslachtsnaam Lycoperdon is afgeleid van het Griekse woord lykos, d. i. wolf, en het Griekse perdon, d. i. buikwind, verwant met het Griekse perdesthai, d. i. een wind laten, wat verwijst naar het plots loslaten van de sporen uit het vruchtlichaam. Wolf in de naam kan verband houden met de kracht die een wolf uitstraalt en het woord zou dan verwijzen naar het krachtig vrijkomen van de sporen.

***Lycoperdon perlatum* | Parelstuifzwam**

Perlatum is verwant met het Franse *perlé* en het Italiaanse *perla*, wat “bezet met parels betekent”.

Het vruchtlichaam is bezet met wratjes die er als *pareltjes* uitzien en als deze buikzwam rijp is, *stuiven* de sporen vanuit de bovenkant weg, vandaar *Parelstuifzwam*.

Mortagnebos, Sint-Denijs. Preshoekbos, Marke.

***Lycoperdon pyriforme* | Peervormige stuifzwam**

Pyriforme is afgeleid van het Latijnse woord *pirum* voor *peer* en *-formis* voor *-vormig*.

Het vruchtlichaam van deze stuifzwam heeft de *vorm van een peer*.

Kasteelpark 't Hooghe, Kortrijk.

MACROTYPHULA

De geslachtsnaam Macrotyphula bestaat uit macro, afgeleid van het Griekse woord makro, dat groot of lang betekent, en typhula, woord dat afgeleid is van typhe, een oude Griekse naam voor planten met smalle bladeren, zoals we die kennen bij de Grote lisdodde (Typha latifolia), een zaadplant die ook smalle bladeren bezit. Macrotyphula betekent hier dus “met lange, smalle vruchtlichamen”.

***Macrotyphula fistulosa* | Pijpknotszwam**

Fistulosa is afgeleid van het Latijnse *fistula*, dat *buisje* betekent, waarmee, zoals met de geslachtsnaam *Macrotyphola*, nogmaals gewezen wordt op de buisvormige structuur van de vruchtlichamen van de *Pijpknotszwam*.

Het woord *pijp* in de Nederlandse naam wijst op *de buis- of vingervormige structuur* van het vruchtlichaam van deze zwam. In tegenstelling tot het vruchtlichaamen van de *Draadknotszwam* zijn die van de *Pijpknotszwam* niet draadvormig, maar verdikken ze naar boven toe, zodat *knots* in de naam hier gerechtvaardigd is.

Preshoekbos, Marke.

***Macrotyphula juncea* | Draadknotszwam**

Juncea is afgeleid van het Latijnse woord *junceus*, dat *biesachtig* betekent en dat wijst op de draadachtige structuur van het vruchtlichaam van de *Draadknotszwam*, want *Biezen* bezitten meestal ook rolronde, buisvormige stengels zoals bijvoorbeeld bij de *Mattenbies* (*Schoenoplectus lacustris*).

De *Draadknotszwam* is een *Knotszwam* die geen knotsvormige, maar wel 1 mm-dikke *draadvormige vruchtlichaamen* bezit, vandaar *draad* in de Nederlandse naam.

Preshoekbos, Marke.

MARASMIUS

De geslachtsnaam Marasmius is afgeleid van het Griekse woord marasmos, dat het verdwijnen of het verwelken betekent. Daarmee wordt verwezen naar Marasmius-soorten die een dunne hoed bezitten die bij warmte uitdroogt of verwelkt en bij vochtigheid weer opleeft.

***Marasmius oreades* | Weidekringzwam**

Oreades verwijst naar de *Oreaden*, nimfen uit de Griekse mythologie die optreden als beschermster van de bergen. Ze worden in de schilderkunst voorgesteld als een groep van bevallige, bekoorlijke jonge vrouwen en een groep van sierlijke vruchtlichaamen van deze zwam, die soms in een heksenkring groeien, wordt daarmee vergeleken.

Deze zwammen groeien in *weiden* en graskanten, soms in een *heksenkring*, wat de Nederlandse naam verklaart. Maar deze zwam kan ook afzonderlijk en in rijen optreden; ook andere paddenstoelen kunnen een heksenkring vormen, zoals bijvoorbeeld de *Gewone weidechampignon* (*Agaricus campestris*) en vele andere soorten.

Natuurgebied 't Schrijverke, Marke.

MEGACOLLYBIA

Mega is afgeleid van het Griekse megas, d. i. groot, en collybia is afgeleid van het Griekse kollybos, d. i. klein muntstuk, wat hier niet opgaat als verwijzing.

***Megacollybia platyphylla* | Breedplaatstreephoed**

Platyphylla is afgeleid van het Griekse *platys*, d. i. *vlak, breed*, en *phylla* is afgeleid van het Griekse *phyllon*, d. i. *blad*.

De hoed van deze paddenstoel heeft min of meer de vorm van een *uitgespreide, vlakke plaat*, kan een diameter van 12 cm bereiken en is *radiair gestreept*, vandaar de Nederlandse naam.

Natuurreservaat "De Kleiputten", Kortrijk.

MELAMPSORIDIUM

Melampsorium is het verkleinwoord van *Melampsora*, dat afgeleid is van het Griekse *melas*, d. i. zwart, en *psora*, d. i. krab, schram, kras.

***Melampsorium hiratsukanum* | Elsroest**

Met *hiratsukanum*, het tweede, soortaanwijzende woord, werd in 1927 de Japanse mycoloog *Naoharu Hiratsuka* (1873-1946) vereerd, de vader van de mycoloog *Naohidé Hiratsuka* (1903-2000), specialist van roestschimmels.

Deze roestschimmel heeft de kleur van *roestend ijzer* en parasiteert op bladeren van de *Zwarte els* (*Alnus glutinosa*) en de *Grauwe els* (*Alnus incana*).

Universiteitscampus KULAK, Kortrijk.

MENSULARIA

De geslachtsnaam *Mensularia* werd in 1916 als nieuw ingevoerd door de Spaanse plantkundige *Blas Lazaro Ibiza* (1858-1921). In “*Los Poliporaceos de la Flora Espanola*”, verschenen in 1917, beschreef hij in het Spaans de soorten van dit nieuwe geslacht *Mensularia* met als eerste zin “*Aparatos esporiferos de forma mensular*”, en van “*forma mensular*” komt ongetwijfeld de geslachtsnaam *Mensularia*. *Mensularia* is afgeleid van het Spaanse *mensula* dat console betekent of van het Latijnse woord *mensula* dat dienblad of klein tafeltje betekent, waarmee verwezen wordt naar consolevormende zwammen.

***Mensularia radiata* | Elzenweerschijnzwam**

Radiata is afgeleid van het Latijnse *radiatus* en betekent “*voorzien van stralen*”.

Deze consolevormende, dakpansgewijs groeiende zwam zit op stammen en takken van bijvoorbeeld de *Els* (*Alnus glutinosa*), maar ook van andere loofbomen. De bovenkant van het vruchtlichaam is *radiaal gerimpeld* en de onderkant van jonge exemplaren vertoont bij een bepaalde lichtinval een *licht zilverachtige glans* of een *lichtweerschijn*.

Natuurreservaat “*De Kleiputten*”, Kortrijk.

MERIPILUS

De geslachtsnaam *Meripilus* is ontstaan uit het Griekse woord *meros*, dat *deel* of *deelstuk* betekent, en het Griekse *pilos*, d. i. *vilt* en ook *vilten hoed*, waarmee benadrukt wordt dat verschillende delen of paddenstoelhoeden een geheel vormen.

***Meripilus giganteus* | Reuzenzwam**

Giganteus betekent gewoon *gigantisch* of *reuzengroot*.

Deze zwam zit vaak aan de voet van bomen, dikwijls bij de *Beuk*. Vele afzonderlijk gesteelde hoeden zitten dicht bij elkaar en zijn elk meer dan handgroot, zodat *Reuzenzwam* niet alleen verwijst naar elke paddenstoel afzonderlijk maar ook naar het geheel. Een verzameling van vruchtlichamen kan tot 50 kg wegen.

Hemsrode, Anzegem. Kasteelpark 't Hooghe, Kortrijk.

MERISMODES

Merismodes is afgeleid van het Griekse woord *meros*, d. i. deel, en het Latijnse woord *modus*, d. i. maat of “manier waarop”, hier verwijzend naar de manier waarop vele afzonderlijke zwammen vele delen vormen die bij elkaar groeien.

***Merismodes anomala* | Breedsporig hangkommetje**

Anomalus, afgeleid van het Griekse *anomalos*, betekent *ongelijk, onregelmatig* of *ongewoon*, en verwijst misschien naar de ongewone manier waarop heel veel afzonderlijke zwammen zo dicht bij elkaar groeien.

De vruchtlichamen met een diameter van 0,2 tot 0,5 mm zijn *beker-* tot *schotelvormig*, vandaar *kommetje* in de naam, en groeien gedrongen tegen elkaar, nogal dikwijls op dode takken van de *Hazelaar* (*Corylus avellana*). De sporen hebben een gemiddelde breedte van 3,5 µm, terwijl dat gemiddeld maar 2,5 µm is bij het *Smalsporig hangkommetje* (*Merismodes confusa*).

Natuurgebied 't Schrijverke, Marke.

MICROSPHAERA

De geslachtsnaam *Microsphaera* bestaat uit *mikros*, d.i. klein, en het Latijnse *sphaera* of het Griekse woord *sphaira* dat *bol* betekent en dit slaat op de kleine, punt- tot bolvormige organen die de sporen bevatten, de *cleistotheciën*. *Erysiphe* is afgeleid van het Griekse woord *erysibe*, dat gewoon verwijst naar “*roestziekten bij planten*”, waarbij we dus op *bladeren, stengels* of *vruchten poederige vlekken van allerlei kleuren* zien gelijkend op een laag roest op metaal.

***Microsphaera (=Erysiphe) alphitoides* | Eikenmeeldauw**

Alphitoides is afgeleid van het Griekse woord *alphiton*, dat *gerstemeel* betekent en dus het meelachtig vruchtvlies van de zwam aanduidt.

Deze schimmel vormt een witte, *meelachtige laag* die als *dauw* op de bladeren van de *Zomer-* of de *Wintereik* ligt, zelden op die van de *Beuk* of de *Tamme kastanje*.

Patrijzenbos, Lendelede.

MOLLISIA

De geslachtsnaam *Mollisia* van deze *Zakjeszwammen* is afgeleid van het Latijnse *mollis* dat *zacht* betekent.

***Mollisia cinerea* | Gedrongen mollisia**

Cinerea komt van het Latijnse *cinereus*, d. i. *asgrauw* of *grijs*, verwijzend naar de kleur van de zwam.

Deze *grijs gekleurde* zwam heeft de vorm van een bekertje of een schoteltje met een diameter tot 2 mm en exemplaren zitten dicht bij elkaar wat waarschijnlijk vertolkt wordt door het woord *gedrongen* in de naam. Te vinden op dood, verrot hout en op takken van loof- en naaldbomen.

Liebos, Wevelgem. Universiteitscampus KULAK, Kortrijk. Park “De Blauwe Poort”, Kortrijk.

MUCILAGO

De geslachtsnaam Mucilago van deze Slijmzwammen, overeenkomend met het Laat-Latijnse mucilago dat slijmerig sap betekent, slaat op de schuimachtige eigenschap van het plasmodium.

Mucilago crustacea | Groot kalkschuim

Crustacea is afgeleid van het Latijnse crusta, dat schors of korst betekent en erop wijst dat deze Slijmzwam op de schors van takken leeft.

Deze Slijmzwam heeft het uitzicht van een massa schuim en is kalkachtig wit gekleurd.

Natuurreservaat “De Kleiputten”, Kortrijk. Universiteitscampus KULAK, Kortrijk. Provinciedomein “De Gavers”, Harelbeke. Natuurgebied 't Schrijverke, Marke.

MUTINUS

Mutinus Titinus of Mutunus Tutunus was een Romeinse vruchtbaarheidsgod die voorgesteld werd door een fallus met een duidelijk aanwezige balzak. Vandaar dat de geslachtsnaam Mutinus aangezien mag worden als een Latijns woord voor penis.

Mutinus caninus | Kleine stinkzwam

Caninus betekent “van de hond”, afgeleid van canis, het Latijnse woord voor hond. In het Nederlands wordt deze paddenstoel ook wel Hondsfallus genoemd.

Zoals de Grote stinkzwam geeft ook de Kleine stinkzwam een specifieke geur af, vandaar stink in de Nederlandse naam.

Mortagnebos, Sint-Denijs. Provinciedomein “De Gavers”, Harelbeke.

MYCENA

Mycena is afgeleid van het Griekse mykes voor zwam.

Mycena adscendens | Suikermycena

Adscendens komt van het Latijnse adscendere dat opstijgen betekent.

Deze paddenstoel bezit een dunne, lange steel met bovenaan een hoed die in doorsnede maar 3 tot 5 mm meet en zo het idee geeft van een omhoog gestegen hoed, wat enigszins in het wetenschappelijke, tweede, soortaanduidende woord weergegeven wordt. Op de hoed van vooral jonge exemplaren liggen witte korreltjes of vlokjes die er uitzien als suikerkorreltjes, vandaar de Nederlandse naam.

Natuurreservaat “De Kleiputten”, Kortrijk. Stadsgroen Marionetten, Kortrijk.

Kasteelpark 't Hooghe, Kortrijk. Natuurgebied 't Schrijverke, Marke.

Mycena filopes | Draadsteelmycena

Filopes is afgeleid van het Latijn filum, d. i. draad of snoer, en het Latijnse pes, d. i. voet, waarmee hier de dunne steel van de paddenstoel bedoeld wordt.

Een kegelvormig of half bolrond hoedje met een doorsnede van 0,5 tot 2 cm staat op een opmerkelijke, lange, dunne steel, vandaar “draadsteel” in de naam.

Natuurreservaat “De Kleiputten”, Kortrijk. Kasteelpark 't Hooghe, Kortrijk. Natuurgebied 't Schrijverke, Marke.

***Mycena galericulata* | Helmmycena**

Galericulata is afgeleid van het Latijnse *galericulum*, d. i. *bontmuts*, wat in de Nederlandse naam gewoon *helm* werd.

De hoed van deze paddenstoel is *kogel-* tot *klokvormig*, waarnaar met het woord *helm* in de Nederlandse naam verwezen wordt.

*Natuurreservaat “De Kleiputten”, Kortrijk. Kasteelpark ’t Hooghe, Kortrijk.
Provinciedomein “De Gavers”, Harelbeke.*

***Mycena galopus* | Melksteelmycena**

Galopus is afgeleid van het Griekse *gala*, d. i. *melk*, en het Griekse *pous*, d. i. *voet*, hier de *steel*, wat in de Nederlandse naam het woord “*melksteel*” oplevert.

De steel van deze paddenstoel scheidt na het aansnijden een zogenaamd *melksap* af, vandaar de Nederlandse naam.

Kasteelpark ’t Hooghe, Kortrijk.

***Mycena meliigena* | Lilabruine schorsmycena**

Deze paddenstoel werd in 1887 beschreven door de mycoloog *Pier Andreo Saccardo* (1845-1920) in deel vijf van zijn werk *Sylloge Fungorum* en daar staat over de groei ervan: “*Hab. ad cortices Meliae*” – “*leeft op de schors van Meliae*” – zodat daaruit afgeleid mag worden dat het tweede, soortaanduidende *meliigena* een verwijzing is naar het voorkomen van deze paddenstoel op de schors van *Melia*-soorten, zoals bijvoorbeeld *Melia azedarach*, de *Paternosterboom* of *Valse vijgenboom*, waarvan de schors in de kruidengeneeskunde gebruikt wordt. Het achtervoegsel *-gena* is afgeleid van het Griekse *genesis* en betekent “*het ontstaan van*”, m. a. w. het groeien van de zwam op de schors.

De hoed van deze paddenstoel heeft een diameter van 0,3 tot 1 cm en is eerst *paars* gekleurd, vandaar *lila* in de naam, en later *bruin* tot *grijsbruin*. Leeft op takken van levende en dode bomen en individuen kunnen verspreid grote oppervlakken van de *schors* innemen.

Universiteitscampus KULAK, Kortrijk.

***Mycena pseudocorticola* | Blauwgrijze schorsmycena**

Pseudo- in een naam heeft in het Grieks de betekenis van *vals* of *schijn*; *corticola* is afgeleid van het Latijnse *cortex*, d. i. *schors* en “*pseudocorticola* betekent hier dat de paddenstoel de indruk geeft dat hij ontstaan is uit de schors van de boom, wat een “vals idee” of “schijnidee” is.

Deze paddenstoel heeft een *diep blauwgrijs* gekleurde hoed die bij ouder worden bruinachtig wordt en hij leeft op de *schors* van levende bomen, vooral als de schors diepe groeven vertoont.

Natuurreservaat “De Kleiputten”, Kortrijk. Provinciedomein “De Gavers”, Harelbeke.

***Mycena sanguinolenta* | Kleine bloedsteelmycena**

Sanguinolenta is afgeleid van het Latijnse *sanguinolentus*, d. w. z. *bloederig*, *bloedafdruipend*, zelf afgeleid van het Latijnse *sanguis*, *bloed*.

Als bij deze paddenstoel de *steel*, maar ook de hoed of de plaatjes, aangeprikt worden ontsnappen *bloedrode* tot roodbruinachtige druppels, vandaar bloedsteel in de naam. Er bestaat ook een *Grote bloedsteelmycena* (*Mycena haematopus*), waarbij het vruchtvlies bloedrood is.

Natuurreservaat “De Kleiputten”, Kortrijk.

***Mycena speirea* | Kleine breedplaatmycena**

Speirea is afgeleid van het Griekse *speira*, d. i. *draaiing* of *winding*; wellicht verwijzend naar de bovenkant van de hoed die straalsgewijze gleuven vertoont waarbij die bovenkant doet denken aan een wielkje.

Deze *kleine* paddenstoel heeft een hoed met een diameter van maar 0,5 tot 1 cm, die relatief gezien, toch *brede plaatjes* draagt.

Universiteitscampus KULAK, Kortrijk. Natuurgebied 't Schrijverke, Marke.

***Mycena vitilis* | Papilmycena**

Vitilis, in het Latijn ook *vitis*, betekent *gevlochten*, bijvoorbeeld een *mandje* met gevlochten wilgentakjes, een verwijzing naar de klokvormige hoed die radiale streepjes vertoont.

De hoed met een diameter van 1 tot 2 cm is klokvormig en heeft aan de top een *bultje* dat doet denken aan een borststapel of *papil*, vandaar de Nederlandse naam.

Kasteelpark 't Hooghe, Kortrijk. Natuurgebied 't Schrijverke, Marke.

Een minder bekende Frans-Vlaamse arts en plantkundige die over de paddenstoelen geschreven heeft is *Natalis, Joseph de Necker*. Hij werd geboren in 1730 in Rijsel (Lille) en stierf in 1793 in de Duitse stad Mannheim, waar hij toen werkzaam was. *De Necker* staat historisch vooral bekend als kenner van de *Mossen*, wat vereeuwigd werd in het geslacht *Neckeria*, dat talrijke soorten mossen omvat. Hij is ook de auteur van misschien wel de eerste flora volgens de Linneaanse classificatieprincipes van de planten in België, gesteld in het Latijn en verschenen in 1768: *Deliciae Gallo-Belgicae silvestres, seu tractatus generalis plantarum Gallo-Belgicarum ad genera relatarum*. Aangeduide vindplaatsen van zaadplanten liggen vooral in Frans-Vlaanderen (Dunkerque, Cassel, Douai, Lille, Bergues, Gravelines). Het boek bevat ook de beschrijving van een aantal zwammen. *De Necker* schreef ook in het Frans een algemeen, vulgariserend boek over de paddenstoelen, verschenen in 1783: *Traité sur la Mycologie [sic] ou Discours historique sur les Champignons en général*. De Necker staat op de enige gekende afbeelding van hem met een paddenstoel in de hand, waarschijnlijk een *Mycena*-soort. De Necker werd in 1822 door de mycoloog *Elias Fries* (1794-1878) geëerd door een variëteit van een zwam naar hem te noemen: *Cyphella muscicola* var. *neckerae*. In 1838 werd dat in een studie van dezelfde *Fries* *Cyphella neckerae* en thans draagt die heel zeldzame zwam de wetenschappelijke naam *Rimbachia neckerae* en de Nederlandse naam *Kringmosoortje*, want hij groeit op levende bladmos.

MYCOACIA

Mycoacia is afgeleid uit *mykes*, d.i. zwam, en het Griekse *akis*, d.i. spits van bijvoorbeeld een pijl, hetgeen verwijst naar de stekeltjes op het vruchtlichaam.

***Mycoacia uda* | Gele stekelkorstzwam**

Uda is afgeleid van het Latijnse *udus*, dit is *nat*, waarmee verwezen wordt naar de meestal vochtige groeiplaats van deze zwam, meestal de onderkant van afgevallen takken.

Dit is een *korstvormige* zwam met op de bovenzijde dicht opeenstaande, *zwavelgele* tot okergele *stekeltjes*, waarmee de Nederlandse naam verklaard is.

Hemsrode, Anzegem.

MYCOSPHAERELLA

De geslachtsnaam *Mycosphaerella* van deze *Zakjeszwammen* is samengesteld uit het Griekse *mykes*, dat zwam betekent, en het verkleinwoord van het Griekse woord *sphaira*, dat bol betekent.

***Mycosphaerella punctiformis* | Gewoon puntkogeltje**

Punctiformis is afgeleid van het Latijnse *punctum*, d. i. *punt* of holte, en *-formis*, dat *-vormig* betekent.

Deze *kogelvormige* zwam is zwart tot zwartbruin gekleurd, heeft een diameter van 0,1 tot 0,2 mm en vormt *vlekken – punten* – op bladeren van dikwijls de *Eik*, maar ook bij *Linde* en *Esdoorn*.

Universiteitscampus KULAK, Kortrijk.

***Mycosphaerella superflua* | Brandnetelpuntkogeltje – *Ramularia urticae* | Brandnetelsterretje**

Superflua is afgeleid van het Latijnse *super*, d. i. *boven*, en het Latijnse *fluo*, d. i. *drijven*.

Ramularia is afgeleid van het Latijnse woord *ramulus*, dat *klein takje* betekent, verwijzend naar de kleine zwam.

Urticae verwijst naar de *Grote brandnetel* (*Urtica dioica*) waarop deze schimmel parasiteert.

Deze zwam komt in de hiervoor vermelde twee vormen of ontwikkelingsstadia voor, verspreid over de bladeren van de *Grote brandnetel* (*Urtica dioica*).

Universiteitscampus KULAK, Kortrijk.

NECTRIA

De geslachtsnaam Nectria van deze Zakjeszwammen zou afgeleid zijn van het Griekse woord nektris, d. i. zwemster, omdat de naamgever in deze gekleurde, pukkelvormige, kleine zwammen de badmutsen van zwemsters zag. Volgens anderen ligt de oorsprong van Nectria in het Laat-Latijnse necatrix, d. w. z. moordenares, en dat zou dan overeenkomen met het feit dat deze zwam als parasiet voorkomt op dood of levend hout en daar eventueel een soort schorsbrandziekte kan veroorzaken, waardoor de schors over grote oppervlakken afsterft.

Nectria cinnabarina | Gewoon meniezwammetje

Cinnabarina is afgeleid van het Griekse woord kinnabarinus, dat vermiljoenrood betekent, een verwijzing naar de kleur van de zwam.

Deze zwam is in een bepaald stadium lichtroze en later donkerrood gekleurd, waarop het woord menie in de naam slaat, de roestwerende oranje- of roodbruine verf.

*Natuurreservaat "De Kleiputten", Kortrijk. Stadsgroen Marionetten, Kortrijk.
Park "De Blauwe Poort", Kortrijk. Kasteelpark 't Hooghe, Kortrijk.
Provinciedomein "De Gavers", Harelbeke.*

Nectria coccinea | Bloedrood meniezwammetje

Coccinea is afgeleid van het Latijnse coccineus, d. i. scharlakenrood.

Het vruchtlichaam is scharlakenrood gekleurd en ook het woord menie in de naam verwijst naar de rode kleur. Dit zwammetje komt voor op dood, kaal hout en op schors van loofbomen en struiken.

Kennedybos, Kortrijk. Natuurgebied 't Schrijverke, Marke.

NEMANIA

De geslachtsnaam Nemaniam is afgeleid van het Griekse woord nema, d. i. draad of spinsel, een verwijzing naar de korstvorm van de zwammen van dit geslacht.

Nemaniam serpens | Grijszwammetje

Serpens, in het Latijn ook serpens, betekent kruipend.

Deze grijs tot zwart gekleurde zwam is soms korstvormig met een grillig, slingerend uitzicht, maar soms ook eerder bolvormig, vandaar de woorden "korst" en "kogel" in de naam.

Provinciedomein "De Gavers", Harelbeke.

OCTOSPORA

De geslachtsnaam Octospora is afgeleid uit het Latijnse woord octo, d. i. acht, en het Griekse woord sporos, d. i. vrucht of zaad, maar hier een verwijzing naar de sporen. De zwammen van dit geslacht behoren tot de groep van de Zakjeszwammen of Ascomyceten, die sporenzakjes of asci bezitten met elk acht sporen, wat in de geslachtsnaam weergegeven wordt.

***Octospora musci-muralis* | Muurmosschijfje**

Musci-muralis is afgeleid van het Latijnse *muscus*, d. i. *mos*, en het Latijnse *muralis*, dat “op een muur groeiend” betekent.

Deze *schijfvormige* zwam met een diameter van 1,5 tot 2 mm is oranje tot rood gekleurd en groeit *tussen het mos*, o. m. bij het *Gewoon muisjesmos* (*Grimmia pulvinata*), een mos dat voorkomt op wortelstronken, maar ook op rotsen, beton of muren, vandaar dat in de Nederlandse naam *muur* staat.

Universiteitscampus KULAK, Kortrijk. Natuurgebied 't Schrijverke, Marke.

OUDEMANSIELLA

De geslachtsnaam Oudemansiella eert Corneel Antoon Jan Abraham Oudemans (1825-1906), een Nederlandse hoogleraar plantkunde die een zeer groot aantal studies over zijn vakgebied heeft gepubliceerd.

***Oudemansiella mucida* | Porseleinzwam**

Mucida in de soortnaam is afgeleid van het Latijnse *mucus* dat *slijm* betekent en hiermee wordt verwezen naar de *slijmlaag* op de hoed.

De hoed van deze paddenstoel is bedekt met een karakteristieke *slijmlaag*, wat tot de naam *Porseleinzwam* leidde.

Hemsrode, Anzegem. Kasteelpark 't Hooghe, Kortrijk.

C. A. J. A. Oudemans is de auteur die voor het eerst een uitgebreid, wetenschappelijk basiswerk over de in Nederland voorkomende paddenstoelen heeft gepubliceerd: *Révision des champignons tant supérieurs qu'inférieurs trouvés jusqu'à ce jours dans les Pays-Bas* (2 delen; 1892-1897). Het merkwaardige aan dit boek is dat de wetenschappelijke namen van de paddenstoelen, die ontleend zijn aan het Latijn of het Grieks, ook etymologisch verklaard worden. In dit boek komen echter geen Nederlandse namen voor. In 1905 publiceerde *Oudemans* een catalogus van de ongeveer 4.400 zwammen die tot dan toe in Nederland aangetroffen werden: *Catalogue raisonné des Champignons des Pays-Bas*. In 1880 werd *Oudemans* door de Argentijnse mycoloog *Carlo Spegazzini* (1858-1926) geëerd met de geslachtsnaam *Oudemansia* en in 1881 door dezelfde *Spegazzini* met de geslachtsnaam *Oudemansiella*.

Algemeen aanvaarde en geldige Nederlandse namen voor zwammen kwamen maar in gebruik vanaf de jaren 1910. In 1901 verscheen voor het eerst een in hedendaags Nederlands geschreven paddenstoelenboek van de hand van de Brusselse dame en vakkundige mycoloog *Caroline Destrée* (1832-1910): *Handleiding tot het bepalen van de in Nederland groeiende Hoogere Zwammen*. Dit werk kwam tot stand op vraag van de *Nederlandsche Botanische Vereniging*. In dit boek krijgen de behandelde paddenstoelen een Nederlandse naam zoals dit in de Franse naamgeving meestal het geval is, namelijk een onvertaalde, wetenschappelijke geslachtsnaam, met een vertaling van de tweede, soortaanwijzende naam, bijvoorbeeld voor *Polyporus versicolor* werd dat *Bonte Polyporus*, de zwam die nu *Gewoon elfenbankje* heet.

Caroline Destrée heeft een tijd in Nederland zwammen geïnventariseerd en daar ook samengewerkt met *Corneel Oudemans*. Zij ontdekte in een Schevenings bos een tot dan toe

onbekende schimmel op takken van de *Esdoorn* en *Oudemans* gaf in 1889 ter ere van *Destrée* aan die nieuwe soort de heden nog altijd geldige naam *Massaria destraea*.

In 1909 verscheen het werk *De paddenstoelen van Nederland* van de hand van *Joh. Ruys*, de eerste voorzitter van de *Nederlandse Mycologische Vereeniging*. Dit boek steunt op de hiervoor vermelde publicaties van *Oudemans* en *Destrée* en, heel merkwaardig, van alle beschreven paddenstoelen wordt wel de wetenschappelijke naam vermeld, maar niet een Nederlandse naam... Omdat het boek van *Ruys* geen determineersleutels bevat, liet *A. Joman* in 1918 een aanvulling verschijnen met uitgewerkte determineertabellen: *Nederlandsche Paddenstoelen. Lijsten ter determineering, samengesteld naar aanleiding van Ruys*: “*De Paddenstoelen van Nederland*”. In dit werk worden de soorten alleen met de wetenschappelijke naam aangeduid.

De Nederlandse namen in het boek van *Destrée* sloegen bij de amateur-mycologen niet aan. In 1913 verscheen *Het Paddenstoelenboekje* van de hand van *Catharina Cool* (1874-1928) en *Hendrik Van der Lek* (1881-1955). In dat boek werden wellicht voor het eerst honderden paddenstoelen met een Nederlandse naam bedacht. De auteurs schrijven daarover het volgende: “*Wij hebben in dit boekje zooveel mogelijk aan iederen paddenstoel een Hollandschen naam gegeven, omdat we maar al te goed weten hoe afschrikwekkend op velen de wetenschappelijken namen werken; en volkomen terecht.*” Het is heel waarschijnlijk dat *Cool* en *Van der Lek* de basis hebben gelegd voor het gebruik van Nederlandse namen voor paddenstoelen. Het paddenstoelenboek van *Cool* en *Van der Lek* is bij Nederlandse en Vlaamse natuurliefhebbers enorm populair geweest, onder meer omdat het ook determineersleutels bevat. Het werk werd dikwijls herdrukt, een vierde druk verscheen in 1943, en tot ver in de 20ste eeuw was dit boek onmisbaar voor elke mycofiel.

Catharina Cool werd geëerd door haar naam op te nemen in verschillende zwamnamen, onder meer in de naam *Mycena cooliana*, nu wel een synoniem van de thans geldige naam *Mycenella trachyspora* of *Gezellig taaisteeltje*. *Catharina Cool* wordt ook herdacht door een gedenksteen in de heemtuin “*Thijssse’s Hof*” in de Nederlandse gemeente Bloemendaal. Op dit monumentje staat gegraveerd: “*Het ronddolen in en het bestuderen van de natuur geeft kracht aan allen, die geestelijk en lichamelijk lijden. Cath. Cool.*” De *Nederlandse Mycologische Vereniging* blijft *Catharina Cools* herdenken door het tijdschrift van de vereniging “*Coolia*” te noemen.

PANAEOLUS

De geslachtsnaam Panaeolus is afgeleid van het Griekse woord panaiolus dat glanzend of glinsterend betekent en verwijst naar de zijdeachtig glanzende hoed of steel van soorten van dit geslacht, zoals bijvoorbeeld de licht glanzende steel bij Panaeolus foenisecii.

***Panaeolus acuminatus* | Spitse vlekplaat**

Acuminatus, in het Latijn ook *acuminatus*, betekent *toegespitst*, wat ook terecht komt in de Nederlandse naam.

Een synonieme naam is *Panaeolus rickenii*, waarin *rickenii* een verwijzing is naar de Duitse priester en mycoloog *Adalbert Ricken* (1851-1921).

De hoed van deze paddenstoel is kapvormig met een *spitse top*, vandaar *Spitse vlekplaat*. De *plaatjes* (lamellen) dragen *vlekjes* wat tot het woord *vlekplaat* in de Nederlandse naam heeft geleid.

Natuurgebied 't Schrijverke, Marke.

***Panaeolus foeniseeii* | Gazonvlekplaat**

Foeniseeii is afgeleid van het Latijnse *foenisecium*, d. i. *hooioogst*, waarschijnlijk erop wijzend dat de zwam verschijnt na het hooien van een grasland.

Bruingekleurde paddenstoel waarvan de hoed een diameter van 1,5 tot 3 cm heeft en die meestal groeit in *gazons* en andere humusrijke graslanden. De *plaatjes* (lamellen) dragen *zwarte vlekjes* wat tot *vlekplaat* in de Nederlandse naam heeft geleid.

Natuurgebied 't Schrijverke, Marke.

PANELLUS

De geslachtsnaam Panellus is het verkleinwoord van het Latijnse panus dat bundel betekent waarmee verwezen wordt naar het in bussels groeien.

***Panellus stipticus* | Scherpe schelpzwam**

Stipticus, in het Latijn *stypticus*, betekent *bittere smaak*.

Deze paddenstoel is *schelpvormig* en groeit *in groepen* op dode stronken, stammen en takken en heeft een *scherpe smaak*, eigenschappen die in de Nederlandse en de wetenschappelijke naam verwoord worden.

Natuurreservaat "De Kleiputten", Kortrijk. Bellemebos, Belleme.

Provinciedomein "De Gavers", Harelbeke.

PARASOLA

Parasola is verwant met het Italiaanse parasole, in het Nederlands parasol of zonnenscherm en het woord verwijst dus naar de vorm van de hoed.

***Parasola* (= *Coprinus*) *plicatilis* | Gewoon plooirokje**

Plicatilis is afgeleid van *plicare*, d.w.z. *plooien, tezamen leggen*, naar de groeven in de hoed.

De hoed is duidelijk van groeven of *plooien* voorzien, inderdaad te vergelijken met het kledingstuk dat we een *plooirokje* noemen.

Heulepark, Heule. Natuurgebied 't Schrijverke, Marke.

PAXILLUS

Paxillus komt overeen met het Latijnse woord paxillus, dat kleine paal betekent, verkleinwoord van palus, d.i. paal, en dat verwijst naar de korte of soms ontbrekende steel bij het vruchtlichaam.

***Paxillus filamentosus* | Elzenkrulzoom**

Filamentosus is afgeleid van het Latijnse woord *filamentum* dat draad betekent en verwijst naar het vezelige karakter van het oppervlak van de steel.

Deze paddenstoel is te vinden bij de *Els* waarmee hij een *zwam-wortel-symbiose* (*mycorrhiza*) vormt en de rand van de hoed is *omgekruld*, vandaar de naam.

Hemsrode, Anzegem.

***Paxillus involutus* | Gewone krulzoom**

Involutus is hier overgenomen van het Latijnse *involutus*, woord dat afgeleid is van *involvere*, dat *ineenrollen* betekent en dus verwijst naar de ingekrulde rand van de hoed van vooral jonge vertegenwoordigers van die soort.

De *rand* of *zoom* van de hoed van deze paddenstoel is enigszins *ingerold*, vooral bij jonge exemplaren, wat tot uitdrukking komt in de Nederlandse naam *Krulzoom*.

Deze paddenstoel is giftig en de bekende Duitse mycoloog *Julius Schäffer* (1882-1944) is gestorven na het eten van een met deze paddenstoel gevulde schotel. Een uur na het eten ervan kreeg hij last van braken, diarree en koorts. Hij werd opgenomen in het ziekenhuis waar een blokkering van de nieren optrad en hij stierf tenslotte na 17 dagen. Ook zijn vrouw had van dezelfde schotel met deze paddenstoel gegeten, maar zij bleek ertegen bestand zijn geweest. In het standaardwerk *Flore cryptogamique des Flandres* (1867) van *Jean Kickx* staat bij *Paxillus involutus* “*Comestible*”, d.w.z. eetbaar in de betekenis van eetveilig.

Hemsrode, Anzegem.

PENIOPHORA

Peniophora is afgeleid van het Griekse *penion*, d. i. *spoel*, en *-phora* betekent *dragen*. *Penion* slaat op de bijzonder grote blaascellen (*cystiden*) die soms spoelvormig zijn en die in het kiemvlies (*hymenium*) tussen de sporenteeltjes (*basidiën*) liggen. Bij *Peniophora*-soorten zijn die *cystiden* altijd aanwezig; in het Duits heeft het geslacht *Peniophora* de naam *Zystidenrindenpilze*, vertaald: *Cystidenschorszwammen*.

***Peniophora cinerea* | Asgrauwe schorszwam**

Cineria komt van het Latijnse *cinereus*, d. i. *asgrauw* of *grijs*.

Deze korstvormige zwam leeft op de *schors* van takken van allerlei soorten loofbomen en heeft een *asgrauwe kleur*.

Stadsgroen Marionetten, Kortrijk. Park “De Blauwe Poort”, Kortrijk. Kasteelpark 't Hooghe, Kortrijk.

***Peniophora incarnata* | Oranjerode schorszwam**

Incarnata is afgeleid van het Bijbelse Latijn *incarnatus*, d. w. z. *vleesgeworden*, zelf afgeleid van de genitief *carnis* van het Latijnse *caro*, d. i. *vlees*.

Deze zwam heeft een eenvoudig, korstvormig vruchtlichaam dat op de *schors* van takken van meestal loofhout leeft en *oranje-* tot zelfs *roodvleeskleurig* kan zijn.

Leiebos, Wevelgem.

***Peniophora quercina* | Paarse eikenschorszwam**

Quercina is een verwijzing naar de *Eik* (*Quercus*-soorten).

Deze zwam leeft op de *schors* van takken van *eikenhout* en het vruchtlichaam is *bleekpaars* gekleurd.

Kennedybos, Kortrijk. Stadsgroen Marionetten, Kortrijk. Universiteitscampus KULAK, Kortrijk. Kasteelpark 't Hooghe, Kortrijk.

PERONEUTYPA

De geslachtsnaam Peroneutypa is afgeleid van het Griekse perone dat spits of stekel betekent en verwijst naar de dunne, draadvormige vruchtlichamen.

***Peroneutypa scoparia* | Harig schorsschijfje**

Scoparia is afgeleid van het Latijnse *scopa*, d.i. *dunne twijg*, een verwijzing naar de staafvormige vruchtlichamen.

De vruchtlichamen groeien op de *schors* van takken van loofbomen en zijn flesvormig met lange halzen waarop het woord *harig* in de naam wijst.

Leiebos, Wevelgem. Park “De Blauwe Poort”, Kortrijk.

PEZIZA

De geslachtsnaam naam Peziza zou ontworpen zijn door de Nederlandse wetenschapper Nikolaus Joseph von Jacquin (1727-1817) en zou afgeleid zijn van het Latijnse woord pezicae of van het Griekse pezis, die beide de betekenis hebben van paddenstoelen met een vruchtlichaam zonder steel en die nu Bekerzwammen heten.

***Peziza badia* | Bruine bekerzwam**

Badia is afgeleid van het Latijnse badius dat *kastanjebruin* betekent.

Deze bekerzwam heeft een *donkerbruine kleur*.

Provinciedomein “De Gavers”, Harelbeke.

PHACIDIUM

Phacidium is afgeleid van het Griekse phakos, dat linzenzaad betekent, maar ook gewoon een schijfje, zoals dit bij zwammen van dit geslacht het geval is.

***Phacidium multivalve* | Hulstschoteltje**

Multivalve is afgeleid van het Latijnse *multum*, d. i. *veel*, en *valve* is afgeleid van het Latijnse *valvae*, dit zijn *kleppen*, zoals van een klapdeur, verwijzend naar de klepjes van de “schoorsteentjes”.

Deze zwam leeft op dode bladeren van de *Hulst* en heeft de vorm van een *schijfje*, gelijkend op een klein *schoteltje*, met in het midden een wit “schoorsteentje”, dat aan de top *klepjes* draagt.

Bellegembos, Bellegem.

PHALLUS

Phallus, in het Latijn ook *phallus*, verwijst naar de vorm die lijkt op een mannelijk lid in erectie of een *fallus*. De Vlaamse plantkundige Mathias de L'Obel (1538-1616; ook Lobelius genoemd) sprak al in zijn *Kruydtboeck* (Antwerpen, 1681) over “*Fungi ghelijckende de Mannelickheydt*” voor de Duinstinkzwam (*Phallus hadriani*).

***Phallus impudicus* | Grote stinkzwam**

Het Latijnse *impudicus* betekent *onbeschaamde*, de ontkenning van het Latijnse *pudicus*, dat *zedig* of *eerbaar* betekent.

Deze paddenstoel bezit een typische *aasgeur*, vandaar *Stinkzwam*.

Het vruchtlichaam van deze zwam ontwikkelt zich uit een zogenaamd *heksen- of duivelsei*, zo genoemd toen men in oudere tijden duistere machten verantwoordelijk achtte voor het verschijnen van een paddenstoel uit een dergelijke vreemde, eivormige structuur.

Mortagnebos, Sint-Denijs. Provinciedomein “De Gavers”, Harelbeke.

Een van de eerste uitvoerige beschrijvingen van een zwam was die over de paddenstoel die nu *Duinstinkzwam* (*Phallus hadriani*) heet. Deze beschrijving is afkomstig van de Nederlandse arts en historicus *Hadrianus Junius*, de verlatijnste naam van *Adriaen de Jonghe* (1511-1575). In 1564 liet hij een in het Latijn gesteld traktaat verschijnen over de *Duinstinkzwam*: “*Phalli, ex fungorum genere in Hollandiae sabuletis passim crescentis descriptio, & ad vivum expressa pictura*”; vertaald: “*Phalli. Een beschrijving met afbeeldingen van het leven van fungi die nu en dan groeien in het zand van Holland*”.

Hadrianus beschrijft onder meer hoe hij aan de naam *Phallus* kwam: “...*waarom ik er echter de naam Phallus aan gegeven heb, is gemakkelijk te verklaren, ja, is ieder duidelijk die zelfs maar aan de drempel Griekenland heeft begroet. Dat kwam door de gelijkenis die de zwam heeft met het van leder of vijgenboomhout vervaardigd voorwerp, dat bij de vaak beschreven plechtigheden van de eredienst van het dwaze heidendom placht rondgedragen te worden. De ritus van het bijgeloof werd Phallagogia genoemd en het voorwerp Phallus of Ithyphallus.*” Een oudere synonieme naam voor de *Stinkzwam* is *Ithyphallus impudicus*.

Carl Linneaus (1707-1778), de grondlegger van de systematische indeling van de organismen, gaf aan de *Duinstinkzwam* de naam *Phallus Junius Adrianus* in zijn werk *Bibliotheca Botanica* uit 1736 en later kreeg deze zwam de nog altijd geldige naam *Phallus hadriani*.

PELLINUS

Phellinus is afgeleid van het Griekse *phellinos* dat “*bestaande uit kurk*” betekent, een verwijzing naar de aard van het vruchtlichaam.

***Phellinus punctatus* | Vlakke vuurzwam**

Punctatus is afgeleid van het Latijnse *punctum*, d. i. *gestippeld*, een verwijzing naar de *poriën* van deze zwam.

Het vruchtlichaam is korst- tot kussenvormig en heeft een *kurkachtige* structuur. In tegenstelling tot sommige andere *Vuurzwam-* of *Phellinus-soorten* is de *Vlakke vuurzwam* niet

consolevormend, vandaar “*vlakke*” in de Nederlandse naam. Sommige soorten van het geslacht *Phellinus* lijken goed op de *Echte tonderzwam* (*Fomes fomentarius*), waarmee men een smeulende massa kan aanmaken die dienstig is om iets in vuur te brengen, vandaar *vuur* in de naam. Deze paddenstoel leeft op het hout van levende en dode bomen, o. m. bij *Wilgen*-soorten, *Hazelaar* of *Lijsterbes*.

Stadsgroen Marionetten, Kortrijk.

PHLEBIA

Phlebia is afgeleid van het Griekse *phlebion*, dat *adertje* betekent en het verkleinwoord is van *phleps*, genitief *phlebos*, dat een *ader* betekent en waarmee verwezen wordt naar de wratachtige uitsteeksels of strengen die als *aders* op de bovenkant van het vruchtlichaam liggen.

***Phlebia radiata* | Oranje aderzwam**

Radiata is afgeleid van het Latijnse *radius*, dat *straal* betekent; soms zijn er exemplaren die ongeveer een ronde vorm hebben en waarbij de strengen radiaal uitstralen.

Deze zwam is korstvormig met bovenop een soort strengen die *aders* genoemd kunnen worden, vandaar *Aderzwam*. De kleur is *oranje* tot vleeskleurig.

*Natuurreservaat “De Kleiputten”, Kortrijk. Kasteelpark ‘t Hooghe, Kortrijk.
Provinciedomein “De Gavers”, Harelbeke.*

***Phlebia tremellosa* | Spekzwoerdzwam**

Tremellosa is afgeleid van het Latijnse *tremulus* dat *trillen* betekent en verwijst naar het geleiachtig aanvoelend vruchtlichaam.

Het vruchtlichaam van deze zwam vertoont een rand die anders gekleurd is dan de rest van het lichaam, te vergelijken met een *laagje spekzwoerd* van een plakje ham, vandaar de naam. Met *spekzwoerd* wordt meestal de afgeschraapte huid van een varken bedoeld. Op een plakje gekookte ham of spek zien we van buiten naar binnen eerst het *spekzwoerd*, dan een laagje vet of spek en dan het rode spierweefsel.

Natuurreservaat “De Kleiputten”, Kortrijk.

PHLEBIELLA

De geslachtsnaam *Phlebiella* is ontstaan uit het Griekse woord *phlebion*, d.i. *adertje*, zelf het verkleinwoord van *phleps*, genitief *phlebos*, dat een *bloed- of plantenader* kan betekenen en dat slaat wellicht op het ietwat draderig karakter van het vruchtlichaam.

***Phlebiella vaga* | Zwavelschorszwam**

Vaga is afgeleid van het Latijnse *vagus*, dat *veranderlijk, onbestendig* of *onbepaald* betekent en wijst op het warrige uitzicht van het vruchtlichaam.

Het vruchtlichaam van deze zwam is korstvormig en *honinggeel* gekleurd, vandaar het woord *zwavel* in de naam, en hij leeft op de *schors* van de onderkant van liggende boomtakken, vandaar de naam.

Hemsrode, Anzegem.

PHOLIOTA

Pholiota is afgeleid van het Griekse woord *pholis*, d. i. *schub*, en *otos*, de genitief van *ous*, oor.

***Pholiota squarrosa* | Schubbige bundelzwam**

Squarrosa is afgeleid van het Latijnse *squarrosus*, dat *korstig* of *schurftig* betekent, een verwijzing naar de schubben op de hoed van de paddenstoel.

Groeit in *bundels* aan de voet van loofbomen en de hoed is bezet met bruine *schubben*.

Kasteelpark 't Hooghe, Kortrijk.

***Pholiota tuberculosa* | Oranjegele bundelzwam**

Tuberculosa is afgeleid van het Latijnse woord *tuberculum*, dat *klein gezwel* of *uitsteeksel* betekent en zelf afgeleid is van het Latijnse *tuber*, d. i. *gezwel*, een verwijzing naar de steel van deze paddenstoel die vooral naar de basis toe *gezwollen* is.

Dit is een *oranjegeel* gekleurde paddenstoel die meestal in *bundels* van enkele exemplaren op dood loofhout leeft, vandaar *bundel* in de naam.

Natuurgebied 't Schrijverke, Marke.

PHOLIOTINA

Phliotina is afgeleid van het Griekse woord *pholis*, d. i. *schub*, met als genitief *pholidos*, d. i. “met schubben bezet”.

***Phliotina arrhenii* | Geringd breeksteeltje**

Met het tweede, soortaanvullende *arrhenii* wordt de Zweedse plantkundige *Johan Peter Arrhenius* (1811-1889) geëerd. In het Frans heet deze paddenstoel *Phliote d'Arrhenius*.

De hoed en de steel zijn fijn gestreept en de steel draag een *duidelijke ring* (manchet), vandaar *geringd* in de Nederlandse naam. *Breeksteeltje* wijst erop dat de steel gemakkelijk van de hoed loskomt.

Kasteelpark 't Hooghe, Kortrijk. Natuurgebied 't Schrijverke, Marke.

PHRAGMIDIUM

Phragmidium is afgeleid van het Griekse *phragma*, d. i. *hek of omheining*, wat slaat op de *scheidingswanden* in de *teleutosporen* die uit vier tot zeven cellen bestaan.

***Phragmidium bulbosum* | Papilbraamroest**

Bulbosum is afgeleid van het Latijnse *bulbosus*, d. i. *knolvormig*, wat slaat op de min of meer *bolvormige structuur* van de schimmel.

Papilbraamroest is een schimmelsoort van de groep van de *Roestzwammen* die leeft op de bladeren en de stengels van *Braam*-soorten, zoals bijvoorbeeld van de *Gewone braam* (*Rubus fruticosus*); hij heeft een *bol-* tot *papilvormige structuur* en de typische *roestkleur*.

Natuurreservaat “De Kleiputten”, Kortrijk. Bellegembos, Bellegem. Stadsgroen Marionetten, Kortrijk. Provinciedomein “De Gavers”, Harelbeke.

***Phragmidium violaceum* | Zwarte braamroest**

Violaceum is afgeleid van het Latijnse *violaceus* dat *violetkleurig* betekent.

Deze *roestschimmel* leeft op bladeren van *Braam*-soorten, o.m. van de *Gewone braam* en van de *Framboos*. De bovenkant van de bladeren van de waardplant bezit *violetten vlekken* en de zogenaamde telia met de sporen zijn *zwartgekleurd*, vandaar *Zwarte braamroest*.

Natuurgebied 't Schrijverke, Marke.

PHYLLOPORIA

Phylloporia is gevormd uit het Griekse *phyllon* voor *blad* en het Griekse *poroi* voor *poriën*. Daarmee wordt verwezen naar de *bladvormige vruchtlichamen* die aan de *onderzijde kleine poriën* vertonen.

***Phylloporia ribis* | Bessenvuurzwam**

Deze zwam groeit aan en rond stammen van *bessenstruiken*, zoals van de *Aalbes* (*Ribes sylvestre*) en de *Kruisbes* (*Ribes uva-crispa*) en vertoont soms *roestbruine tot vuurrode kleuren*, vandaar de Nederlandse naam.

Hemsrode, Anzegem.

PHYSARUM

De *geslachtsnaam Physarum* van deze *Slijmzwammen* is afgeleid van het Griekse *physarion*, d.i. *blaasje*, naar de *blaasvormige uitstulpingen* op het *vruchtlichaam* bij bijvoorbeeld de soort *Grijs kalkkopje* (*Physarum cinereum*).

***Physarum cinereum* | Grijs kalkkopje**

Cinereum is afgeleid van het Latijnse *cinereus*, d. i. *asgrauw*, *grijs*.

Het vruchtlichaam of sporangium van deze *Slijmzwam* staat als een *kopje* op een *steel*, het omhulsel ervan is aan de buitenkant bedekt met een afzetting van *kalk* en de kleur is *asgrauw*; dit alles verklaart de naam van deze *Slijmzwam*. Deze *Slijmzwam* groeit op de bladeren van grassen en andere kruidachtige planten en ook op het hout en op afgevallen bladeren van loofbomen.

Het geslacht *Physarum* telt tientallen soorten en vele ervan zijn met een Nederlandse naam begiftigd waarin altijd de *woordsamenstelling kalkkopje* voorkomt, omdat het omhulsel van het sporangium met *kalkkristallen* of met een *eischaalachtig laagje* bezet is.

Leiebos, Wevelgem.

PIPTOPORUS

Piptoporus is afgeleid uit het Griekse *piptein*, d. i. *vallen of afvallen*, wat wijst op de *eenjarigheid*, en het Griekse *poroi* voor *poriën*, *typisch voor Buisjeszwammen*.

***Piptoporus betulinus* | Berkenzwam**

Betulinus verwijst naar *Berken* (*Betula*-soorten).

De *Berkenzwam* is het hele jaar door te vinden op dode of levende takken of stammen van oude *Berken*. Het vruchtlichaam is eenjarig waarop de wetenschappelijke geslachtsnaam wijst.

Bij de in 1991 gevonden gemummificeerde IJsmen van Ötzi, die ongeveer 5.000 jaar geleden geleefd heeft, vond met aan een touw rondom zijn middel twee walnootgrote klompjes van de *Berkenzwam*, doorboord met een riempje. De *Berkenzwam* bevat o. m. *agarinezuur* dat een krachtige purgerende werking heeft en heftige diarree-aanvallen veroorzaakt. In de endeldarm van de IJsmen trof men eieren aan van de *Zweepworm* (*Trichuris trichiura*), een parasiet die als hij in groot aantal het lichaam teistert buikpijn en bloedarmoede veroorzaakt. Er wordt vermoed dat de IJsmen bewust was van die besmetting met die ingewandsworm en dat hij met stukjes van de *Berkenzwam* die worm trachtte af te drijven. De IJsmen had ook brokjes van de *Echte tonderzwam* bij zich die hij als tonder kon gebruiken.

Natuurreservaat “De Kleiputten”, Kortrijk. Bellegembos, Bellegem. Kennedybos, Kortrijk. Park “De Blauwe Poort”, Kortrijk. Provinciedomein “De Gavers”, Harelbeke.

PLEUROTUS

Pleurotus is afgeleid van het Griekse *pleuron*, d. i. rib of lichaamszijde, en de genitief *otos* van het Griekse woord *ous* voor oor, verwijzend naar het vruchtlichaam dat als een oor met een steel zijdelings vastzit op stammen en takken van loofbomen.

***Pleurotus ostreatus* | Gewone oesterzwam**

Ostreatus, in het Latijn ook *ostreatus*, betekent “lijkend op een schelp van een oester”.

Deze paddenstoel heeft de vorm van de schelp van een oester, vandaar *Oesterzwam*.

Natuurreservaat “De Kleiputten”, Kortrijk. Kasteelpark 't Hooghe, Kortrijk. Provinciedomein “De Gavers”, Harelbeke.

De *Gewone oesterzwam* en de *Gekweekte champignon* (*Agaricus bisporus*) zijn twee soorten die op grote schaal voor commerciële doeleinden gekweekt worden, het zijn ongetwijfeld de zwammen die in onze contreien het meest gegeten worden en die ook in de groentewinkel en in de afdeling groente van een supermarkt het hele jaar door te koop zijn. Bij bepaalde bedrijven kan men een *Oesterzwamkweekset* kopen: een recipiënt gevuld met een substraat, bijvoorbeeld koffiedik, wordt bezaaid met zogenaamd *Oesterzwammenbroed*, waaruit dan volwassen *Oesterzwammen* groeien, zodat men in eigen huis deze smakelijke zwam zelf kan kweken. Dergelijke sets zijn ook te koop voor andere soorten zwammen, bijvoorbeeld voor *Gekweekte champignon* (*Agaricus bisporus*), *Koningsoesterzwam* (*Pleurotus eryngii*), *Gele oesterzwam* (*Pleurotus citrinopileatus*), *Shiitake* (*Lentinus edodes*).

PLICATUOPSIS

Plicatuopsis is afgeleid van het Latijnse *plicatilis*, d. i. plooibaar.

***Plicatuopsis crispa* | Plooiwaaier**

Crispa is afgeleid van het Latijnse *crispus*, wat *geplooid* betekent.

De vlakke hoeden van deze vliezwam zijn *golvend* tot *geplooid* met een ingesneden rand, waarop met het woord *plooi* in de Nederlandse naam gewezen wordt. De vorm van de hoeden

doen denken aan een in de hand gehouden *waai* waarmee het gezicht afgekoeld wordt. Deze zwam groeit op dode takken en stammen van allerlei loofbomen.

Natuurreservaat “De Kleiputten”, Kortrijk. Stadsgroen Marionetten, Kortrijk.

PLUTEUS

Pluteus is het Latijnse woord voor een afdak of luifel en dat wijst hier op de uitgesproken koepel- of klokvormige hoed van deze paddenstoel.

Pluteus cervinus | Gewone hertenzwam

Cervinus is afgeleid van het Latijnse *cervus* dat *hert* betekent.

De hoed van deze paddenstoel is *grauw* tot *bruin* gekleurd, zoals de *vacht van herten*, vandaar de naam. Deze zwam komt vooral voor op dood hout van loofbomen, zelden bij naaldbomen.

Er wordt in de Engelse versie van Wikipedia beweerd dat *cervinus*, afgeleid van *cervus*, d. i. *hert*, betrekking heeft op de uiteinden van de bijzondere blaascellen in het kiemvlies (hymenium), de zogenaamde pleurocystiden, die aan de top 2 tot 5 *haken* dragen die doen denken aan het *gewei van een hert* en dat dit aanleiding gaf tot de tweede, soortaanwijzende naam *cervinus*. Dit is niet juist en historisch gezien verwijst *cervinus* wel degelijk naar de *vachtkleur van een hert*. In de soortnaam met de vermelding van de auteursnaam, nl. *Pluteus cervinus* (Schaeffe.) P. Kumm, vinden we de verwijzing naar de Duitse mycoloog *Paul Kummer* (1834-1912) die de naamgever is van deze paddenstoel. In 1871 publiceerde hij het boek “*Der Führer in die Pilzkunde*”, waarin de kleur van de hoed van *Pluteus cervinus* beschreven wordt als “*gelbgrau, grau, bräunlich oder schwarzbraun*”, te vertalen als “*geelgrauw, grau, bruinachtig tot zwartbruin*”, en hij gaf die paddenstoel de Duitse naam *Rehbrauner Sturmdachpilz*”, met het woord *Rehbrauner* of *Reebruine* een duidelijke verwijzing naar de kleur van vacht van een ree of hert. Ook de hedendaagse Duitse naam van *Pluteus cervinus* is *Rehbraune Dachpilz*, letterlijk vertaald *Reebruine dakzwam*, waarin vertaald zowel de wetenschappelijke geslachtsnaam *Pluteus* met *Dach* of *dak*, als de tweede, soortaanwijzende naam *cervinus* met *Reh* of *ree* opgenomen zijn. In het Frans heeft *Pluteus cervinus* de naam *Plutée couleur de cerf*, vertaald: *Pluteus met de kleur van een hert*.

Hemsrode, Anzegem. Park “De Blauwe Poort”, Kortrijk.

Pluteus umbrosus | Pronkhertenzwam

Umbrosus, in het Latijn ook *umbrosus*, betekent *donker, somber*, een verwijzing naar de *donkere tinten* van bruin waarmee de hoed gekleurd is; *umbrosus* kan ook “*groeien op een donkere plaats*” betekenen. Nog een andere verklaring is dat *umbrosus* afgeleid is van het Latijnse woord *umbra* dat *schaduw* betekent en dat dit dan zou verwijzen naar de *donker gekleurde vlek* die meestal centraal op het hoedoppervlak zichtbaar is.

Mooi gevormde paddenstoel waarvan de hoed een diameter van 3 tot 10 cm heeft en een steel van 6 tot 8 cm groot; daarenboven is de hoed *fraai gekleurd*: de bruine tinten van de vacht van een hert, van bleekbruin tot donkerbruin, wat zo wellicht aanleiding gaf tot het woord “*pronk*” in de naam. We vinden deze paddenstoel op dood hout van loofbomen.

Stadsgroen Marionetten, Kortrijk.

POLYDESMIA

De geslachtsnaam Polydesmia van deze Zakjeszwammen is samengesteld uit het Griekse poly, d. i. veel, en het Griekse woord desma, d. i. band of keten; dit verwijst misschien naar het feit dat exemplaren soms in een rij naast elkaar groeien.

***Polydesmia pruinosa* | Kernzwamknoopje**

Pruinosa is afgeleid van het Latijnse *pruinus*, d. w. z. *berijpt*, een verwijzing naar de melig bestoven binnenzijde.

Het wit gekleurde vruchtlichaam is *bol-* tot *kussenvormig* en heeft een diameter van 0,3 tot 0,5 mm – vandaar *knopje* in de naam – en het oppervlak is *melig bestoven*. Groeit op andere zwammen, bijvoorbeeld op de *Vergroeiide kogelzwam (Annulohypoxylon multiforme)*.

Kennedybos, Kortrijk. Universiteitscampus KULAK, Kortrijk.

POLYPORUS

De geslachtsnaam Polyporus werd kunstmatig samengesteld uit het Griekse poly, d. i. veel, en poroi, d. i. openingen of poriën, verwijzend naar de talrijke poriën of buisvormige uithollingen aan de onderzijde van de hoed van de paddenstoel.

***Polyporus badius* | Peksteel**

Badius, in het Latijn ook *badius*, staat voor verschillende tinten van *bruin*: kastanjebruin, roodachtig bruin en donkerbruin, een verwijzing naar de kleur van deze paddenstoel.

De hoed van deze paddenstoel is donker roodbruin gekleurd en de steel van donkerbruin tot bruinzwart en vooral aan de basis *zwart*, wat leidde tot de naam *Peksteel*.

Natuurgebied 't Schrijverke, Marke.

***Polyporus brumalis* | Winterhoutzwam**

Brumalis, in het Latijn ook *brumalis*, betekent *winterachtig*, afgeleid van *bruma*, d. i. *winter*.

Deze zwam leeft op dode takken en stammen van allerlei soorten loofbomen, vandaar *hout* in de naam, en verschijnt in de *winterperiode*.

Provinciedomein "De Gavers", Harelbeke.

***Polyporus squamosus* | Zadelzwam**

Squamosus, in het Latijn ook *squamosus*, betekent *schubvormig*.

Het vruchtlichaam van deze zwam heeft een diameter van 5 tot 40 cm en is *rond* tot *ovaal* met ofwel een zijdelingse ofwel een centrale steel; met enige verbeelding kan de zwam vergeleken worden met het *zadel* waarop men een paard berijdt. De bovenzijde is bedekt met *schubben* waarnaar het tweede, soortaanduidende woord in de wetenschappelijke naam verwijst.

Park "De Blauwe Poort", Kortrijk.

***Polyporus varius* | Waaierbuisjeszwam**

Varius, in het Latijn ook *varius*, betekent onder meer *bont*, wat wellicht slaat op de *verschillende kleuren* die we zowel bij het vruchtlichaam als bij de poriën en de buisjes kunnen constateren.

Deze *buisjeszwam* is nogal dun afgeplat, waarmee de vergelijking gemaakt wordt met een *waaier*, gebruikt om koelte naar zich toe te waaien, vandaar *waaier* in de Nederlandse naam. Deze zwam groeit op het hout van verschillende loofbomen.

*Stadsgroen Marionetten, Kortrijk. Provinciedomein “De Gavers”, Harelbeke.
Natuurgebied 't Schrijverke, Marke.*

POSTIA

Met de geslachtsnaam Postia eerde de mycoloog Elias Magnus Fries (1794-1878) de Zweedse natuurwetenschapper Hampus von Post (1822-1911).

***Postia subcaesia* | Vaalblauwe kaaszwam**

Subcaesia is afgeleid van *sub-*, d. i. onder of lager, en *caesius*, d. i. *blauwgroen* tot *blauwgrijs*.

Deze zwam is consolevormend, eerst grauwbauw, later eerder *blauwgroen* gekleurd en groeit op loofbomen, zelden op naaldbomen. Het vruchtvlees is vezelig en *waterachtig zacht*, vandaar *kaas* in de naam. Deze zwam kan verward worden met de *Blauwe kaaszwam* (*Postia caesia*), maar terwijl die bij kwetsen *blauwachtig* gekleurd wordt, is dat niet het geval bij de *Vaalblauwe kaaszwam*.

Kasteelpark 't Hooghe, Kortrijk. Natuurgebied 't Schrijverke, Marke.

PSATHYRELLA

De geslachtsnaam Psathyrella is afgeleid van het Griekse woord psathyros dat zacht, breekbaar of bros betekent, wat wijst op het brokkelig vruchtvlees van deze paddenstoel. Hij is zo breekbaar dat het een geluk is als je hem in zijn geheel kunt vervoeren.

***Psathyrella candolleana* | Bleke franjehoed**

Candolleana verwijst naar een van de leden van het beroemde Zwitserse geslacht *de Candolle*, waarvan drie opeenvolgende generaties de plantkunde beoefenden, een groot herbarium bijeen brachten en veel botanische publicaties schreven, waaronder heel belangrijke. Ze zijn: (1) *Augustin Pyramus de Candolle* (1778-1841); (2) *Alphonse Louis Pierre Pyrame de Candolle* (1806-1893), zoon van de voorgaande; (3) *Anne Casimir Pyrame de Candolle* (1836-1918), zoon van de voorgaande. Met de tweede, soort aanduidende naam wordt *Augustin de Candolle* geëerd.

Bij jonge exemplaren van deze paddenstoel dragen de randen van de hoed *franjeachtige restjes* van het algemeen omhulsel (velum universale) en de kleur is wisselend en gaat van honingbruin tot *witachtig*, en beide eigenschappen – rand en kleur – verklaren de Nederlandse naam.

*Patrijzenbos, Lendeledede. Kasteelpark 't Hooghe, Kortrijk.
Natuurgebied 't Schrijverke, Marke.*

***Psathyrella spadiceogrisea* | Vroege franjehoed**

Spadiceogrisea is afgeleid van het Latijnse *spadiceus*, dat *dadelachtig* of *kastanjebruin* betekent, zelf afgeleid van het Griekse *spadix*, d. i. een *tak van een dadelboom met eraan hangende bruinrode dadels*, en van het Midden-Latijnse *griseus*, d. i. *grijsgrauw*.

De hoed van deze paddenstoel vertoont bij verouderen *franjes* aan de rand, vandaar *Franjehoed*, is bruin tot geelbruin gekleurd, en verschijnt vooral in het *voorjaar*, vandaar *vroege* in de naam.

Bellegembos, Bellegem.

PTERULA

De geslachtsnaam Pterula is het verkleinwoord van het Griekse pteron dat vleugel of veer betekent.

***Pterula multifida* | Sparrenveertje**

Multifida is afkomstig van het Latijnse *multifidus*, wat *in vele delen gespleten* betekent, wat verwijst naar een bundel met vele vertakkingen.

Het vruchtlichaam bestaat uit 1 mm-dikke vertakkingen die als smalle *veertjes* omhoog groeien. Deze zwam komt dikwijls voor op strooisel van naaldbomen, vandaar *Spar* in de naam, maar ook op humus afkomstig van *Wilg* of *Populier*.

Mortagnebos, Sint-Denijs.

PUCCINIA

De geslachtsnaam Puccinia werd in 1729 vastgelegd door de plantkundige Pier Antonio Micheli (1679-1737) in zijn werk Nova Plantarum Genera en hij eerde hiermee de Italiaanse arts Thomam Puccinium (+ 1735).

***Puccinia phragmitis* | Zuring-rietroest**

Phragmitis is een verwijzing naar *Riet (Phragmites australis)*, een van de mogelijke waardplanten.

Deze roestzwam parasiteert op *Riet (Phragmites australis)* en op *Zuring-soorten*, o.m. *Veldzuring (Rumex acetosa)* en *Schapenzuring (Rumex acetosella)*.

Stadsgroen Marionetten, Kortrijk.

***Puccinia urticata* | Brandnetel-zeggeroest**

Urticata verwijst naar de *Grote brandnetel (Urtica dioica)* waarop deze schimmel parasiteert.

Een van de 8.000 soorten *roestschimmels* die parasiteert op de bladeren van twee groepen waardplanten: *Zeggen (Carex-soorten)* en *Brandnetels*, hier vooral aan de onderzijde en op de bladnerven van de bladeren.

Universiteitscampus KULAK, Kortrijk.

***Puccinia variabilis* | Paardenbloemroest**

Variabilis, in het Laat-Latijn ook *variabilis*, betekent *veranderlijk*, variabel.

Deze roestzwam parasiteert op bladeren van de *Paardenbloem* (*Taraxacum officinalis*) en van andere soorten van het geslacht *Taraxacum* en vormt daar gele tot *roestbruine vlekken* of pukkels.

Park “De Blauwe Poort”, Kortrijk.

RADULOMYCES

Radulomyces is afgeleid van het Latijnse *radula*, d. i. een *krabber* of *krabijzer*, wat verwijst naar het *geraspt oppervlak* van de zwam, en het Griekse *mykes*, d. i. *zwam*.

***Radulomyces confluens* | Ziekenhuisboomkorst**

Confluens, in het Latijn ook *confluens*, betekent *samenvloeiend* en wijst er misschien op dat verschillende individuele vruchtlichamen tot een geheel kunnen samengroeien.

Het *korstvormige* vruchtlichaam van deze zwam heeft een *geraspt* uitzicht, groeit op loofhout en ruikt naar *ziekenhuisontsmettingsmiddelen*.

Natuurreservaat “De Kleiputten”, Kortrijk. Park “De Blauwe Poort”, Kortrijk.
Kasteelpark 't Hooghe, Kortrijk.

***Radulomyces molaris* | Getande boomkorst**

Molaris – in het Latijn ook *molaris* – betekent *molaar* of *ware kies* en verwijst naar de tandachtige uitsteeksels op het vruchtlichaam.

Deze *korstvormige* zwam groeit op dode takken en wortelstronken van de *Eik* en draagt duidelijk zichtbare *tandachtige uitsteeksels*.

Stadsgroen Marionetten, Kortrijk. Kasteelpark 't Hooghe, Kortrijk.

RAMARIA

Ramaria is afgeleid van het Latijnse woord *ramus* dat *twijg* of *tak* betekent, een verwijzing naar de *vertakkingen* van deze zwammen.

***Ramaria stricta* | Rechte koraalzwam**

Stricta, afgeleid van het Latijnse *strictus*, kan *strak*, maar ook *dicht opeen* betekenen.

Het vruchtlichaam is *vertakt* waarbij de vertakkingen *recht omhoog* groeien, te vergelijken met een boomvormig vertakte *koraal*.

Provinciedomein “De Gavers”, Harelbeke.

RAMULARIA

Ramularia is afgeleid van het Latijnse woord *ramulus*, dat klein takje betekent, verwijzend naar de kleine zwam.

***Ramularia urticae* | Brandnetelsterretje**
***Mycosphaerella superflua* | Brandnetelpuntkogeltje**

Urticae verwijst naar de Grote brandnetel (*Urtica dioica*) waarop deze schimmel parasiteert.

Mycosphaerella is samengesteld uit het Griekse *mykes*, dat zwam betekent, en het verkleinwoord van het Griekse woord *sphaira*, dat bol betekent.

Superflua is afgeleid van het Latijnse *super*, d. i. boven, en het Latijnse *fluo*, d. i. drijven.

Deze zwam komt in de hiervoor vermelde twee vormen of ontwikkelingsstadia voor, verspreid over de bladeren van de Grote brandnetel (*Urtica dioica*).

Universiteitscampus KULAK, Kortrijk.

RESUPINATUS

Resupinatus, in het Latijn ook *resupinatus*, betekent rugwaarts gebogen, omgekeerd, teruggebogen, wat betekent dat hier de plaatjes meestal naar boven gericht zijn en niet naar beneden zoals dat bij paddenstoelen gewoonlijk het geval is.

***Resupinatus trichotis* | Harig dwergoortje**

Trichotis is afgeleid van het Griekse woord *trichotos*, wat harig of behaard betekent.

De hoed van deze zwam heeft een diameter van maar 2 tot 12 mm, is schelp- tot waaiervormig, vandaar “dwergoortje” in de naam. Een deel van de hoed is met haarachtige vezeltjes bezet, wat “harig” in de Nederlandse naam verklaart. Leeft op dode houtresten.

Stadsgroen Marionetten, Kortrijk. Kasteelpark 't Hooghe, Kortrijk.

RETICULARIA

Reticularia is afgeleid van het Latijnse *reticulatus*, d. i. netvormig, wat verwijst naar de dooreen geweven weefselstrengen in het vruchtlichaam of naar het netvormig oppervlak van de sporen.

***Reticularia lycoperdon* | Zilveren boomkussen**

Lycoperdon is afgeleid van het Griekse woord *lykos*, d. i. wolf, en het Griekse *perdon*, d. i. buikwind, verwant met het Griekse *perdesthai*, d. i. een wind laten. Bij deze zwam worden de sporen niet zoals bij de Stuifzwammen (*Lycoperdon*-soorten) in wolkjes naar buiten geblazen, maar gewoon met de wind verspreid.

In een van de levensfasen heeft deze Slijmzwam de vorm van een 5 tot 10 cm-grote, slijmerige bol, vandaar *kussen* in de naam, die een witte, *zilverachtige* buitenkant heeft die later chocoladebruin wordt. Leeft op dode boomtakken.

Bellegembos, Bellegem.

RHEUBARBARIBOLETUS

De geslachtsnaam is samengesteld uit de Laat-Latijnse naam *Rheubarbarum* voor Rabarber (Rheum-soorten) en *boletus* voor een boleet. Daarmee wordt verwezen naar de kleur van het onderste deel van de steel van de paddenstoel die de kleur van een bladsteel van Rabarber heeft. Boleet verwijst naar de paddenstoelen met aan de onderzijde buisjes.

***Rheubarbariboletus armeniacus* | Abrikoosfluweelboleet**

Armeniacus is afgeleid van het Latijnse woord *armeniacum*, dat abrikoos betekent.

De hoed van de zwam is abrikoos tot helderrood gekleurd en voelt eerst droog en wat fluwelig aan, wat in de Nederlandse naam aangegeven wordt.

Deze zwam draagt *boleet* in de naam omdat deze soort in 1885 door de Franse mycoloog *Lucien Quélet* (1832-1899) beschreven werd als *Boletus armeniacus* en door dezelfde Quélet in 1888 als *Xerocomus armeniacus*, in het Frans *Bolet abricot*. In 2008 kreeg de soort dan de naam *Xerocomellus armeniacus* en in 2015 werd *Rheubarbariboletus armeniacus* uiteindelijk de thans geldige naam.

Kasteelpark 't Hooghe, Kortrijk.

RHODOCOLLYBIA

Rhodocollybia is samengesteld uit het Griekse *rhodon*, d. i. roos, en het Griekse *kollybos*, d. i. een klein muntstuk, waarmee verwezen wordt naar de vorm en de grootte van de hoeden van sommige vertegenwoordigers van het geslacht *Collybia* die lijken op een klein muntstuk.

***Rhodocollybia butyracea* | Botercollybia**

Butyracea is afgeleid van het Latijnse *butyrum*, d. i. boter.

De hoed van deze paddenstoel is roodachtig bruin tot geelbruin gekleurd, voelt wat vettig aan en is ietwat glanzend waarnaar het woord *boter* in de naam verwijst.

Natuurreservaat "De Kleiputten", Kortrijk. Stadsgroen Marionetten, Kortrijk. Kasteelpark 't Hooghe, Kortrijk. Provinciedomein "De Gavers", Harelbeke. Natuurgebied 't Schrijverke, Marke.

RHYTISMA

Rhytisma is afgeleid van het Griekse *rhytisma*, wat betekent "op kledij vastgezette lappen", een duidelijke verwijzing naar de vlekken op Esdoornbladeren.

***Rhytisma acerinum* | Esdoornvlekkenzwam**

Acerinum is een verwijzing naar de soorten *Esdoorn* (*Acer*-soorten).

Deze schimmel veroorzaakt zwarte vlekken op de bladeren van *Esdoorn*-soorten: Gewone esdoorn (*Acer pseudoplatanus*), Noorse esdoorn (*Acer platanoides*) en Spaanse aak (*Acer campestre*).

Natuurreservaat "De Kleiputten", Kortrijk. Universiteitscampus KULAK, Kortrijk. Provinciedomein "De Gavers", Harelbeke. Natuurgebied 't Schrijverke, Marke.

ROSELLINIA

De geslachtsnaam Rosellinia van deze Zakjeszwammen is een eerbetoon aan de Italiaanse plantkundige Fernando Pio Rosellini (1814-1872).

Rosellinia aquila | Lentetepelkogeltje

*Aquila is afgeleid van het Latijnse *aquilus*, d. i. donker- tot zwartbruin.*

Deze kleine, zwartgekleurde zwam ontwikkelt zich in het voorjaar op liggende takken, hij is bol-tot kogelvormig met in het midden van de bovenkant een uitsteeksel dat aan een tepel doet denken, vandaar de Nederlandse naam.

Kennedybos, Kortrijk.

Rosellinia mammiformis | Glad tepelkogeltje

*Mammiformis is afgeleid van het Latijnse woord *mamma* voor borst en *-formis* voor -vormig.*

Deze 1 tot 2 mm-grote zwammen bezitten een gladde wand, zijn zwart gekleurd en hebben de vorm van een bolletje met bovenaan een kleine papil, vandaar tepelkogeltje in de naam. Deze Zakjeszwam leeft op het dode hout van loofbomen.

Natuurgebied 't Schrijverke, Marke.

RUSSULA

*De geslachtsnaam Russula is afgeleid van het Latijnse woord *russulus*, dat roodachtig tot roodbruin betekent; *russulus* zelf is het verkleinwoord van *russus*, roodachtig, verwant met het Latijnse woord *ruber* voor rood. Alleen sommige algemene Russula-soorten bezitten een hoed die in verschillende tinten van rood gekleurd is.*

Russula cyanoxantha | Regenboogrussula

Cyanoxantha bestaat uit *cyano*, afgeleid van de Latijnse term *cyanus* die blauw betekent en van het Griekse *xanthos* dat geel betekent, waarmee de kleurenvariatie van de hoed beklemtoond wordt.

Een variëteit van deze eetveilige paddenstoel bezit een hoed die verschillende kleuren kan vertonen: lila, purper, wijnrood, groengeel, zwart, olijfgroen, groenviolet en deze kleurenvariatie verklaart de Nederlandse naam. Deze paddenstoel heeft in het Nederlands ooit de naam *Paarsgroene russula* gehad.

Omdat de hoed alle kleuren kan bezitten die bij het verbranden van houtskool tevoorschijn kunnen komen, heet deze paddenstoel in het Engels *Charcoal Burner* en in het Frans *Russule charbonnière*. Maar er wordt ook geschreven dat de steel zo broos is als een staafje houtskool en dat dit de aanleiding is tot de Engelse en de Franse naam. De Engels naam spreekt dat echter tegen, want vertaald in het Nederlands levert dat “Houtskoolbrander” op.

Preshoekbos, Marke.

***Russula fellea* | Beukenrussula**

Fellea is afgeleid van het Latijnse woord *felleus*, dat *bittere galsmaak* betekent, zelf afgeleid van *fel*, het Latijnse woord voor *gal*; een verwijzing naar de smaak van het vruchtlichaam.

Deze zwam groeit bij *Beuken* en is wegens zijn zeer bittere smaak niet eetbaar.

Kasteelpark 't Hooghe, Kortrijk.

***Russula ochroleuca* | Geelwitte russula**

Ochroleuca is afgeleid van het Griekse woord *ochroleukos*, dat *geelachtig wit* betekent. *Ochros* is Grieks voor *bleek* of *bleekgeel* en *leukos* komt overeen met *wit*.

Deze paddenstoel heeft een hoed die oker tot *geelachtig* gekleurd is.

Hemsrode, Anzegem. Kasteelpark 't Hooghe, Kortrijk.

***Russula parazurea* | Berijpte russula**

Parazurea suggereert dat de *Berijpte russula* (*Russula parazurea*) lijkt op de *Azuren russula* (*Russula azurea*), waarmee de eerste soms verward wordt. *Azurea* is afgeleid van het Latijnse *azureus* dat *hemels-* of *azuurblauw* betekent, vandaar de Nederlandse naam *Azuren Russula*; *par* komt van het Griekse *para*, dat *ernaast*, *erbij* of *dichtbij* betekent, hier bedoeld dat de paddenstoelsoort met *parazurea* in de naam gelijkend is op de soort met *azurea* in de naam; *parazurea* betekent dus *bijna blauw* en de hoed van de paddenstoel kan inderdaad verschillende tinten van blauw vertonen. In het Frans heet deze paddenstoel *Russule presque bleue*.

De hoed van deze paddenstoel heeft een blauwe, blauwgrijze, blauwgroene tot purperen kleur en bij jonge, verse exemplaren zijn de hoeden *bepoederd* met schimmelachtige weefselstukjes, waarnaar *berijpt* in de Nederlandse naam verwijst; bij oudere exemplaren is die bepoedering verloren gegaan.

Heulepark, Heule.

***Russula persicina* | Kruipwilgrussula**

Persicina is afgeleid van *persicum*, d. i. *perzik*, waarmee hier de *perzikrode* hoed bedoeld wordt.

De hoed van deze paddenstoel is rozerood gekleurd of heeft de kleur van andere tinten van rood. Hij wordt onder meer aangetroffen in de duinen en meer bepaald dikwijls in *kruipwilgenstruweel*, vandaar de Nederlandse naam.

Universiteitscampus KULAK, Kortrijk.

***Russula versicolor* | Bonte berkenrussula**

Versicolor, in het Latijn ook *versicolor*, betekent wisselend gekleurd of *bont* en verwijst naar het vruchtlichaam dat verschillende kleuren kan vertonen.

De hoed van deze paddenstoel kan heel *bont gekleurd* zijn: paars, rood, zalmkleurig, geelachtig en crèmekleurig en de steel is soms bij verouderen uitgesproken geelachtig. Leeft samen met *Berken*.

Natuurgebied 't Schrijverke, Marke.

SARCOSCYPHA

De geslachtsnaam Sarcoscypha is afgeleid van het Griekse woord sarx, genitief sarkos, wat vlees betekent, en van het Griekse skyphos, d. i. beker of drinkvat, waarmee verwezen wordt naar het beker- of kelkvormige vruchtlichaam.

Sarcoscypha austriaca | Krulhaarkelkzwam

Austriaca is afgeleid van het Nieuw-Latijnse Austriacus, dat verwijst naar Oostenrijk. Deze zwam werd in 1884 onder de naam Peziza austriaca voor het eerst beschreven door de Oostenrijkse mycoloog Günther Beck von Mannagetta und Lerchenau (1856-1931).

Deze op dood hout levende zwam heeft duidelijk de vorm van een kelk of van een koffiekopje en vooral bij microscopisch onderzoek is goed te zien dat het uitwendig oppervlak van het vruchtlichaam voorzien is van gekrulde haren, zodat hiermee de Nederlandse naam verklaard is.

*Natuurreservaat “De Kleiputten”, Kortrijk. Kennedybos, Kortrijk.
Provinciedomein “De Gavers”, Harelbeke.*

Sarcoscypha coccinea | Rode kelkzwam

Coccinea is afgeleid van het Latijnse woord coccineus, wat scharlakenrood betekent.

Deze roodgekleurde paddenstoel heeft een kom- of kelkvormige structuur, vandaar de Nederlandse naam.

*Mortagnebos, Sint-Denijs. Natuurreservaat “De Kleiputten”, Kortrijk.
Provinciedomein “De Gavers”, Harelbeke.*

SCHIZOPHYLLUM

Schizophyllum is ontstaan uit het Griekse schizein, d. i. splitsen of splijten, en het Griekse phyllon, d. i. blad, wat slaat op de bladvormige plaatjes van de paddenstoel die bij rijpheid in de lengte gespleten zijn.

Schizophyllum amplum | Vals judasoor

Amplum is afgeleid van het Latijnse amplus dat groot betekent.

Deze zwam leeft op takken van veelal een Populier en lijkt inderdaad op Echt judasoor (Auricularia auricula-judae) die ongeveer dezelfde vorm heeft en ook op takken groeit, vandaar de naam.

Natuurreservaat “De Kleiputten”, Kortrijk. Kennedybos, Kortrijk.

***Schizophyllum commune* | Waaiertje**

Commune betekent *algemeen, gewoon*.

Deze paddenstoel heeft een *schotelvormig uitzicht* en lijkt iets op een *waaier* waarmee men zich koelte toewuift, hier een kleine natuurlijk, vandaar de Nederlandse naam. Deze zwam groeit op dode, liggende takken en stammen van loof- en naaldbomen.

Hemsrode, Anzegem. Park "De Blauwe Poort", Kortrijk. Provinciedomein "De Gavers", Harelbeke.

SCHIZOPORA

Schizopora is afgeleid van het Griekse *schizein, d. i. splijten, en het Griekse poroi, d. i. poriën*.

***Schizopora radula* | Splijtende tandzwam**

Radula, in het Latijn ook *radula*, d. i. een *krabber* of *krabijzer*, verwijst naar het vruchtvlees dat als het ware met een krabijzer in spleetjes werd getrokken. Komt voor op dode takken van loofhout.

In een bepaalde ontwikkelingsfase vertoont het korstvormige vruchtvlees van deze zwam geen mooi afgeronde poriën, maar eerder *spleetvormige, doolhofachtige openingen* die als het ware ontstaan zijn door het *splijten* van de overgang tussen twee of meer poriën, vandaar *splijtende* in de naam. In een andere ontwikkelingsfase zitten er op het vruchtvlees *stekeltjes* die aan *tandjes* doen denken.

Bellegembos, Bellegem.

SCLERODERMA

De geslachtsnaam *Scleroderma* bestaat uit het Griekse *skleros, dat hard of droog betekent, en derma, een Grieks woord voor huid of bedekking, verwijzend naar het stevige huidoppervlak van de zwammen van dit geslacht*.

***Scleroderma areolatum* | Kleine aardappelbovist**

Areolatum is afgeleid van het Latijnse *areola, d. i. kleine plaats of klein oppervlak*.

Deze *Bovist* heeft eerder een *klein bovenstuk* in vergelijking met andere *Bovisten*.

Stadsgroen Marionetten, Kortrijk.

***Scleroderma bovista* | Kale aardappelbovist**

De oorsprong van het woord *bovista* staat beschreven bij het geslacht *Bovista*; hier verlaten de sporen bij rijpheid de zwam via spleten in de buitenste schil.

Deze *Bovist* lijkt op een bovengronds groeiende *aardappel*.

Patrijzenbos, Lendeledede.

***Scleroderma citrinum* | Gele aardappelbovist**

Citrinum is afgeleid van het Latijnse *citrinus, dat citroengeel betekent en verwijst naar de geelachtige kleur van deze paddenstoel*.

Het bol- of knolvormig vruchtlichaam is ruw en *geel- tot okerkleurig* en het geheel heeft het uitzicht van een *aardappel*.

Preshoekbos, Marke. Hemsrode, Anzegem.

***Scleroderma verrucosum* | Wortelende aardappelbovist**

Verrucosum is afgeleid van het Latijnse *verrucosus*, d. i. *wrattachtig*, zelf afgeleid van het Latijnse *verruca*, d. i. *wrat*, verwijzend naar het wrattachtige oppervlak van de zwam.

Deze *Bovist* heeft een lange steel en *wortelt met duidelijke strengen* van zwamdraden in een voedselrijke bodem.

Stadsgroen Marionetten, Kortrijk.

SCUTELLINIA

Scutellinia is afgeleid van het Latijnse *scutella*, dat *schotel of schaaltje* betekent, een verwijzing naar de vorm van het vruchtlichaam.

***Scutellinia scutellata* | Gewone wimperzwam**

Scutellata is zoals de geslachtsnaam afgeleid van het Latijnse *scutella*, d. i. *schotel*.

Deze *schotelvormige* paddenstoel met een diameter van 2 tot 12 mm is oranje-rood gekleurd en draagt aan de rand *haartjes*, vandaar *wimper* in de Nederlandse naam. Deze paddenstoel groeit dikwijls op stobben van omgezaagde *Beuken* en op vochtig, rottend hout.

Stadsgroen Marionetten, Kortrijk.

STECCHERINUM

De geslachtsnaam *Steccherinum* is afkomstig uit het Italiaanse woord *steccherino*, afgeleid van *stecchino*, d. i. *tandenstoker*, verwant met *stecco*, d. i. *stekel of doorn*, en daarmee wordt verwezen naar de kleine, okerkleurige *stekeltjes* op het vruchtlichaam.

***Steccherinum ochraceum* | Roze raspzwam**

Ochraceum is afgeleid van het Latijnse of Griekse *ochra* dat *okerkleurig* betekent.

De onderkant van het vruchtlichaam draagt tot 1,5 mm-lange *stekeltjes* die geleid hebben tot het woord *rasp* in de naam. De kleur van de zwam is *oranjegeel tot okerkleurig*, vandaar de aanduiding *roze*. Te vinden op dood hout van loofbomen.

Natuurreservaat "De Kleiputten", Kortrijk. Kennedybos, Kortrijk.

Provinciedomein "De Gavers", Harelbeke.

STEMONITES

De geslachtsnaam *Stemonitis* van deze *Slijmzwam* is afgeleid van het Griekse *stemon*, dat *draad* betekent en verwijst naar het *staafvormig vruchtlichaam*.

***Stemonitis fusca* | Gebundeld netpluimpje**

Fusca komt van het Latijnse *fuscus*, d. i. *bruin tot donkergetint* en dat slaat op de kleur die de sporangïën van deze zwam bij rijping krijgen.

Slijmzwammen van deze soort groeien op dood hout in groepen of *bundels* bij elkaar, vandaar *gebundeld* in de naam; ook het woord *net* kan op die groepering in *bundels* slaan. *Pluimpje* doet eraan denken dat een bundeltje van deze zwammen net als een pluimpje *vederlicht* is.

Het identificeren van de soorten binnen het geslacht *Stemonites* is zeer moeilijk en kan alleen succes opleveren door microscopische analyse of door DNA-technologie.

Natuurreservaat “De Kleiputten”, Kortrijk.

STEREUM

Stereum is afgeleid van het Griekse woord *stereos* dat *hard* of *star* betekent en verwijst naar de *korstachtige* of *leerachtige* structuur van de zwammen van dit geslacht

***Stereum gausapatum* | Eikenbloedzwam**

Gausapatum is afgeleid van het Latijnse woord *gausapatus* dat de betekenis heeft van “*gekleed met een mantel of een cape met wollen haren*”. Dit woord werd in 1821 voor het eerst in een zwamnaam gebruikt door de mycoloog *Elias Magnus Fries* (1794-1878) voor de beschrijving van *Agaricus gausapatus*, die nu *Tricholoma gausapatum* heet. Deze zwam bezit een kapvormige hoed waarvan het oppervlak vezelig is en waarvan de omgerolde rand wollig is, wat wellicht tot het woord *gausapatus* heeft geleid. In 1874 werd door dezelfde *Fries* de zwam *Stereum gausapatum* beschreven, waarmee met *gausapatum* verwezen wordt naar de haren op het vruchtlichaam van deze zwam. In het Frans heet deze zwam *Stérée à barbe hérissée*, vertaald: *Stereum met een baard van haren*.

Deze korstvormige zwam draagt aan de bovenzijde *haren*. Openkrabben van het vruchtlichaam levert een *rode vloeistof* op, vandaar *bloed* in de Nederlandse naam. Leeft op dode stammen en takken van de *Eik*, vandaar de verwijzing naar de *Eik*; komt zelden voor bij andere loofbomen.

Provinciedomein “De Gavers”, Harelbeke.

***Stereum hirsutum* | Gele korstzwam**

Hirsutum is afgeleid van het Latijnse *hirsutus*, d. i. *ruwharig* of *borstelig*.

Deze zwam is eerst schelpvormig en *oker-* tot *oranjegeel* gekleurd; de bovenzijde is eerst viltig behaard en wordt later gladder. Deze zwam groeit op loofhout.

Natuurreservaat “De Kleiputten”, Kortrijk. Bellegembos, Bellegem. Park “De Blauwe Poort”, Kortrijk. Kasteelpark ’t Hooghe, Kortrijk. Provinciedomein “De Gavers”, Harelbeke.

***Stereum ochraceoflavum* | Twijgkorstzwam**

Ochraceoflavum is afgeleid uit het Latijnse woord *ochraceus*, d. i. *okergeel*, en het Latijnse *flavus*, d. i. *geel*.

Deze leerachtige, *korstvormige* zwam leeft op takken en *twijgen* van loofbomen en het vruchtlichaam is *grijs* tot *okergeel* gekleurd.

Park “De Blauwe Poort”, Kortrijk. Kasteelpark ’t Hooghe, Kortrijk. Natuurgebied ’t Schrijverke, Marke.

***Stereum rugosum* | Gerimpelde korstzwam**

Rugosum is afgeleid van het Latijnse *rugosus*, d. i. *gerimpeld*, geplooid, gekreukeld.

Het *korstvormige* vruchtlichaam is veelal *gerimpeld* aan de randen. Leeft op dode takken of stammen van loofbomen.

Park “De Blauwe Poort”, Kortrijk. Provinciedomein “De Gavers”, Harelbeke.

***Stereum subtomentosum* | Waaierkorstzwam**

Subtomentosum is afgeleid van *sub-*, dat hier *zwak* betekent, en het Latijnse *tomentosus*, d. i. *viltig*.

Deze *korstvormige*, leerachtige zwam leeft op takken en stammen van loofbomen, heeft de vorm van een uitstaande *waai* waarmee men koelte naar zich toewaait en de bovenzijde ervan is licht *viltig*.

Kennedybos, Kortrijk. Bellegembos, Bellegem. Provinciedomein “De Gavers”, Harelbeke.

STROBILURUS

De geslachtsnaam Strobilurus is samengesteld uit het Griekse woord strobilos, d. i. een kegel van een naaldboom, en oura, d. i. staart, verwijzend naar de steel van de paddenstoel.

***Strobilurus tenacellus* | Bittere dennenkegelzwam**

Tenacellus is afgeleid van *tenacis*, d. i. de genitief van het Latijnse woord *tenax* dat *zacht* betekent, een verwijzing naar het zachte vlees van de steel van de paddenstoel.

Deze paddenstoel groeit op *begraven kegels* van meestal *Dennen*, zelden op kegels van *Sparren*, vandaar “*dennenkegel*” in de naam; hij is eetonveilig en heeft bij proeven een *bittere smaak*, wat ook in de Nederlandse naam weergegeven wordt.

Park “De Blauwe Poort”, Kortrijk.

STROPHARIA

De geslachtsnaam Stropharia is afgeleid van het Griekse woord strophos, dat een gedraaide band of bandvormige ring betekent en verwijst naar de ring of manchet rond de steel van een paddenstoel.

***Stropharia aeruginosa* | Echte kopergroenzwam**

Aeruginosa is afgeleid van het Latijnse *aeruginosus*, wat betekent “*met kopergroen overtrokken*”.

De hoed is slijmerig en *blauwgroen tot diep groen* gekleurd, kleur die we kennen bij geoxideerde koperen voorwerpen, vandaar de naam.

Deze paddenstoel kan gemakkelijk verward worden met de *Valse kopergroenzwam* (*Stropharia caerulea*), vandaar *Echte* en *Valse* in de namen van deze organismen.

Preshoekbos, Marke. Kasteelpark 't Hooghe, Kortrijk.

***Stropharia aurantiaca* | Oranjerode stropharia**

Aurantiaca is afgeleid van het Latijnse *aurantium* dat *oranjerood* betekent.

De hoed van deze paddenstoel is *oranjerood* gekleurd met donkerrode vlekken. De ring is zeer dun en snel vergankelijk.

Natuurgebied 't Schrijverke, Marke.

***Stropharia caerulea* | Valse kopergroenzwam**

Caerulea is afgeleid van het Latijnse *caeruleus*, woord dat *blauw* betekent, wat hier slaat op de groenblauwe kleur van de hoed, maar die kan naargelang van de leeftijd van de paddenstoel liggen tussen licht groenblauw tot geelachtig-blauwachtig-groen.

In tegenstelling tot de *Echte kopergroenzwam* bezit de *Valse* een minder ontwikkelde ring of manchet.

Preshoekbos, Marke.

***Stropharia rugosoannulata* | Blauwplaatstropharia**

Rugosoannulata is afgeleid van het Latijnse *rugosus*, d.i. *rimpelig*, *gefronsd*, en *annulatus*, d.i. *geringd*, en daarmee wordt verwezen naar de duidelijk gerimpelde ring rond de steel.

De plaatjes van deze paddenstoel zijn eerst grijs en later *donkerblauw tot purper* gekleurd en dat verklaart het woord *blauwplaat* in de Nederlandse naam.

In 2006 werd ontdekt dat de in de bodem groeiende zwamdraden van deze zwam stekelvormige cellen vormen, zogenaamde acanthocyten, die bodemnematoden kunnen immobiliseren en verteren. Er zijn een 160-tal zogenaamde vleesetende soorten zwammen gekend die zo nematoden kunnen uitschakelen.

Hemsrode, Anzegem.

TAPHRINA

Taphrina is afgeleid van het Griekse woord *taphros* dat in de eerste plaats *sloot of gracht* betekent. Een onmiddellijk verband tussen zwammen en het woord *taphros* ligt niet voor de hand. *Taphrina*-soorten zijn meestal parasitair op bladeren en vruchten en *taphros* kan ook het graf van een dode of de afgrond betekenen en misschien heeft de eerste naamgever van de *Taphrina*-soorten de schadelijkheid voor planten met de betekenis *dodelijk in verband gebracht*. Het is ook mogelijk dat *Taphrina* afgeleid is van het Griekse woord *taphreus* dat "hij die doden begraaft" betekent, waarmee dan aangeduid zou kunnen worden dat de plant waarop bijvoorbeeld de *Berkenheksenbezem* parasiteert, gedood wordt. De naam *Taphrina* blijft een onverklaard benamingsmotief dragen.

***Taphrina betulina* | Berkenheksenbezem**

Betulina verwijst naar de wetenschappelijke geslachtsnaam *Betula* voor de *Berk*-soorten.

Deze zwam is een parasiet van de *Zachte berk* (*Betula pubescens*), vandaar *Berk* in de naam. Onder de zaadplanten kennen we ook de volksnaam *Heksenbezem* voor de *Maretak* (*Viscum*

album L.). In het volksgeloof rusten heksen of maren uit op de takken van een boom en vliegen ze rond gezeten op een bezem. Aangezien zowel de zwam *Berkenheksenbezem* als de zaadplant *Heksenbezem* op boomtakken parasiteert, zijn hiermee de Nederlandse namen verklaard.

Het was de Deense mycoloog *Emil Rostrup* (1831-1907) die rond 1875 voor het eerst ontdekte dat die “rare dingen” die *Heksenbezems* genoemd werden en die groeiden op een *Pruimenboom* (*Prunus insititia*) eigenlijk een soort parasitaire schimmel is van het geslacht *Taphrina*. Later kon hij vaststellen dat ook *Heksenbezem-zwammen* op de takken van de *Zachte berk* (*Betula pubescens*) tot het geslacht *Taphrina* behoren, waarvoor hij dan aan die zwam de naam *Taphrina betulina* gaf.

Heulepark, Heule. Park “De Blauwe Poort”, Kortrijk.

TORULA

De geslachtsnaam Torula is afgeleid van het Latijnse woord torulus, dat een klein kussen, een klein gezwel of een bekleding betekent, een verkleinwoord van het Latijnse torus.

Torula herbarum | Gewoon weerschijnmatje

Herbarium is afgeleid van het Latijnse *herba*, d. i. *plant, kruid of gras*.

Deze *vezelige* zwam, vandaar *matje* in de naam, is eerst olijfgroen en bij verouderen zwart gekleurd. Groeit vooral op allerlei *dode, kruidachtige planten*, bijvoorbeeld op dode stengels van *Riet*, maar ook op dode takken. Wat *weerschijn* in de naam betekent is niet duidelijk.

Provinciedomein “De Gavers”, Harelbeke. Natuurgebied ’t Schrijverke, Marke.

TRAMETES

Trametes is afgeleid van het Latijnse woord *trama* dat in de eerste plaats de inslag van stof geweven in een antiek weefgetouw betekent, maar in ruimere zin ook betrekking heeft op een spinnenweb of op het weefsel van de zwamdraden of hyfen, die het vlees van het vruchtlichaam vormen, gerekend zonder de buitenste opperhuidlagen. In Engelse teksten over zwammen wordt de term *trama* gebruikt om het “vlees” van een zwam aan te duiden.

Trametes gibbosa | Witte bultzwam

Gibbosa is afgeleid van het Latijnse *gibbosus*, dat *bultig* of *knobbelig* betekent en verwijst naar de typische bult waarmee het vruchtlichaam op een boomstam vastzit.

Deze *wit* tot beigegekleurde, consolevormende zwam zit met een *dikke bult* vast op stammen van loofbomen.

Natuurreservaat “De Kleiputten”, Kortrijk. Bellegembos, Bellegem. Kasteelpark ’t Hooghe, Kortrijk. Provinciedomein “De Gavers”, Harelbeke.

Trametes hirsuta | Ruig elfenbankje

Hirsuta komt van het Latijnse *hirsutus*, wat onder meer *ruwharig* betekent, zoals dit op de bovenzijde van de zwam soms heel zichtbaar het geval is.

Deze zwam groeit op stammen, takken en stronken van allerlei loofbomen. De bovenzijde is in een bepaald ontwikkelingsstadium *borstelig behaard*, vandaar *ruig* in de naam. Poëtisch is natuurlijk het *elfenbankje*, waarop de *elfen* kunnen uitrusten.

*Hemsrode, Anzegem. Natuurreservaat “De Kleiputten”, Kortrijk.
Provinciedomein “De Gavers”, Harelbeke.*

***Trametes ochracea* | Gezoneerd elfenbankje**

Ochracea is afgeleid van het Latijnse of Griekse *ochra*, dat onder meer *okerkleurig* kan betekenen, wat slaat op de gekleurde zones op het vruchtlichaam.

De eenjarige, consolevormige vruchtlichamen groeien meestal dakpansgewijs en de bovenzijden ervan zijn concentrisch *gezoneerd* met *grijswitte* tot *oranjebruine* zones.

*Natuurreservaat “De Kleiputten”, Kortrijk. Kennedybos, Kortrijk. Bellegembos, Bellegem.
Kortrijk. Provinciedomein “De Gavers”, Harelbeke. Natuurgebied ‘t Schrijverke, Marke.*

***Trametes suaveolens* | Anijskurkzwam**

Suaveolens, in het Latijn ook *suaveolens*, betekent *welriekend*, een verwijzing naar de geur van anijs bij deze zwam.

Het vruchtlichaam van deze consolevormende zwam heeft de vorm van dikke kussens die een *kurkachtige* structuur bezitten en ze geuren naar *anijs*. Deze zwam is aan te treffen op verzwakte of dode loofbomen, vooral bij *Wilgen*, soms op *Populieren*.

Provinciedomein “De Gavers”, Harelbeke.

***Trametes versicolor* | Gewoon elfenbankje**

Versicolor, in het Latijn ook *versicolor*, betekent *wisselend gekleurd* of *bont* en verwijst naar de zones op het vruchtlichaam die afwisselend gekleurd zijn, van wit tot grijs en donkerbruin.

Deze paddenstoel groeit op stronken en takken van loofbomen. Op die paddenstoel kunnen de *elfen* uitrusten, zodat de naam *Elfenbankje* alleen maar een lieflijke, poëtische bevestiging is.

*Natuurreservaat “De Kleiputten”, Kortrijk. Kennedybos, Kortrijk. Stadsgroen Marionetten,
Kortrijk. Universiteitscampus KULAK, Kortrijk. Provinciedomein “De Gavers”, Harelbeke.*

De poëtische naam *Elfenbankje* doet er ons aan denken dat vele tientallen Nederlandse namen voor zwammen een sprookjesachtige of poëtische inslag hebben. Enkele voorbeelden: *Koninginnenkruidkelkje*, *Koningsvarenpiekhaarkelkje*, *Gewone vrouwenmantelroest*, *Koningsvarenspleetbolletje*, *Weerschijnzwamdwergelfenbankje*, *Gezwellen schoorsteentje*, enz.

In 2016 heeft een commissie van Nederlandse en Vlaamse mycologen voor een 500-tal zwammen waarvoor nog geen Nederlandse naam bestaat een naam ontworpen. Een initiatief dat een waardevolle bijdrage levert aan de Nederlandse taal. In datzelfde jaar kreeg dit pionierswerk vanwege de *Stichting Nederlands* terecht de *“Lof-prijs der Nederlandse Taal”*.

TREMELLA

Tremella is afgeleid van het Latijnse *tremulus*, d.i. trillend, zelf afgeleid van het werkwoord *tremere*, d.i. trillen.

***Tremella mesenterica* | Gele trilzwam**

Mesenterica komt van het Griekse *mesenterion* dat *ingewanden* betekent, te vergelijken met het gekronkelde, gelatineuze vruchtlichaam van deze zwam.

Het verse, elastische gelatineuze vruchtlichaam *wiebelt* of *trilt* bij aanraking zoals een *pudding* en geel verwijst naar de bleke, *goudgele kleur* van deze zwam, vandaar *Gele trilzwam*. Deze zwam leeft op dode takken van loofbomen, vooral bij *Beuk*, *Eik*, *Es* en *Hazelaar*.

Mortagnebos, *Sint-Denijs*. *Preshoekbos*, *Marke*. *Natuureservaat "De Kleiputten"*, *Kortrijk*. *Kennedybos*, *Kortrijk*. *Stadsgroen Marionetten*, *Kortrijk*. *Universiteitscampus KULAK*, *Kortrijk*. *Provinciedomein "De Gavers"*, *Harelbeke*.

TRICHIA

De geslachtsnaam *Trichia* van deze *Slijmzwam* is afgeleid van het Griekse *thrix*, d. i. haar, wat hier slaat op de vezelachtige draden van de "pruikjes" aan de top van de vruchtlichamen.

***Trichia decipiens* | Peervormig draadwatje**

Decipiens, in het Latijn ook *decipiens*, is afgeleid van het Latijnse *decipere*, d. i. *bedriegen*, *misleiden*, op een *dwaalspoor* brengen. Het benamingsmotief voor dit tweede, soortaanduidende woord is niet duidelijk. Het is mogelijk dat *decipiens* wil zeggen dat exemplaren van deze soort verkeerdelijk aangezien kunnen worden als vertegenwoordigers van de soort *Fopdraadwatje* (*Trichia varia*), die een heel kort steeltje bezitten.

De tot 3 mm-hoge vruchtlichamen van deze *Slijmzwam* hebben meestal een mooie *peervorm*. Bij rijping van de vruchtlichamen dragen ze aan de top harige, gele "pruikjes" die eruit zien als *watjes*, die gevormd worden door vrije, draadvormige vezels, vandaar *draadwatje* in de naam. Deze zwam leeft op dode resten van loof- en naaldbomen.

Bellegembos, *Bellegem*.

***Trichia scabra* | Gezellig draadwatje**

Scabra is afgeleid van het Latijnse *scaber*, wat *ruw*, *gekrast* of *geschramd* betekent.

De 0,3 tot 2 mm-grote, oranjegele vruchtlichamen van deze *Slijmzwam* zitten in grote massa's *bij elkaar* op een substraat, wat wellicht tot *gezellig* in de Nederlandse naam heeft geleid. Het oppervlak is zoals bij andere *Draadwatjes*-soorten met *ruwe vezels* bedekt. Deze *Slijmzwam* groeit op oude stobben van *Berken* of *Iepen*.

Park "De Blauwe Poort", *Kortrijk*.

***Trichia varia* | Fopdraadwatje**

Het vruchtlichaam van deze *Slijmzwam* heeft een bolvorm met een diameter van 0,6 tot 0,9 mm en een heel kort steeltje van 0,1 tot 0,5 mm. Deze zwam kan verward worden met het *Peervormig draadwatje*, vandaar wellicht "fop" in de Nederlandse naam. Het sporangium bevat

springdraden (elateren) die bezet zijn met twee spiralende banden, wat tot een beslissende determinatie kan leiden. Deze zwam kan aangetroffen worden op dood hout.

Bellegembos, Bellegem.

TRICHOLOMA

Tricholoma is een samenstelling van het Griekse trichos, d. i. de genitief van thrix en betekent haar, en het Griekse loma dat rand of zoom betekent. Een duidelijke harige, rafelende rand is er eigenlijk alleen aanwezig bij de Ruige ridderzwam (Tricholoma vaccinum), die trouwens in het Duits Bärtiger Ritterling – Baardige ridderzwam – heet. In het Nederlands dragen de Tricholoma-soorten het woord “ridder” in de naam, waarschijnlijk afgeleid van de Duitse naam Ritterling, en dat zou volgens een oude legende een aanduiding zijn dat bepaalde Ridderzwammen alleen door ridders gegeten mogen worden. Niet alle Tricholoma-soorten zijn eetveilig.

Tricholoma argyraceum | Zilveren ridderzwam

Argyraceum is samengesteld uit het Griekse woord argyros, dat zilver betekent, en het Latijnse -aceus.

De hoed van deze vlezige paddenstoel heeft een grijswitte tot zilvergrijze kleur.

Universiteitscampus KULAK, Kortrijk. Kasteelpark 't Hooghe, Kortrijk.

Tricholoma scalpturatum | Zilvergrijze ridderzwam

Scalpturatum is afgeleid van het Latijnse scalptura, wat snij-, sculptuur-, of grafeerwerk betekent.

Op het *hoedoppervlak* liggen heel kleine grijsachtige, vezelachtige *schilfertjes* die aan graveerwerk kunnen doen denken.

Universiteitscampus KULAK, Kortrijk.

TRICHOPEZIZA

Trichopeziza is afgeleid van het Griekse woord voor haar, namelijk thrix, met als genitief trichos, en peziza. De naam peziza zou ontworpen zijn door de Nederlandse wetenschapper Nikolaus Joseph von Jacquin (1727-1817) en zou afgeleid zijn van het Latijnse woord pezicae of van het Griekse pezis, die beide de betekenis hebben van een paddenstoel met een vruchtlichaam zonder steel; Peziza is ook de naam van een geslacht van zwammen.

Trichopeziza sulphurea | Zwavelgeel franjekelkje

Sulphurea is afgeleid van het Latijnse sulphureus dat zwavelig of zwavelgeel betekent.

Deze *bekervormige* zwam met een diameter die kleiner is dan één cm is binnenin grauwwit gekleurd en is aan de randen bezet met *zwavelgele* haren die *franjes* vormen.

Universiteitscampus KULAK, Kortrijk.

TROCHILA

Trochila is afgeleid van het Griekse *trochos*, dat rad betekent, een verwijzing naar de ronde vorm van de zwam.

***Trochila ilicina* | Hulstdekselbekertje**

Ilicina is afgeleid van het Latijnse *ilex*, genitief *ilicis* en slaat op de *Hulst* (*Ilex aquifolium*), waarvan de bladeren bezet worden door deze zwam.

Deze zwam leeft op afgevallen bladeren van de *Hulst* (*Ilex aquifolium*). Het min of meer ronde vruchtlichaam is *bekervormig* en opent met een *dekseltje*, vandaar de Nederlandse naam.

Natuurreservaat “De Kleiputten”, Kortrijk. Bellegembos, Bellegem.

TUBARIA

Tubaria is afgeleid van het Latijnse *tuba*, d. i. *trompet*, maar een verband met de structuur van bijvoorbeeld *Gewoon donsvoetje* ligt niet zo onmiddellijk voor de hand, alhoewel de hoed van sommige exemplaren enige gelijkenis vertoont met het mondstuk van een *trompet*. In het Duits hebben de *Tubaria*-soorten de naam *Trompetenschnitzlinge*, een duidelijke verwijzing naar het woord *trompet*. Zo heet *Gewoon donsvoetje* (*Tubaria furfuracea*) in het Duits *Gemeine Trompetenschnitzling*.

***Tubaria furfuracea* | Gewoon donsvoetje**

Furfuracea is afgeleid van het Latijnse *furfur*, dat *zemelen*, maar ook *hoofdrooschilfers* kan betekenen en daarmee wordt verwezen worden naar de witte vlokjes die op de randen van de hoed liggen en resten zijn van het algemeen omhulsel (*velum universale*-resten).

Gewoon donsvoetje heeft aan de basis van de steel een *donzige, witte voet*. “Gewoon” omdat er ook nog een andere *Tubaria*-soort bestaat, nl. *Winterdonsvoetje* (*Tubaria hiemalis*).

Natuurreservaat “De Kleiputten”, Kortrijk. Stadsgroen Marionetten, Kortrijk. Park “De Blauwe Poort”, Kortrijk. Provinciedomein “De Gavers”, Harelbeke.

Natuurgebied 't Schrijverke, Marke.

UROMYCES

De geslachtsnaam *Uromyces* bestaat uit *uro-*, afgeleid van het Latijnse *urere*, dat branden of verbranden betekent, en *myces*, afgeleid van het Griekse *mykes*, de naam voor paddenstoelen, zwammen of schimmels. Het branden slaat op de oranje- of rode kleur van deze schimmel die ietwat aan een brandend vuur doet denken.

***Uromyces rumicis* | Speenkruid-zuringroest**

Rumicis is gewoon afgeleid van zaadplanten met de wetenschappelijke geslachtsnaam *Rumex*, die *Zuring*-soorten omvat, waarnaar ook in de Nederlandse naam verwezen wordt.

Deze roestzwam of roestschimmel wordt ook soms gewoon *Zuringroest* genoemd. Hij komt voor op de bladeren van onder meer *Speenkruid* (*Ranunculus ficaria*) en van *Ridderzuring* (*Rumex obtusifolius*), waarmee de Nederlandse naam verklaard is.

Patrijzenbos, Lendeledede.

VALSA

Wat de naam *Valsa* betekent werd niet achterhaald. *Valsa* als naam voor een zwam verschijnt voor het eerst in het in 1763 verschenen boek “*Feuilles des plantes*” van de Franse plantkundige Michel Adanson (1727-1806). De zwam die door Adanson bedoeld wordt, had ervoor de naam *Lichen agaricus*, gegeven door de Italiaanse plantkundige Pier Antonio Micheli (1679-1737) in zijn in 1729 verschenen studie “*Nova Plantarum genera*”. In die tijd was het onderscheid tussen Lichenen of Korstmossen en heel kleine afgeplatte zwammen nog niet duidelijk. Voor Adanson is een *Valsa*-soort “*fongueuse*”, d. w. z. zwam- of schimmelachtig. De geslachtsnaam *Valsa* werd in 1849 als geldige voorkeursnaam vastgelegd door de bekende Zweedse mycoloog Elius Magnus Fries (1794-1875) in zijn werk “*Summa vegetabilium Scandinaviae*”.

***Valsa nivea* | Grijswitte karafjeszwam**

Nivea is afgeleid van het Latijnse *niveus*, d. w. z. *sneeuw*wit.

Deze kleine zwam is van wit tot bruin en zwart gekleurd, vandaar *grijswit* in de Nederlandse naam. Het vruchtlichaam van *Valsa*-soorten bezit met sporenzakjes (asci) gevulde peritheciën die onderaan buikvormig en naar boven toe een halsgedeelte hebben, te vergelijken met een wijnkaraf, vandaar *karaffe* in de Nederlandse naam. Deze zwam groeit op al of niet ontschorste takken van vooral *Populier*-soorten.

Kennedybos, Kortrijk.

VENTURIA

De geslachtsnaam *Venturia* eert de Italiaanse mycoloog Antonio Venturi (1806-1864).

***Venturia rumicis* | Zuringschurftzwam**

Rumicis verwijst naar *Rumex*-soorten, d. w. z. *Zuring*-soorten waarop de zwam parasiteert.

Deze schimmel vormt vlekken op de verwelkende bladeren van verschillende *Zuring*-soorten, bijvoorbeeld *Ridderzuring* (*Rumex obtusifolius*), *Veldzuring* (*Rumex acetosa*), *Schapenzuring* (*Rumex acetosella*).

Park “De Blauwe Poort”, Kortrijk.

VOLVARIELLA

De geslachtsnaam *Volvariella* is afgeleid van het Latijnse woord *volva*. *Volva* of *vulva* betekent envelop of omhulsel en verwijst naar het membraanachtig algemeen omhulsel, het *velum universale*, dat paddenstoelen in de eerste stadia van de groei omhult en later aan de basis van de steel de zogenaamde *beurs* vormt, in de mycologische vaktaal de *volva*.

***Volvariella gloiocephala* | Gewone beurszwam**

Gloiocephala is afgeleid van het Griekse *gloios*, d. i. *kleverige vochtigheid*, en het Griekse *kepalos*, d. i. *hoofd*, een verwijzing naar de vochtig kleverige hoed van deze paddenstoel.

De witte steel van deze zwam bezit aan de basis een zakvormige *beurs*, vandaar *Beurszwam*.

Natuurgebied 't Schrijverke, Marke.

VUILLEMINIA

De geslachtsnaam Vuilleminia werd in 1902 aan zwammen toegekend om de Franse mycoloog Jean Paul Vuillemin (1861-1932) te eren.

***Vuilleminia comedens* | Gewone schorsbreker**

Comedens is afgeleid van het Latijnse *comedere*, dat *opeten* of *opvreten* betekent, een verwijzing naar de verterende werking van de zwam op houtweefsel.

Het vruchtlichaam vormt gelatineuze vlekken van 1 tot 15 cm breed en komt van onder de *schors* van afgevallen, dode takken te voorschijn, dikwijls van de *Beuk*.

Universiteitscampus KULAK, Kortrijk.

***Vuilleminia coryli* | Hazelaarschorsbreker**

Coryli verwijst naar de *Hazelaar* (*Corylus avellana*).

Deze *schorsvormige* zwam leeft op dode takken van vooral de *Hazelaar*.

Park "De Blauwe Poort", Kortrijk.

XYLARIA

De geslachtsnaam Xylaria is afgeleid van het Griekse woord xylon dat hout betekent en verwijst naar de groei van de zwam-soorten van dit geslacht op dode takken van bomen.

***Xylaria carpophila* | Beukendopgeweizwam**

Carpophila is afgeleid uit het Griekse *karpos*, d. i. *vrucht*, wat slaat op de beukenootjes, en het Griekse *philos*, d. i. *viend*.

Deze zwam groeit in op de grond gevallen *napjes* van de *Beuk* waarin beukenootjes zitten en het vruchtlichaam vertoont vertakkingen in de vorm van een *gewei*, waarmee de hele Nederlandse naam verklaard is.

Bellegembos, Bellegem. Park "De Blauwe Poort", Kortrijk.

***Xylaria hypoxylon* | Geweizwam**

Hypoxylon valt uiteen in *hypo*, d. i. *onder*, en *xylon*, *hout*, en *hypoxylon* betekent hier dat deze zwam op hout leeft.

Aan de bovenkant van deze zwam staan vertakkingen die lijken op het *gewei* van een hert, vandaar de Nederlandse naam. Van boven zijn die vertakkingen *wit* en van onderen *donker* en dat leidde in de volksmond tot de naam "*broek van Napoleon*" voor deze paddenstoel, omdat Napoleon Bonaparte (1769-1821) graag een witte broek met zwarte laarzen droeg.

Heulepark, Heule. Natuurreservaat "De Kleiputten", Kortrijk. Kennedybos, Kortrijk. Stadsgroen Marionetten, Kortrijk. Universiteitscampus KULAK, Kortrijk. Kasteelpark 't Hooghe, Kortrijk. Provinciedomein "De Gavers", Harelbeke. Natuurgebied 't Schrijverke, Marke.

***Xylaria longipes* | Esdoornhoutknotszwam**

Longipes is afkomstig van het Latijnse woord *longus*, *lang*, en het *Latijnse pes*, d. i. *voet* of *steel*, hier verwijzend naar de steelvormige zwam.

Het vruchtlichaam van deze zwam is *steel-* tot *knotsvormig*, 3 tot 8 mm lang en komt voor op takken van *Esdoorns*, *Platanen* en *Essen*, zodat de lange Nederlandse naam daarmee verklaard is.

Leiebos, *Wevelgem*. *Natuurreservaat "De Kleiputten"*, *Kortrijk*. *Provinciedomein "De Gavers"*, *Harelbeke*.

***Xylaria polymorpha* | Houtknotszwam**

Polymorpha is afgeleid van het Griekse *polus*, d.i. *veel*, en het Griekse *morphe*, d.i. *vorm*, wat erop wijst dat het vruchtlichaam verschillende vormen kan aannemen.

Deze zwam heet in het Nederlands ook soms *Dodemansvingers* of *Dodemanshand* naar het vruchtlichaam dat de vorm heeft van een *vinger* of een *knots*, vandaar *knots* in de naam. Hij leeft op dood *hout*, waarnaar ook in de naam verwezen wordt.

Patrijzenbos, *Lendelede*.